

O_KRAJ_JINĚ

diplomová práce

OLOMOUC - Densification Urbaine - zahuštění zastavění

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Fakulta architektury

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Brno, 2022

Bc. Alena Dvořáková

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

DEPARTMENT OF MONUMENT CARE

**OLOMOUC – DENSIFICATION URBAINE – ZAHUŠTĚNÍ
ZASTAVĚNÍ**

OLOMOUC – DENSIFICATION URBAINE – URBAN CONSOLIDATION

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Alena Dvořáková

VEDOUcí PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. arch. Ivan Koleček

BRNO 2022

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0011/2021
Ústav: Ústav památkové péče
Studentka: **Bc. Alena Dvořáková**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: bez specializace
Vedoucí práce: **prof. Ing. arch. Ivan Koleček**
Akademický rok: 2021/22

Název diplomové práce:

OLOMOUC – Densification Urbaine – zahuštění zastavění

Zadání diplomové práce:

Dnešní město se již dále nemůže rozvíjet rozprostřováním do svého okolí, krajiny, polí a lesů – přírody. „Densification urbaine“ znamená otevřít nové pohledy na současné městské struktury, jejich charakter, vlastnosti, potenciál s jednoduchým matematickým přístupem – vytvořit nové životní podmínky pro větší počet obyvatel ve stejném městském prostoru.

Tento matematický vzorec neznámá jen nebezpečný koeficient počtu obyvatel na hektar ale tvorbu životního prostředí, bydlení, činností, práce a odpočinku na základě nového pohledu na městskou strukturu a její potenciál „zahuštění“.

Jednoduše, vytvořit hodnotné životní prostředí bez tlaku na rozpínavost města, ale naopak využít potenciálu jeho rozvoje „zevnitř“.

Strategie zahuštění struktury zastavění se stejným přístupem uplatní v různých měřítcích, nejen u aglomerace a města ale i v měřítku menších měst a obcí. Několika zásahy se pak mohou podstatně změnit jednotlivé prvky zastavění a hlavně úloha centra jako prvku identity.

Rozsah grafických prací:

Zahuštění struktury zastavění Olomouce a případně okolních obcí.

Programem je příklad zintenzivnění zastavění na jednom až dvou vybraných místech města Olomouce nebo v okolních obcích.

Projekt vícefunkčního zastavění (bydlení, pracovní činnost, komerční prostory, kulturní prostory) bude doplněn projektem venkovních prostorů ulice, náměstí, parku – zeleně.

Vybraná místa ve struktuře zastavění budou odpovídat rozsahu projektu.

Obsah:

I. základní a úvodní údaje

– teoretické východisko a jeho shrnutí

– místo a kontext

– architektonická zpráva

– základní analýza a údaje charakterizující místo, zdůvodnění cílů návrhu, popis situačních vazeb,

popis stávajících poměrů, limity využití, architektonická a technická koncepce navrhované architektury, idea návrhu, ekonomické zhodnocení návrhu.

II. výkresová dokumentace

– urbanistický koncept širšího území, urbanistická analýza, dopravní a krajinářský návrh v měřítku 1:1000 / 1:2000

– situace a půdorysy všech podlaží dokumentující provozně dispoziční řešení s vyznačením jednotlivých prostor a místností, řezy popisující povahu navrhovaného objektu včetně konstrukcí založení stavby a úrovní terénu v měřítku 1:50 / 1:100 / 1:200

– prostorové zákresy, perspektivy, vizualizace – exteriér i interiér

– charakteristický detail části stavby v měřítku 1:20 / 1:50

III. fyzické modely

– model dílčího návrhu v měřítku 1:100 / 1:200

– urbanistický model 1: 500 / 1: 1000

IV. tištěné paré a prezentační plakáty – min. jeden plakát velikosti B1

Seznam literatury:

Ch. Norberg –Schulz: Genius Loci (Odeon, Praha 1994)

Alvaro Siza: Tradice je výzva k inovaci (Architekt č. 12/96)

Rem Koolhaas: Delirious New York

Juhani Pallasmaa: Myslicí ruka (Archa 2012)

Juhani Pallasmaa: Oči kůže (Archa 2012)

Eduardo Souto de Moura: Rozhovory se studenty (Archa)

Peter Zumthor: Promýšlet architekturu (Archa), Atmosféry (Archa)

Petr Kratochvíl: Architektura a veřejný prostor (Zlatý řez 2012)

Adam Gebrian: Rem Koolhaas (přednáška FA 11.5.2017)

ERA21 2016/2 Stavět ve městě

Termín zadání diplomové práce: 14.2.2022

Termín odevzdání diplomové práce: 9.5.2022

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Alena Dvořáková
student(ka)

prof. Ing. arch. Ivan Koleček
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně dne 14.2.2022

Ing.arch. MArch Jan Kristek, Ph.D.
děkan

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně v letním semestru 2022 pod vedením prof. Ing. arch. Ivana Kolečka a MgA. Ing. arch. Vojtěcha Jemelky.

V Brně dne 9. 5. 2022

Poděkování

Pro ty podstatné.

Speciální poděkování patří mým vedoucím profesoru Ivanu Kolečkovi a Vojtovi Jemelkovi. Byly to skvělý tři roky u vás v ateliéru. Díky.

Děkuji Lee Koncerové za cenné připomínky na konzultacích.

Děkuji rodině a přátelům. Bez vás by to nešlo.

Bc. Alena Dvořáková

Diplomová práce se zabývá specifickým západním okrajem Olomouce, který přes svoji roztržitost, neorganizovanost a absenci vize nabízí mnohé kvality. Stává se spontánně útočištěm nejen činností, které se do města nevešly nebo se zde opomíjí. Jeho zdánlivá vágnost, ale i případná snadná zastavitelnost ho staví do pozice politických, developerských a soukromých tlaků.

Práce vznikala v opozici k současné tendenci (ne)vize výstavby zejména rodinných domů a územnímu plánu. Polemika o krajině, která by se měla stát důležitou a zásadní otázkou při plánování města. Jak může krajina vstupovat do města a jaká je role krajiny na okraji města. Počátek znovunavázání rovnocenného vztahu mezi krajinou a městem. Mezi krajinou a člověkem.

Klíčová slova

krajina, okraj města, příměstská krajina, rozhraní, hranice, územní plán, vývojový scénář, principy vývoje, Olomouc, Neředín, Hněvotín

The diploma thesis deals with the specific western edge of Olomouc, which, despite its fragmentation, disorganization and absence of vision, offers many qualities. It spontaneously becomes a refuge not only for activities that did not fit into the city or are neglected there. Its apparent vagueness and poor regulation, puts it in a position of political, developmental and private pressures. The work arose in opposition to the current tendency of (non) vision of construction, especially of family houses and the zoning plan. Polemic over the landscape, which should become an important and crucial issue in city planning. How the landscape can enter the city and what is the role of the landscape on the outskirts of the city. The beginning of the re-establishment of an equal relationship between the landscape and the city. Between landscape and man.

Keywords

landscape, outskirts, periurban landscape, interface, borderline, zoning plan, development scenario, Olomouc, Neredin, Hnevotin

Úvod	17
Motivace	18
Cíl práce	20
Struktura práce	21
Kapitola I. O_KRAJINĚ	22
Kapitola II. OKRAJ_JINĚ	40
Kapitola III. OK_KRAJINĚ	62
Kapitola IV. KRAJINĚ	100
Závěr - reflexe projektu	116
Doslov	119
Seznam zdrojů	120
Internetové zdroje	120
Použité územně plánovací dokumentace	120
Obrazové zdroje	121

Dnešní města se již nadále nemůžou rozpínat do krajiny, přesto v tomto trendu nadále pokračujeme. Nekoncepční plánování a posouvající se hranice města na jejich okrajích hovoří v neprospěch krajiny. Příměstská krajina na rozhraní mezi městem a volnou či zemědělskou krajinou je cenným územím, jak z hlediska obyvatel zejména v hustě osídlených oblastech, tak i z pohledu životního prostředí a ekologie. Nekoncepčním rozpínáním a plněním spíše chůtice (po individuálním bydlení) než skutečné potřeby (bydlet) se obíráme nejenom o krajinu, ale i o město.

Věnuji se specifickému problému na západním okraji Olomouce a přilehlému okolí - Neředínskému horizontu, bývalé cihelně, okolí fortu, letišti, zemědělským plochám. Jedná se o okraj města, kde se střetávají různé charakterystiky zastavění a funkcí, různé druhy krajin a mikrokrajin s návazností na zemědělskou krajinu, kterou ale protíná dálniční obchvat kolem města. Je to místo, které na sebe spontánně bere funkce, jenž nemají svoje místo a prostor ve městě, ale ani přilehlé zemědělské krajině velkohektarových polí. Stalo se jejich dočasným útočištěm. Ačkoliv Olomouc nemá periferii v pravém slova smyslu, její prvky se v tomto území objevují a další mají následovat. Palčivým problémem je zde pro mě obava ze ztráty skutečného kontaktu s krajinou, který je zapříčiněn absencí vize Olomouce na její rozvoj. Příměstská krajina tvořící rozhraní mezi městem a zemědělskou krajinou je svébytným, ale zejména křehkým územím, které při nedostatku koncepčního plánování, může nezvratně přijít o své kvality. Paradoxně s touto ztrátou by utrpělo i samotné město a jeho obyvatelé, kteří by tak byli svázáni dálničním obchvatem.

Soukromé zájmy jednotlivců a developerů zde převyšují zájmy veřejné. Tlak na výstavbu je veliký. Území příměstské krajiny nejen s rekreačním potenciálem, se může brzy proměnit pod tlakem developerských a soukromých tlaků. Opakující se modely výstavby bez ohledu na kontext či hodnotu místa mohou zapříčinit nejenom ztrátu identity, významu, ale v tomto konkrétním případě mohou vést k jejímu zániku.

Motivace

Před 19 lety

Ráno u babičky. Po snídani se vydáváme s dědečkem na výlet. Na začátku polní cesty hned za domem ještě mávám babičce, která už od rána na malém poli za domem okopává brambory. Cesta nás vede k lesu, kde máme přestávku na svačinu v dědově posedu, na kterou jsme si po cestě nasbírali lesní jahody. Letní prázdniny se vždy nesly ve znamení výprav a expedic do přírody. Měli jsme to štěstí, že prarodiče bydleli v zapomenutém koutě vesnice na kopci, kde stály pouze tři domky. Babiččin dům byl poslední, za ním už pokračovala jen stará polňačka, pole, v dálce byl les a pod koncem se třpytila hladina rybníku, kam jsem chodila chytat žáby.

Poslední ročník na vysoké škole

Ráno u babičky. Chtěla jsem zavzpomínat na dětství a vydat se po stopách vzpomínek. Z polní cesty už je asfaltka, která vede k nově postaveným domům. Místo brambor máme susedy. Výhled do krajiny se mění ve výstavku katalogových domů. Není sice léto, ale je mi jasné, že okolí domu opět v létě zaplaví žlutá barva a vzduch bude čpět typickým řepkovým odérem. Les nám během let mizel před očima. Dědečkův posed je sice stále na svém místě, samotné místo už nepoznávám. Stala se z něj poušť, ze které trčí zapomenuté pařezy mrtvých stromů.

Ačkoliv tento text zdánlivě nesouvisí s mojí diplomovou prací, procházka v dětských stopách stála na začátku hledání tématu diplomové práce. Problémy krajiny, ale i měst a vesnic sleduji (ne)vědomě celý svůj život a společně s mým zázemím mi to formuje pohled na svět. Uvědomila jsem si zpětně, že pro mě je téma nakonec velice osobní, ačkoliv nepocházím z Olomouce. I já znovu po několika letech hledám vztah mezi sebou a krajinou, které jsem se postupně odcizila. V následujících odstavcích (a i kapitolách) bych ráda vysvětlila, jak jsem se od zastřešujícího tématu „Densification urbaine“ – zahuštění zastavění dostala na rozhraní mezi městem a krajinou a pak do samotné krajiny. Zpětně už dokážu svoji motivaci pojmenovat a popsat lépe než jen pocitem, že se jedná (přínejmenším pro mě) o důležité téma.

„Dnešní město se již dále nemůže rozvíjet rozprostřováním do svého okolí, krajiny, polí a lesů – přírody. „Densification urbaine“ znamená otevřít nové pohledy na současné městské struktury, jejich charakter, vlastnosti, potenciál s jednoduchým matematickým přístupem – vytvořit nové životní podmínky pro větší počet obyvatel ve stejném městském prostoru. Tento matematický vzorec neznamena jen nebezpečný koeficient počtu obyvatel na hektar, ale tvorbu životního prostředí, bydlení, činností, práce a odpočinku na základě nového pohledu na městskou strukturu a její potenciál „zahuštění“. Jednoduše, vytvořit hodnotné životní prostředí bez tlaku na rozpínavost města, ale naopak využít potenciálu jeho rozvoje zevnitř... Několika zásahy se pak mohou podstatně změnit jednotlivé prvky zastavění, a hlavně úloha centra jako prvku identity.“ (KOLEČEK, JEMELKA, Zadání diplomové práce 2022)

Přestože téma bylo zahuštění města, rozhodla jsem se, že se nebudu věnovat zahuštění struktury Olomouce a jeho rozvoje z pohledu zevnitř. Upřímně, nechtěla jsem navrhovat domy a už vůbec ne městské domy. Více mě zajímal pohled na město skrze krajinu. Z pohledu na územní plán je navíc zřejmé, že město se má stále ještě rozpínat do krajiny.

V předcházejícím semestru jsem se věnovala fortifikačnímu systému Olomouce, který mě zavedl právě k zájmu o okraj města. Posouvající se okraje měst jsou jedna z příčin, které stojí na začátku nutnosti města zahušťovat. Rozpínáním měst dochází nejenom k fragmentaci krajiny na menší celky, která tak přichází o svůj obsah a význam. Nenápadně jsme ukrajovali z krajiny, až se začaly ukusovat celé kusy. Vystává pro mě otázka, co nám zbude. Prohlubuje se propast mezi námi a krajinou, které jsme se odcizili. Chtěla jsem se zamyslet nad tím, jak se okolí města spolupodílí na jeho kvalitě, jakou roli zde hraje právě zmiňovaná krajina, a jaký vztah má krajina a okraj města k tématu zahušťování města. Ukazuje se, že klíčový. Je třeba stanovit hranici, aby se město mohlo zahušťovat.

„Město se může normálně vyvíjet jen tehdy, je-li uzavřeno do svých hradeb. Jen tak dojde k proporci mezi skutečnou potřebou a rozmařilostí.“^[1]

Cílem práce je vytvoření alternativního vývojového scénáře západního okraje Olomouce, který obsahuje počáteční principy pro vývoj území v měřítku krajiny i města. Jedná se o přidání (staro)nové vrstvy, počátek obnovy krajiny, znovunavázání a pojmenování vztahu mezi městem a krajinou.

Analytická část slouží jako podklad potvrzení či vyvrácení smysluplnosti současného územního plánu v oblasti zájmového území v celkovém měřítku města a krajiny, nalezení kvalit a hodnot západního okraje Olomouce. Současně jsou analýzy podkladem pro samotný návrh alternativního scénáře.

V práci se věnuji různým vrstvám krajiny, města a jejich problematikám. Pro lepší orientaci a snad i pochopení práce jsem ji rozdělila do čtyř kapitol. Práce je dělená i na základě procesu jejího zpracování, jak jsem postupovala. Chtěla bych vám alespoň částečně zprostředkovat proces mého myšlení a moji osobní interpretaci zadání.

Seznam kapitol

- O_KRAJINĚ
- OKRAJ_JINĚ
- OK_KRAJINĚ
- KRAJINĚ

Kapitola O_KRAJINĚ je uvedena krátkým textem o krajině z mého pohledu. Nešlo opomenout ani samotný kontext místa, který zde představím. Pohybují se na okraji města Olomouce, na rozhraní mezi městem a zemědělskou krajinou. V místě, které bude pod neustálými tlaky na rozšiřování města. Uvedu zde počáteční východisko celé práce.

Kapitola OKRAJ_JINĚ se věnuje současným problémům nejenom okraje měst. Neustálé přebírání vzorců logistických či skladovacích hal jakožto symbol komerce a zdánlivého dostatku. To vše doprovázeno stále ještě přetrvávajícím romantickým snem o individuálním „vesnickém“ bydlení ve městě. O to smutnější je, že celý tento konkrétní příběh se odehrává na poli úrodné černozemě pod taktovkou vedení města a územního plánu z rukou architektů, v době, kdy už dávno známe neblahé dopady na krajinu, společnost a mezi lidmi oblíbenou a často skloňovanou udržitelnost. Pokusila jsem se doložit alternativní cestu, jak přispět aspoň k malé změně v místech, kde je změna a směna ještě možná. Jak zabránit v tomto konkrétním případě nekoncepční výstavbě, která postrádá vizi? Domnívám se, že alternativa je v dnešním světě jedinou možností.

Kapitola OK_KRAJINĚ je analyticko-návrhovou kapitolou. Obsahuje analýzy historického východiska, stanovuje východiska a možnosti pro budoucí koncepci vývoje území a jeho krajiny (příměstské, městské, postindustriální, zemědělské i přírodní krajiny) olomouckého okraje mezi Olomoucí a Hněvotínem, tak aby došlo k obnově vztahu, ale nebylo definováno vše.

Závěrečná kapitola KRAJINĚ obsahuje ilustrace krajin mezi Olomoucí a Hněvotínem.

O_KRAJINĚ

Louky, lesy, sady, rybníky. Při slově krajina si jako prvotní asociaci vybavím obrazy krajiny blížící se spíše dílům starých mistrů zabývající se krajinomalbou. Romantický obraz utvořený ze vzpomínek, zapomenutý a znovu poskládaný do nereálného fiktivního obrazu odrážející dost možná už nereálné představy o krajině. Osvobozující i svazující. Přesahující i uzemňující. Plný naděje ale i obav.

Obrazy se mi v představě postupně mění, prokluzují mezi prsty, plynou. Každý si představíme jiný obraz, ale dost možná se budou podobat. Krajina se nedá popsat pomocí jedné definice. Je mnohovrstevnatá, mnohovýznamová, dynamická. Utvořena člověkem, který je její nedílnou součástí. Stejně tak, jako byla krajina součástí člověka, ačkoliv se toto pouto částečně zpřetrhalo.

Míjíme ji za skly aut či autobusů, pozorujeme ji při cestě vlakem. Stala se více objektem, který je vidět. Ke znovunavázání vztahu je ale třeba krajinu prožít. Vzkročit do ní. Cítit. Osahat. Obydlet. Starat se o ni.

Žít v krajině.

V krajině, která je nám nejbližší.

V krajině kolem měst a vesnic.

V krajině, která není pevně svázaná mezi ulice a náměstí.

V krajině, která vzniká společně s rozrůstajícím se městem.

V krajině, která je na první pohled obyčejná a zanedbaná.

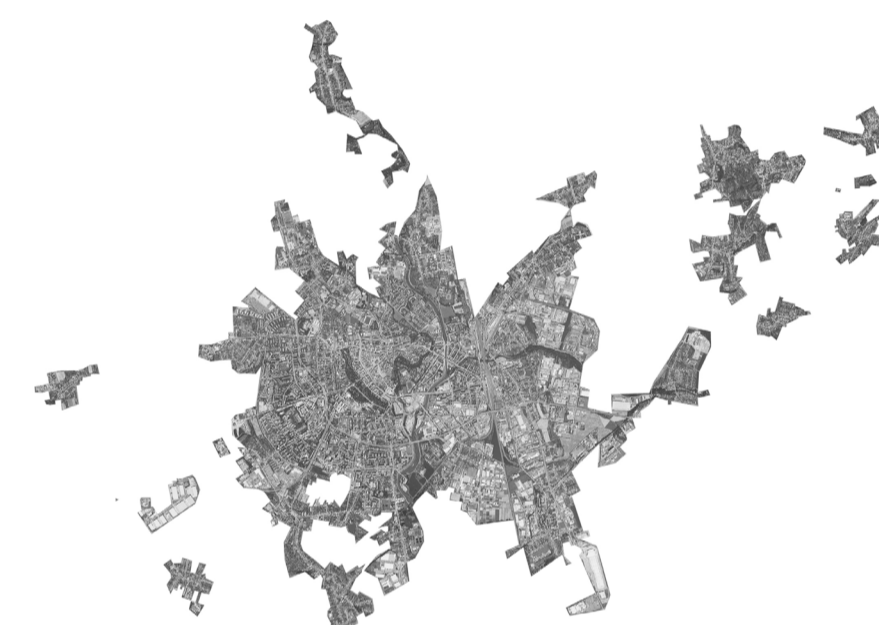
V krajině každodennosti.

V krajině, která je domovem.

V krajině, která nám umožní (pře)žít.

Krajina má mnoho podob, zemědělská, příměstská, městská, průmyslová, prostupuje celým naším systémem. Nelze ji oddělit od lidských sídel. Vždy má ale společného jmenovatele. Byla uzpůsobena člověkem, tak aby ji mohl obývat, využívat a umožnila mu přežít. Ke špatnému stavu krajiny jsme přispěli velkým dílem, ale krajina nás opět potřebuje, potřebuje naši péči. Často se skloňují slova, že příroda si pomůže sama. Příroda ano, ale krajina ne. Je zapotřebí pomoci krajině, aby krajina na oplátku pomáhala zase nám.

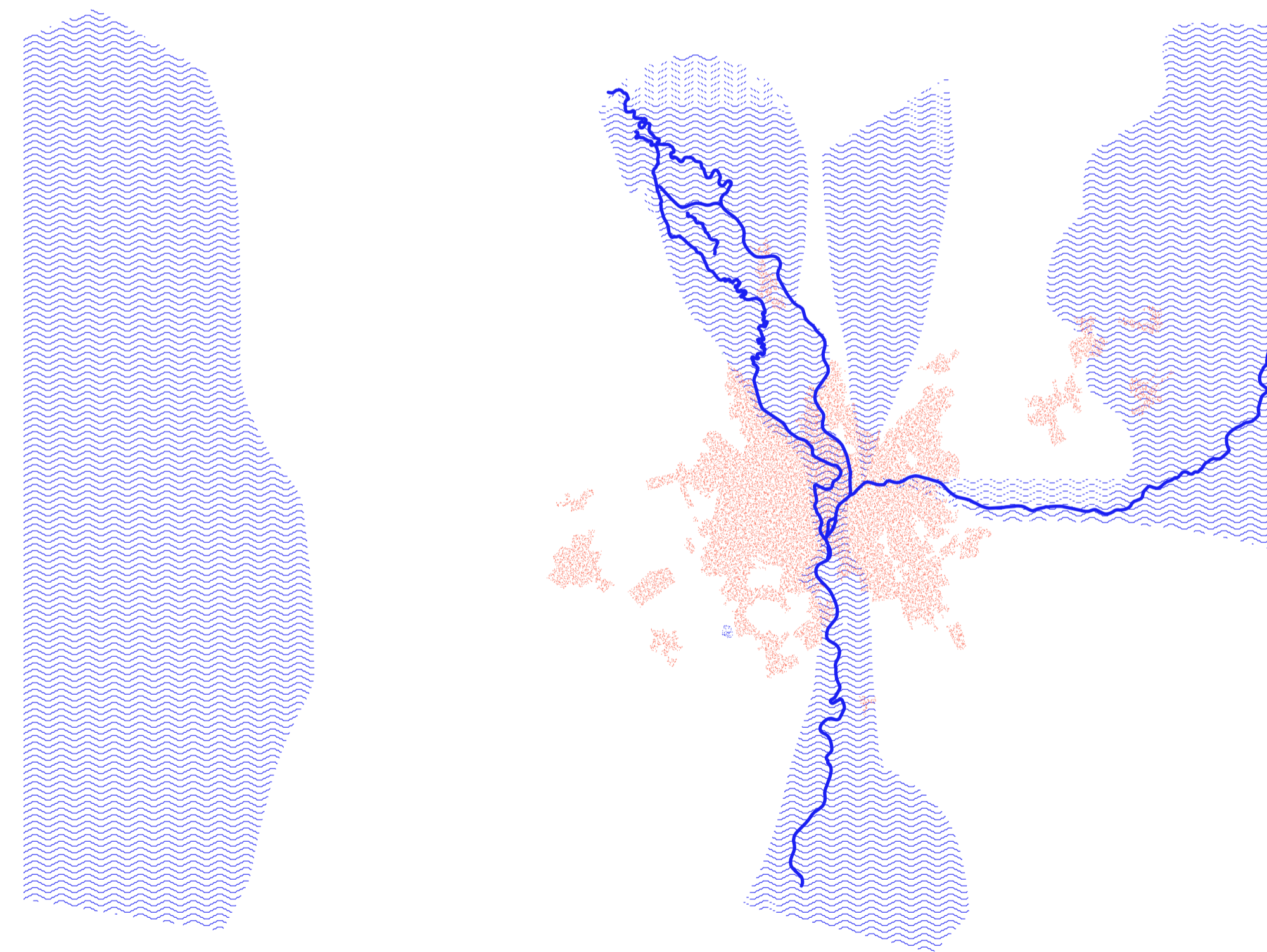
Olomouc - srdce Hané, které ale netepe tak silně, jak by mohlo. Rozkládá se na soutoku řeky Moravy a Bystřice, ze severu se do města vlévá Mlýnský potok. Město je převážně rovinatého charakteru, jen na západě a východě jej lemuje vyšší georeliéf, který nabízí panoramatické výhledy na město i do krajiny. Ze severní strany do města zasahuje chráněná krajinná oblast Litovelského Pomoraví, ze západu nad Olomoucí drží hlídku Svatý Kopeček, který tvoří dominantu vedut města. Zajímavý je jeho hvězdicovitý tvar, který umožňuje zemědělské krajině doběhnout až do města.

f.1/

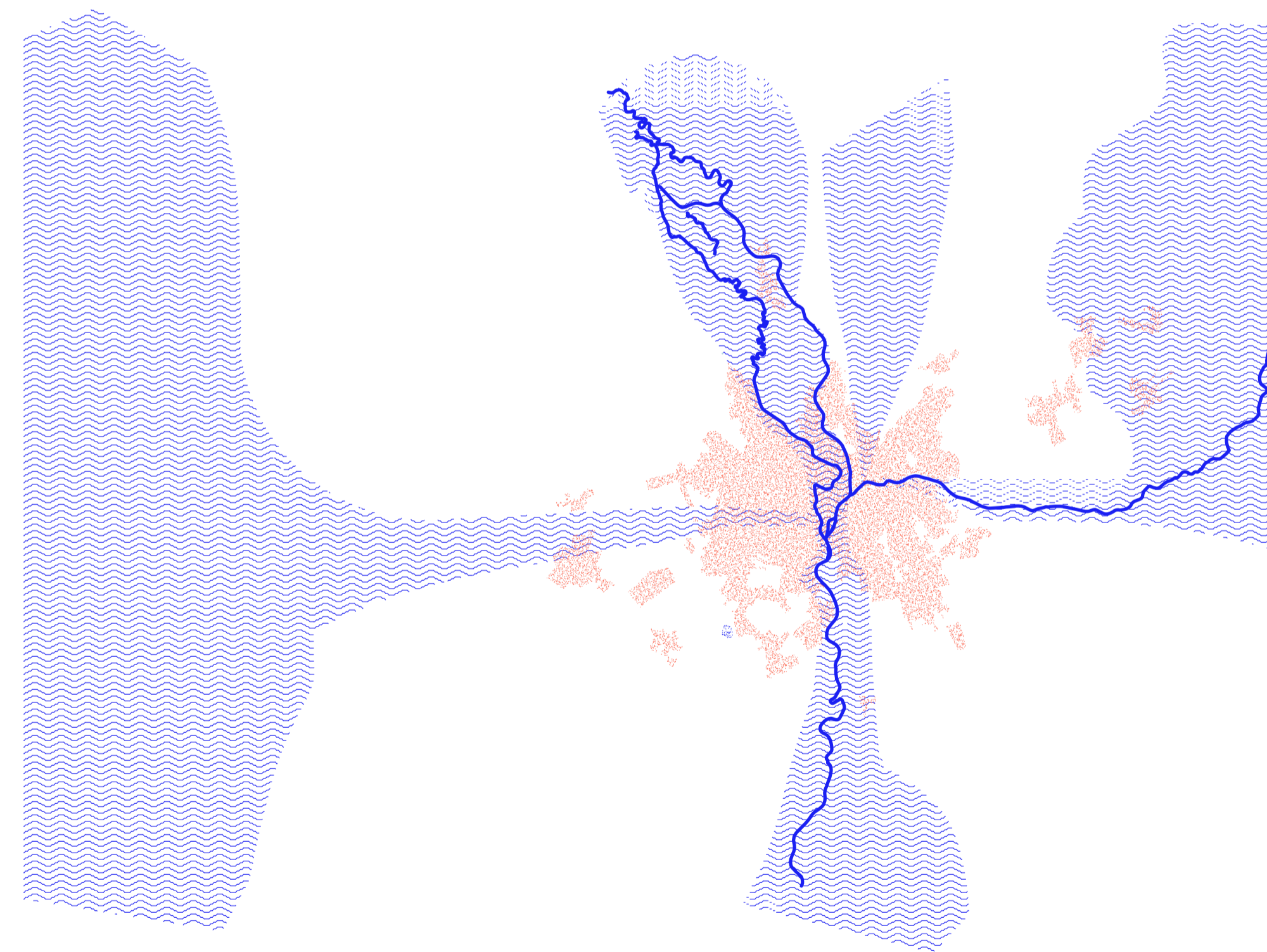
Krajina vstupující

Volná krajina se do olomoucké městské krajiny vlévá podél řek ze tří světových stran. Pro mě osobně řeky představují linii, které ukazují, vedou, zvýrazňují. Utváří a regulují. Mají silu přivést krajinu až do pomyslného středu města.

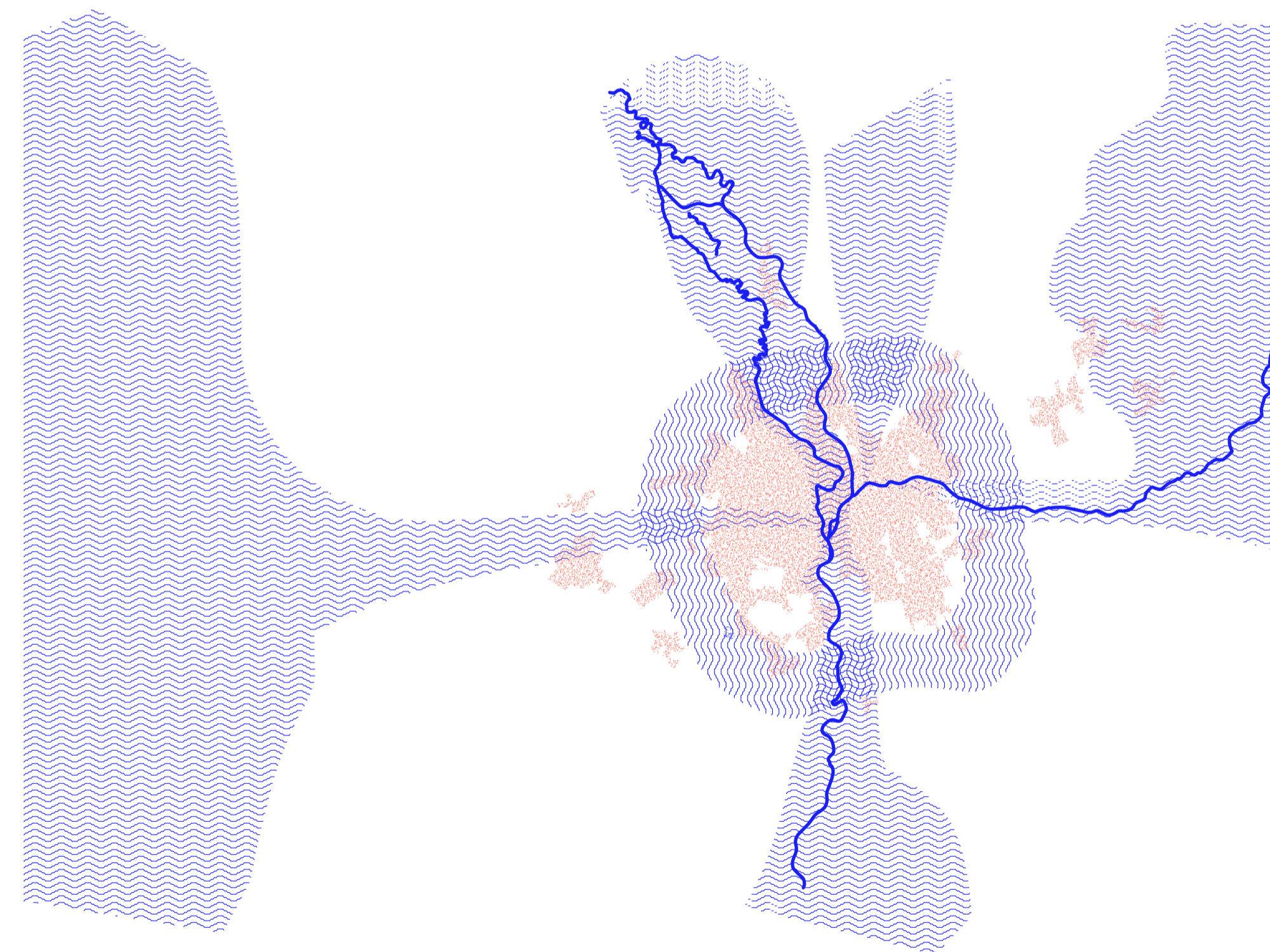

Ze západu se město rozprostírá pouze do monotónních zemědělských lánů a „přírodně krajinný prvek“ chybí. Z pohledu města a jeho vývoje se domnívám, že tato skutečnost činí západní okraj křehkým článkem, chybí mu silný regulační krajinný prvek. Z pohledu ekologického bychom se měli do budoucna snažit o propojení krajinných ploch, zvýšení biodiverzity a snažit se zvrátnit zprůmyslnění zemědělské krajiny. Schéma je pro mě vizí do budoucna, ale pokládá pro mě základní otázky. Jak a kudy může krajina vstoupit do města? Jakou má mít podobu? Je jasné, že nebude mít podobu lesů.

Tou nejdůležitější otázkou ale pro mě je. Co proto musíme udělat?

Myšlenku zeleného prstence obnovené krajiny kolem města přebírám ze svého staršího projektu s názvem „!!!“, který se týkal olomouckého opevnění. Olomouc je jedinečná svým fortifikačním systémem, který obkružuje město. Předsunuté forty se pro mě staly novou identitou Olomouce, už neslouží jako obránci proti cizí armádě, ale staly se obránci proti nám samotným, proti civilizaci. Pomáhají lidem přežít. Setrvat na Zemi. Žít.^[2]

Spojení krajiny vstupující a obklopující je pro mě celkovou vizí krajiny Olomouce, která se promítá do regionálního měřítka. Při přemýšlení nad západním okrajem jsem spatřovala jako podstatné podstoupit do širšího měřítka nejen v rámci města, kdy jsem díky přítomnosti pevnůstek dospěla k zelenému pásu kolem města, ale do širšího regionu. Zelený obranný prstenec kolem města a hlavní zelené klíny, vstupující do města a spojující se v jeden krajinný obrazec, se staly počátečním východiskem a nosnou myšlenkou celé práce. Ačkoliv se krajinně nevěnuji do detailu, prostupuje v projektu několika měřítky a tvoří práci rámeček.

Výše uvedená koncepční schémata jsou spíše součástí návrhové části, uvádím je ale již na začátku práce v úvodní kapitole. Byly mojí prvotní skicou při zpracování diplomové práce, ke které jsem se v průběhu práce a analýz neustále vracela, když jsem hledala cestu, kam bude projekt směřovat. Myslím, že je podstatné je uvést již na začátku před všemi ostatními analýzami a texty. Máte tedy možnost číst projekt chronologicky tak, jak vznikl.

Dále se budu věnovat západnímu okraji Olomouce, místu, kde se kříží zelený prstenec a západní klín. Považuji je z tohoto důvodu za klíčové, protože se zde střetávají dva krajinné směry, které jsem si určila. Radiální směr pohybu v krajinně, které mi představují linie zelených klínů a řeky. A směr zeleného prstence, který pro mě znamená setrvání a pobývání nejen v krajinně.

místo: Okrajina
Střet klínu a pásu

- I. Neředínský horizont a stráž
- II. Bývalá cihelna s přílehlou lagunou
- III. Letiště
- IV. Haly
- V. Zemědělská krajina
- VI. Dálnice; přechody přes dálnici
- VII. Fort - prvek ze systému opevnění
- VIII. Nákupní a komerční centrum
- IX. Prachárny - články systému fortového opevnění
- X. Hněvotín
- XI. Topolany

Krajinný horizont
- místo panoramatických výhledů na město, Sv. Kopeček i rozlehlou krajinu.

f.2/

Zájmové území střetu zeleného klínu a prstence se nachází na západním okraji Olomouce. Vnímám je jako místo se specifickou atmosférou, kde se střetávají různé charaktery a atmosféry příměstské krajiny. Území je protkáno sítí prošlapaných „neoficiálních“ pěšin, na které narazíte i na neočekávaných místech. Žije si svým životem. Pojmenovala jsem si jej pro účely projektu jako Okrajina. Vybrané charaktery a atmosféry dokumentuji na fotkách, které jsem pořídila během mého bloudění po Okrajině.

f.3/

I. Neředínská stráň

II. Laguna a Cihelna

OKRAJ_JINĚ

V následující kapitole bych ráda uvedla podklady, které jsem si sesbírala během zpracování práce, týkající se zejména územního plánu, vůči kterému se vymezuji. Rozumím touze po developmentu a rozvoji území, domnívám se ale, že v měřítku Olomouce by bylo naplnění územního plánu v oblasti Okrajiny chybným krokem v rozvoji města. Přišlo by o kvalitu, které území momentálně nabízí.

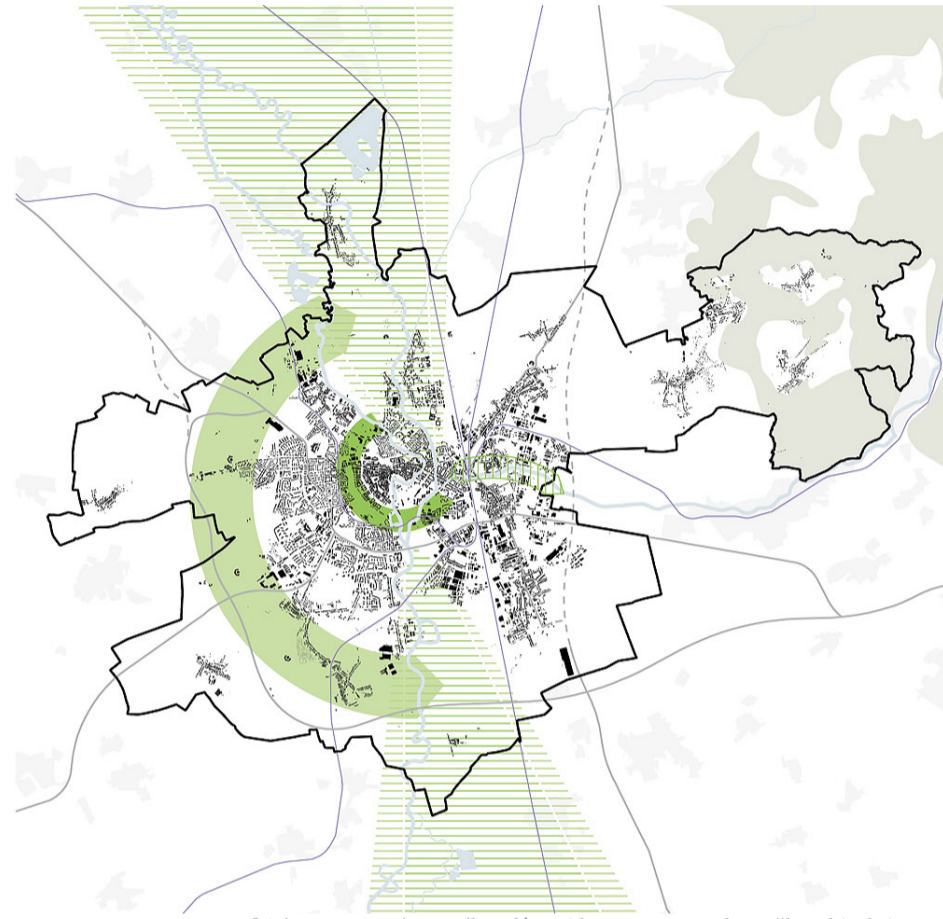
Kapitola obsahuje zejména analýzy, které se týkají obecně Olomouce, ale i platného územního plánu v měřítku širšího města a krajiny. Jako metodu pro analýzu a vlastní interpretaci územní-

ho plánu, jsem si zvolila metodu koláží vývojových scénářů. Slouží pro mě jako ilustrační vyjádření podoby Okrajiny v případě naplnění územního plánu.

Pro vývojové scénáře v bližším měřítku Okrajiny jsem dále použila územní studie, které jsou uveřejněny na webových stránkách Statutárního města Olomouce a prověřuji možnosti využití území. Považuji je za nezávazné ilustrační případy toho, co se v území Okrajiny může do budoucna stát. Zároveň je ale vnímám jako precedens budoucího vývoje území, který ale nepovažuji za příliš zdařilý.

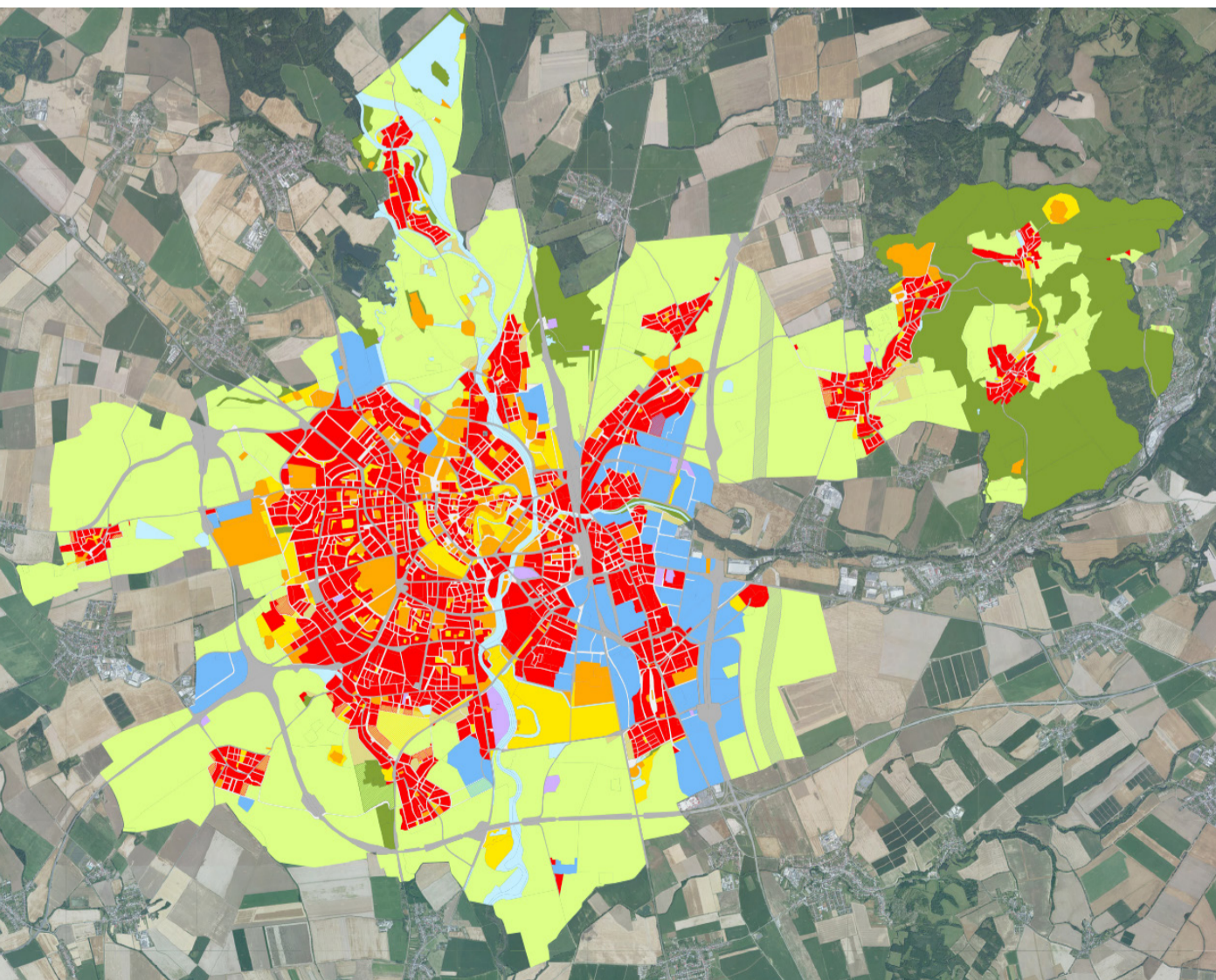

Územní plán

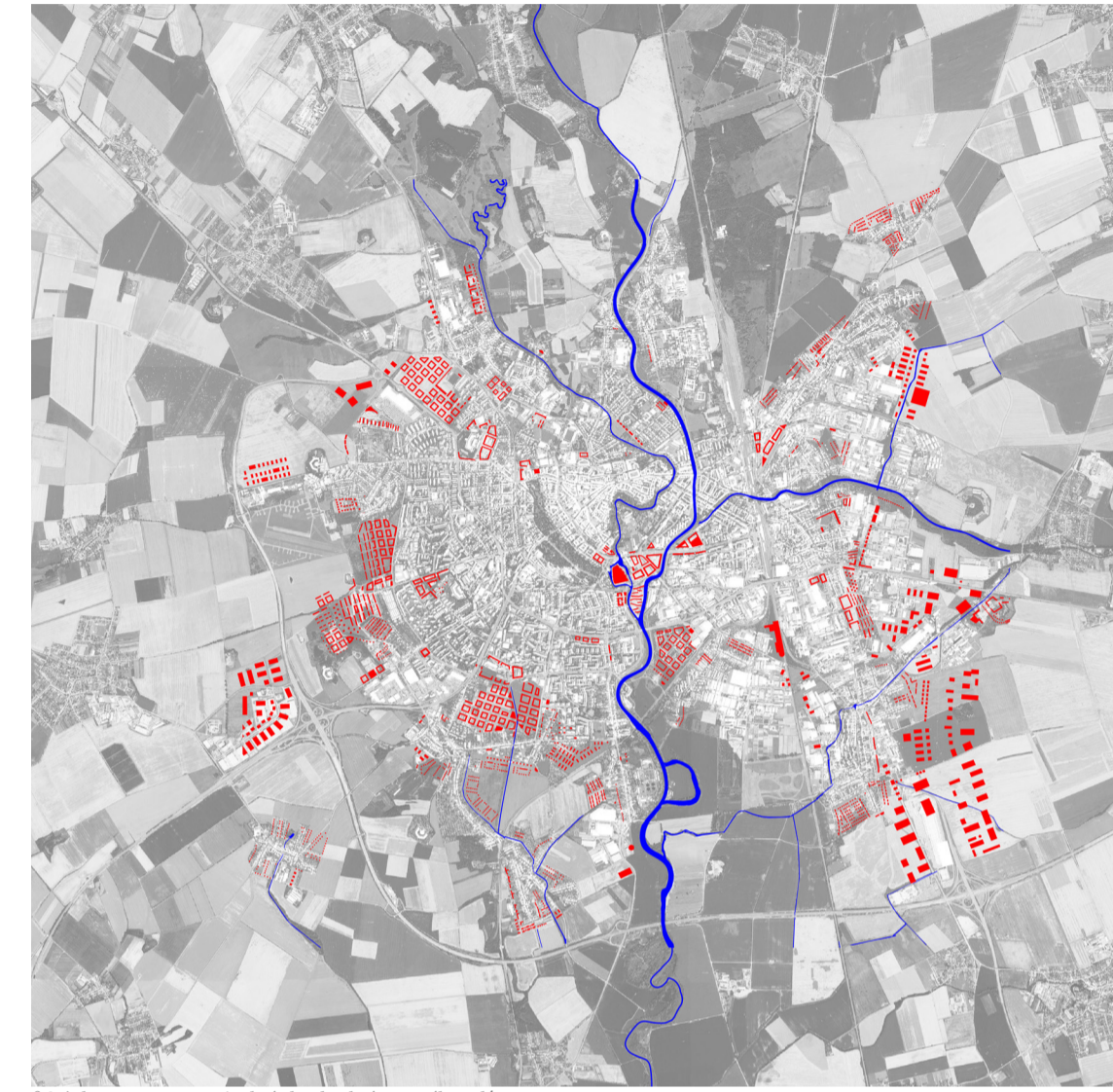
f.4/ Konceptce územního plánu Olomouce, Knesl Kynčl architekti s.r.o.

Konceptce územního plánu byla založena na zopakování motivu pásu parku kolem historického centra, který vznikl po zboření hradeb v centru města. Ze západní strany byl motiv pásu zopakován v podobě zeleného polokruhu, který má plnit rekreační funkci a tvořit hranici mezi krajinou a městem.^[3]

f.5/ Územní plán Olomouce, Knesl Kynčl architekti s.r.o.

Schéma ilustrující možný vývoj a zastavitelné plochy

f.6/ Ilustrace zastavitelných ploch územního plánu

Schéma ilustrující příklad rozvojových ploch územního plánu, které jsou určeny k novému rozvoji (developmentu) zástavby. Posouvající se hranice města zasahují především do ploch orné půdy. Pro mě osobně byla tato ilustrace jednou z motivací, proč jsem nad tématem zahušťování města začala přemýšlet z opačného pohledu.

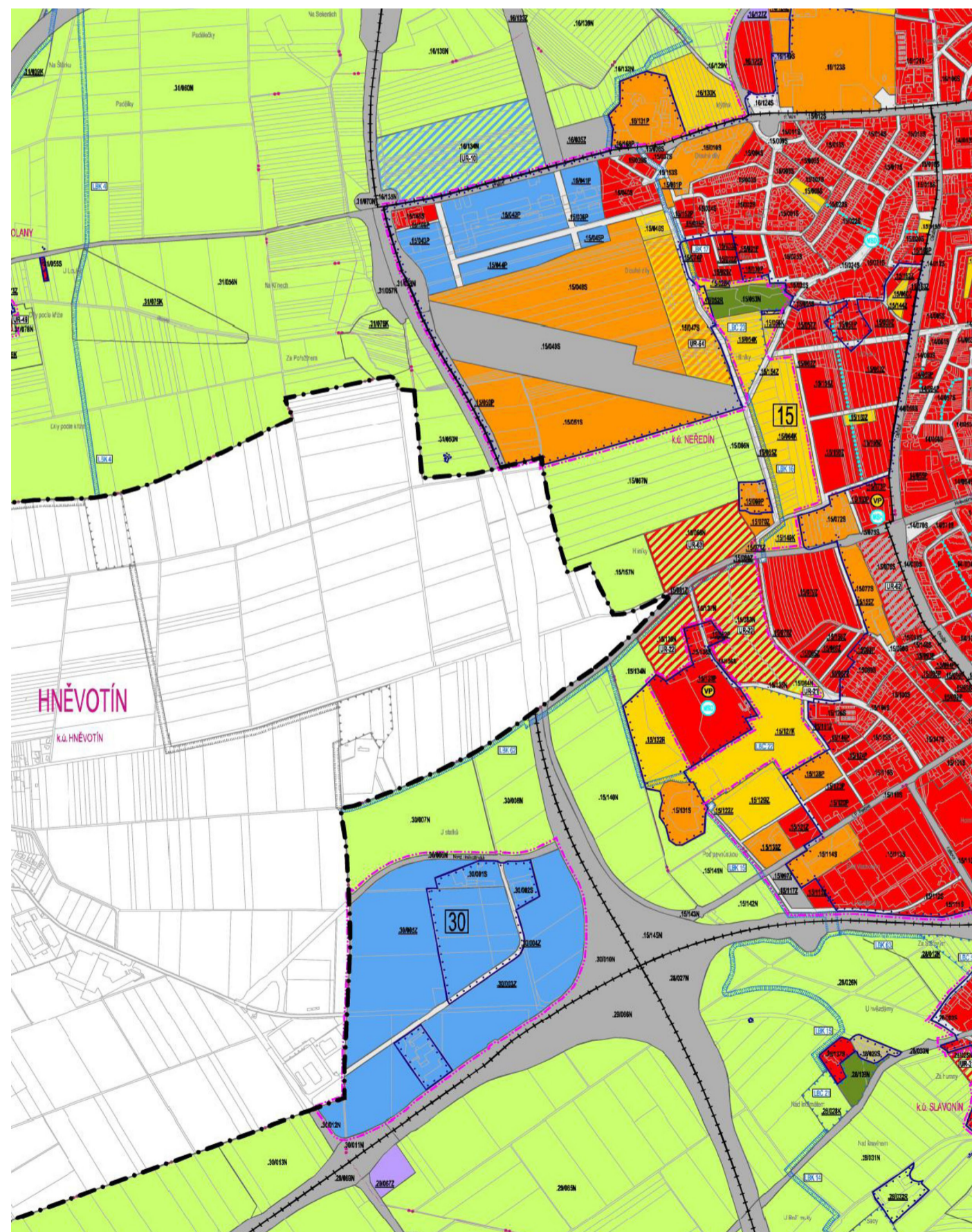
Druhé schéma znázorňuje situaci, na jakých plochách už dochází k nové výstavbě.

f.7/ Ilustrace zastavitelných ploch územního plánu

Územní plán definuje v Okrajíně poměrně velké množství rozvojových ploch v podobě ploch smíšených obytných (červeně), do budoucna uvažuje o územních rezervách (šrafováno pruhovaně), které taktéž tvoří značnou část území. Z Neředínské stráně zachovává přibližně jednu třetinu pro plochy veřejné rekreace. S vodní plochou laguny v areálu cihelny, která má silný rekreační potenciál a charakter nové divočiny není počítáno.

Na následujících stránkách ukazují, proč se domnívám, že je vhodné se nad územím Okrajiny zamyslet i v širším kontextu, než jen jako nad plochami určených k developmentu.

f.8/ Výřez z územního plánu Olomouce (Knesl Kynčl architekti s.r.o., 2014)

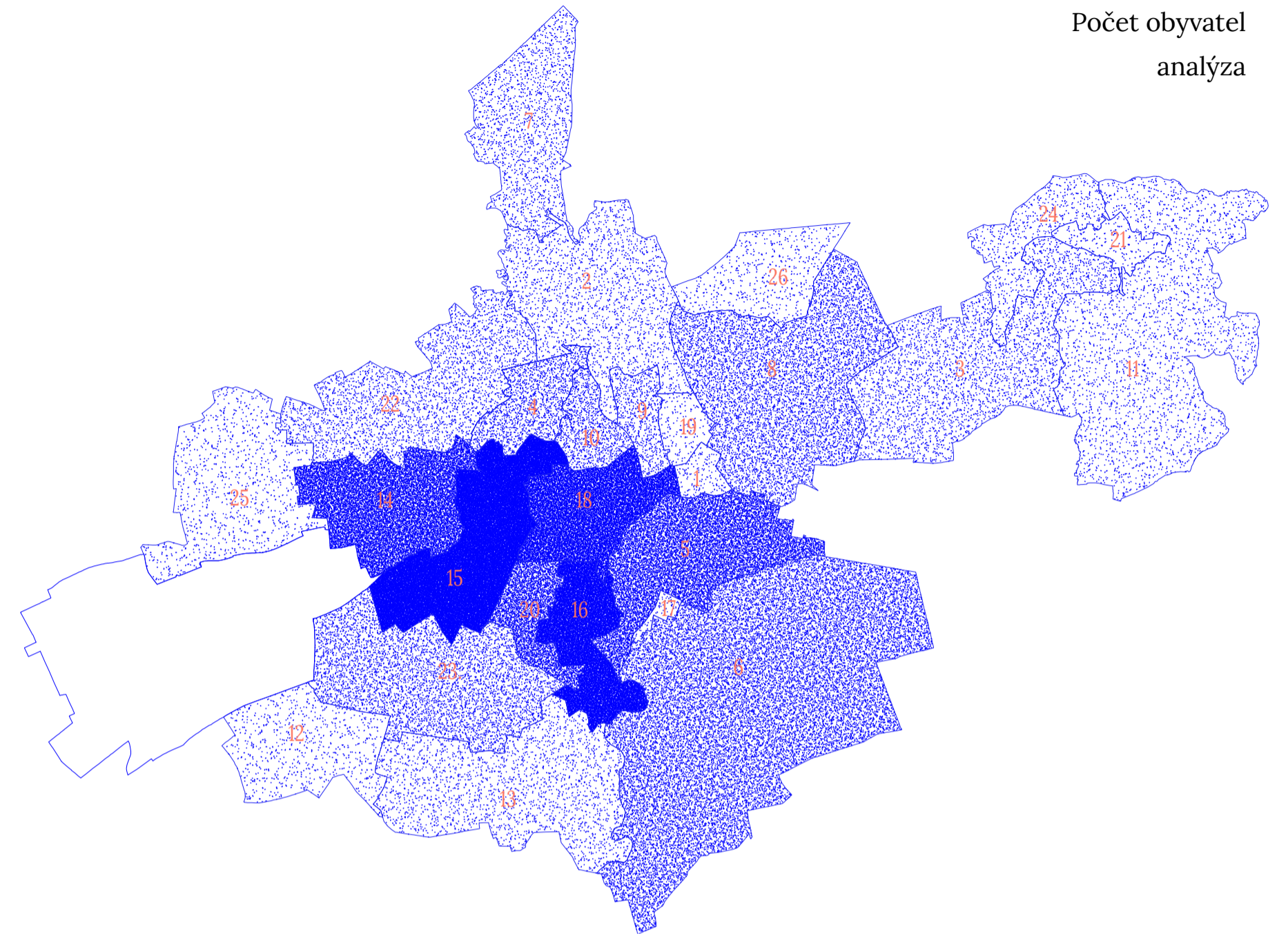
f.9/ Koláž možných scénářů území, vlastní koláž

Katastrální území

Území Okrajiny zasahuje do pěti katastrálních území - Neředín, Nová Ulice, Slavonín, Topolany (tyto území, jsou součástí Olomouce) a Hněvotín, který je samostatnou obcí. Pro následující analýzy a schémata, jsou podstatná území patřící pod Olomouc, zejména území Neředína a Nové Ulice, ve kterých je dle územního plánu možno stavět.

Počet obyvatel analýza

Týká se to skoro třetiny Olomouce

Za spádovou oblast, jejichž obyvatelé se přímo dotýká zastavění Okrajiny, jsem označila Neředín a Novou Ulici. Počet obyvatel v těchto městských částech je celkově přes 28 tisíc obyvatel.^[4] To je skoro jedna třetina obyvatel Olomouce.

ozn. název počet obyvatel (2011)

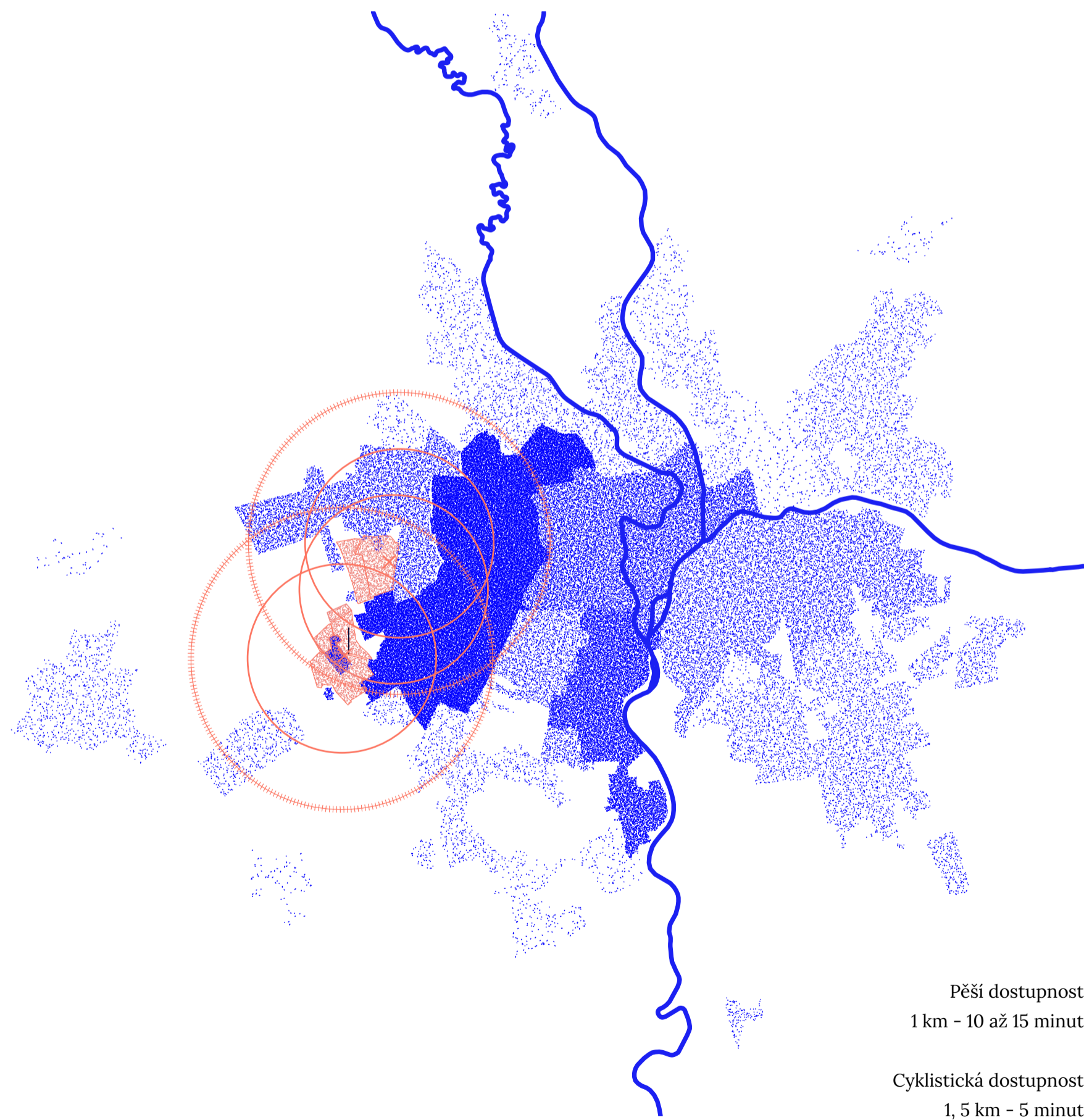
14. Neředín	9 628 ^[4]
15. Nová Ulice	19 153 ^[4]
Olomouc celkem	101 003 ^[4]

Pro stanovení spádových oblastí vycházím z analýzy pěší a cyklistické dostupnosti Okrajiny - příměstské krajiny.

[4] Statistický lexikon obcí 2013. Základní údaje za obce, části obcí a základní sídelní jednotky podle krajů a okresů. Olomoucký kraj - okres Olomouc [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013-10-31 [cit. 2022-04-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/25385875/19915415+4116130564.pdf/b8200c8b-e78b-4743-b320-2a941be-6bec1?version=1.0>

Pěší a cyklistická dostupnost
analýza

*Za 10 minut na kole
jste v centru města.*

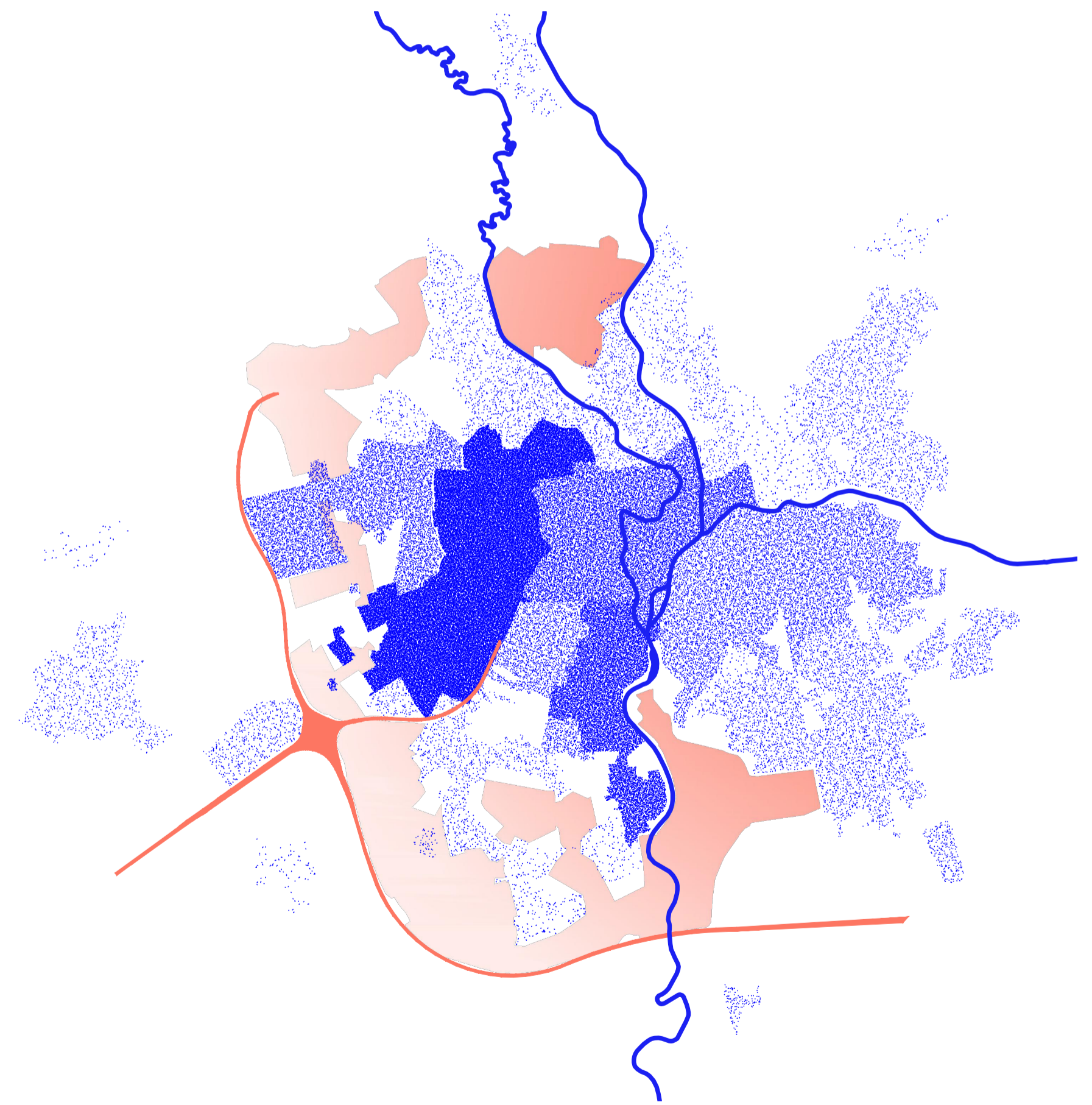
Pěší dostupnost
1 km - 10 až 15 minut

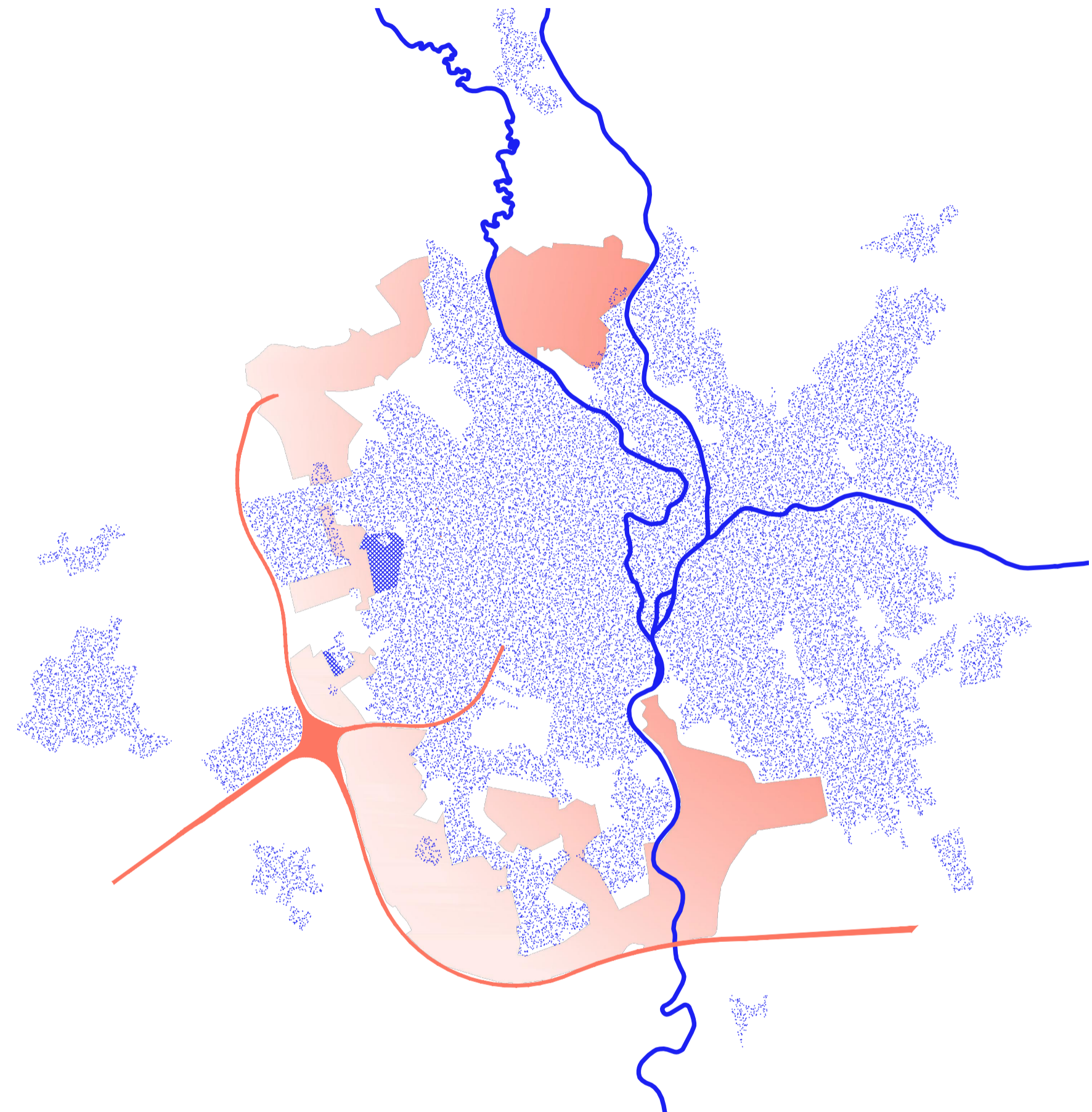
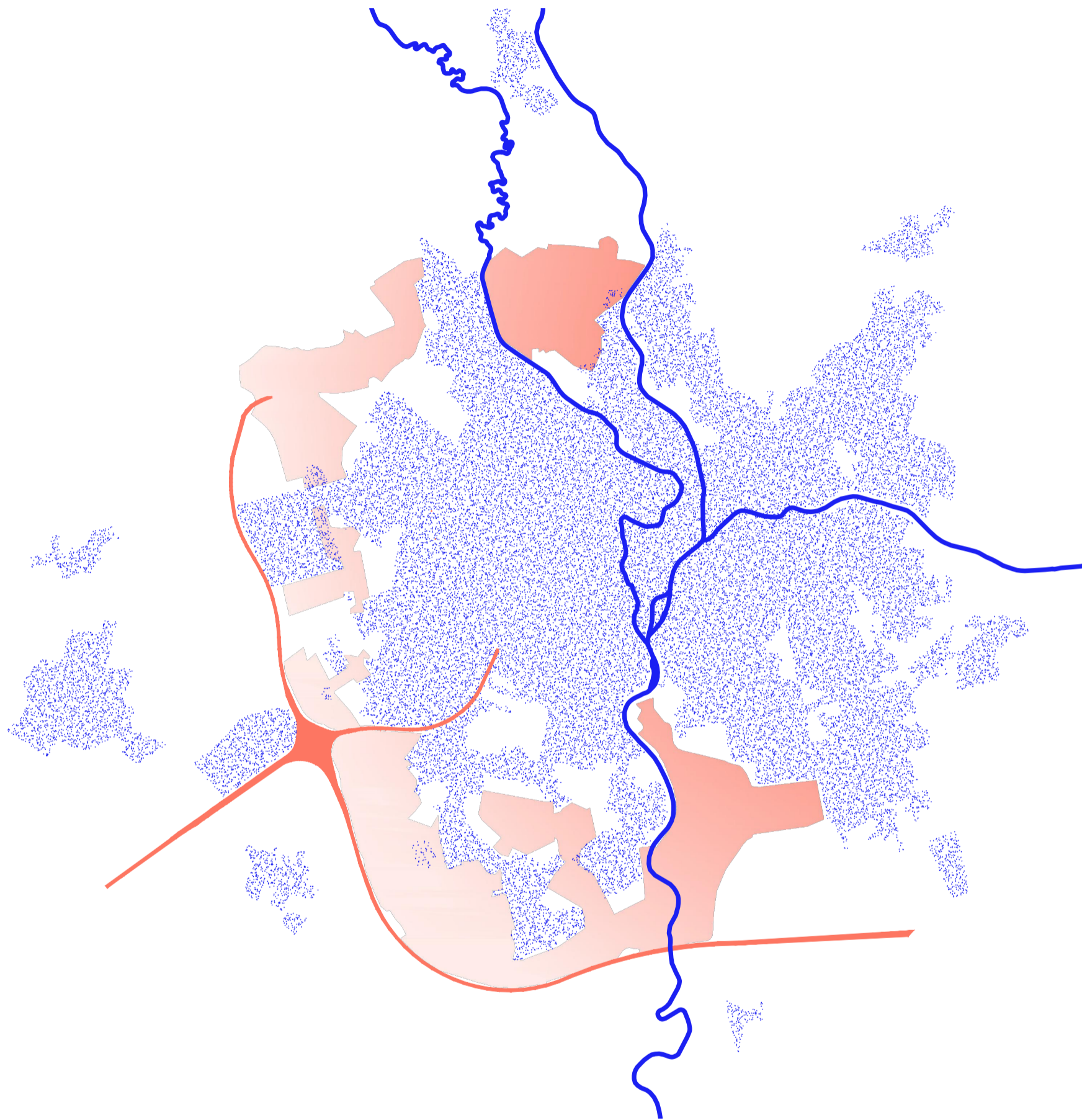
Cyklistická dostupnost
1,5 km - 5 minut

Soutisk počtu obyvatel
a rekreačně přírodního prstence
analýza

Výše uvedenou koncepci zeleného polokruhu jsem podrobila analýze se soutiskem počtu obyvatel v rámci zastaveného území. Ačkoliv koncepci považuji za povedenou, v detailu pro mě osobně již nefunguje. Nemyslím si, že prstenec musí být propojen v celé své šíři, jak je znázorněno ve skice. Nicméně se domnívám, že je podstatné jej definovat v co nejširší podobě v místech, kde jej může využívat co nejvíce obyvatel Olomouce a přímo jim zlepšovat kvalitu bydlení v Olomouci.

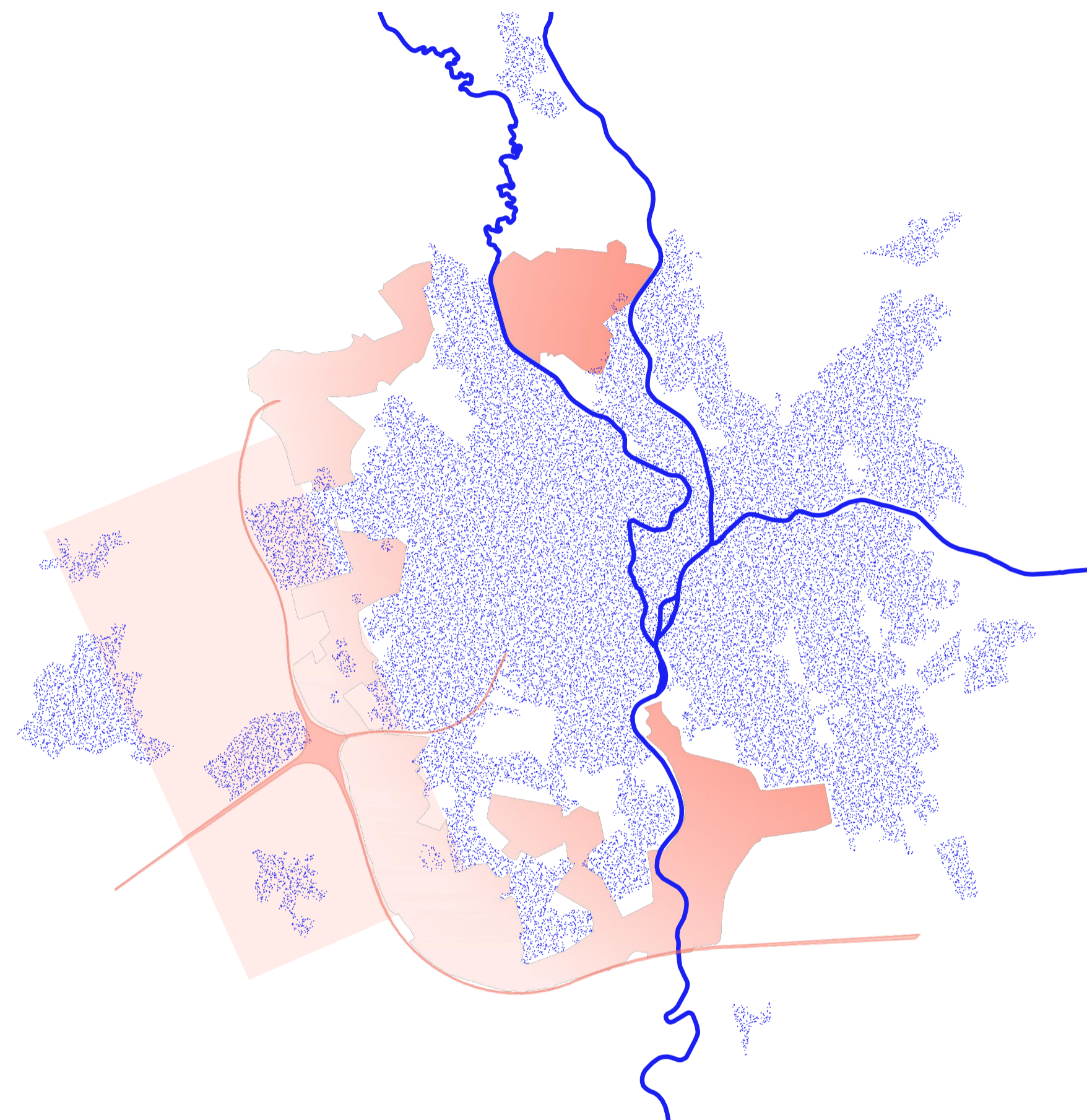
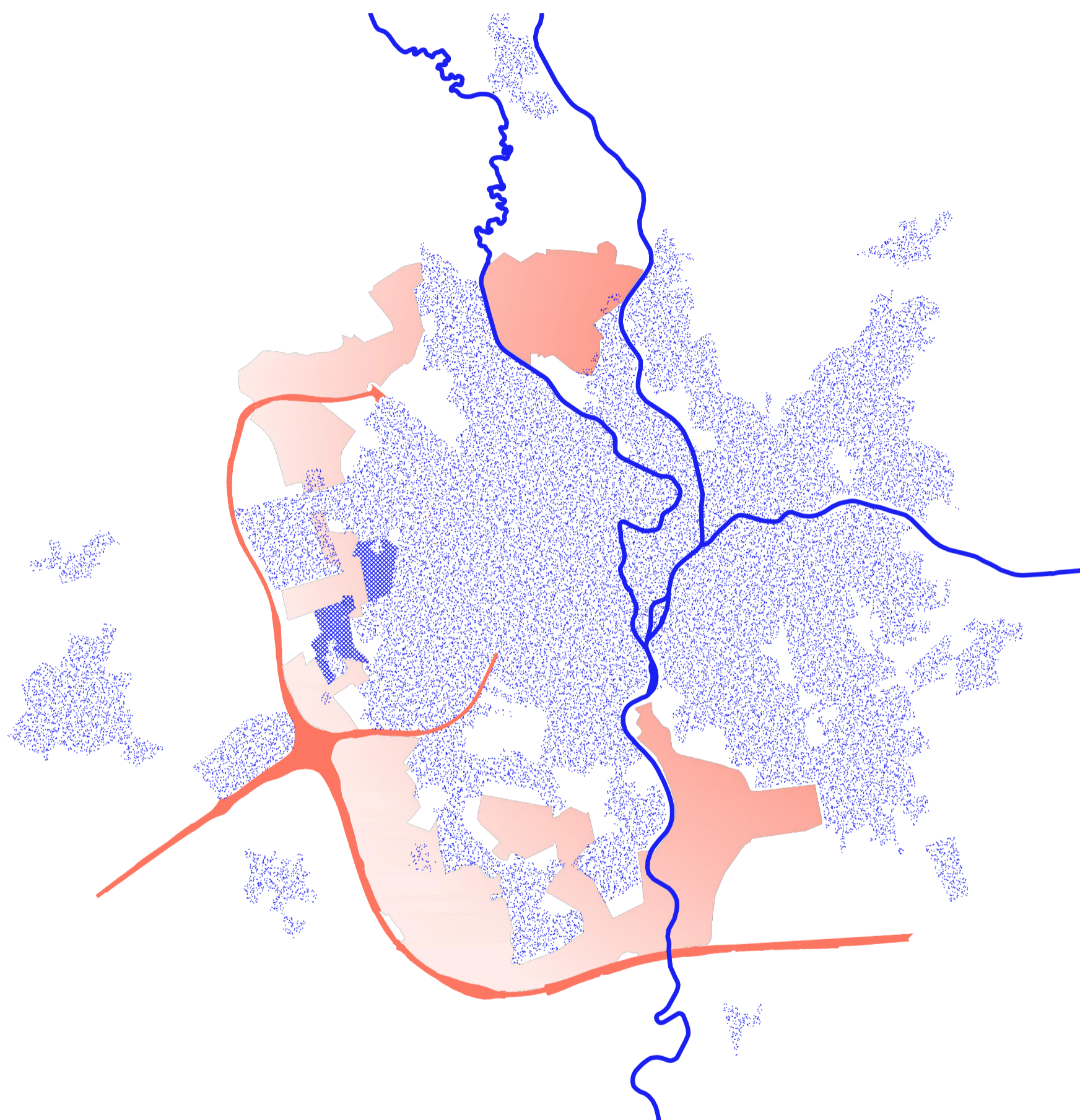
Nepoužívám jako ukazatel hustotu obyvatel, protože mi jde o to, ukázat kolika lidí se toto území týká. *Rekreačně přírodní prstenec* ^[5] (dále jen RPP) je pojem, který jsem pro analýzu převzala z Územního plánu Olomouce. Podoba RPP je v analýze zobrazením konkrétních ploch dle ÚP (výkres Koncepce uspořádání krajiny a veřejné zeleně).

Fáze 1

Zastavění současných ploch, které jsou vymezeny jako smíšené obytné. Development na Neředínské stráni a „rekultivace“ Cihelny a Laguny. Město se nebezpečně blíží k dálnici. Zbytek příměstské krajiny bude pocitově patřit spíše novým kolonizátorův stráně a cihelny než současným uživatelům. Krajina bude pro současné obyvatele (zejména přílehlých sídlišť) méně dostupná.

Fáze 2

Pokud by došlo ke změně ÚP a plochy rezervy by se proměnily v plochy zastavitelné, město pro mě osobně ztratí kontakt s krajinou. Zbytkové fragmenty zemědělské krajiny by se jen těžko proměnily v rekreační plochy příměstské krajiny.

Schéma znázorňující pozitivní vývoj území (bráno z pohledu krajiny), kdy krajina vstupuje do města a posílil se význam RPP v měřítku západního okraje města. Schéma mého scénáře s odstupem vnímám jako příliš idealistické, protože obsahuje pouze pohled z krajiny. Zneumožňuje vývoj města na jeho hranici a konzervuje jej. Myslím, že je nutné dát městu uvážlivý prostor na jeho dotvoření. Najít rovnováhu mezi krajinou a městem.

Příklady územních studií

Na některé oblasti Okrajiny byly zpracovány územní studie. Ačkoliv nejsou závazné, jsou možným ukazatelem budoucího vývoje, který pro mě není příznivý. Využívám podobu studií a ilustruji je metodou fotomontáže do ortofoto mapy. Zajímal mě, jak by se území proměnilo, pokud by byly realizovány. Slouží pro mě jako pocitové analýzy, které mi později pomohly definovat vztah města a příměstské krajiny.

f.10/ Scénář územní studie

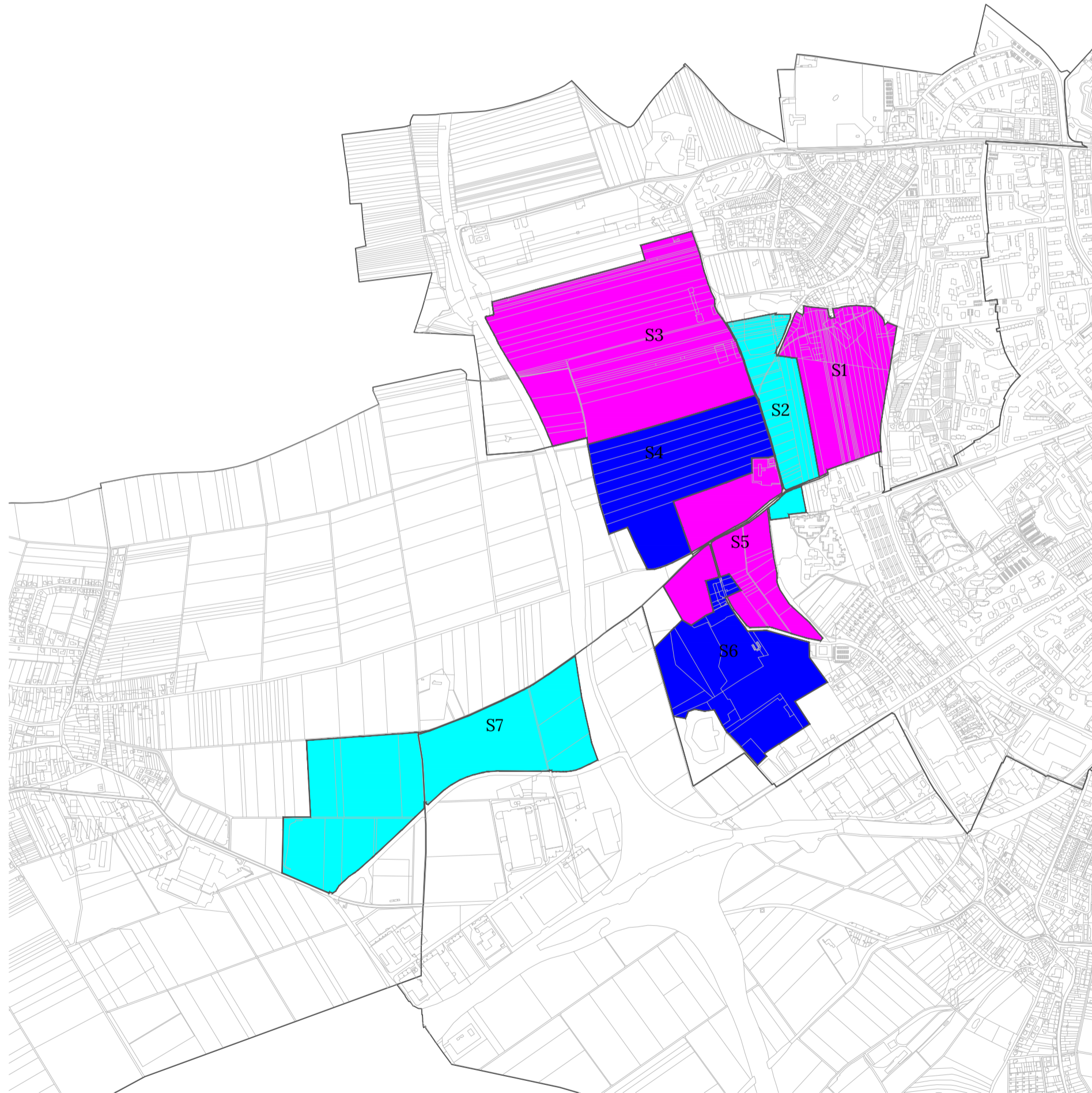
Doplnění neexistujících studií v plochách rezervy fiktivní scénář

f.11/ Fiktivní scénář

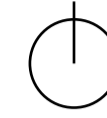
Definování ploch pro následující analýzy

- S1 - Neředitelský horizont - určeno k zástavbě
- S2 - Neředitelský horizont - rekreační část
- S3 - plocha letiště
- S4 - zemědělská plocha
- S5 - rezervní území
- S6 - plocha bývalé cihelny a okolí - část je určena k zástavbě
- S7 - zemědělská půda - plocha spekulací

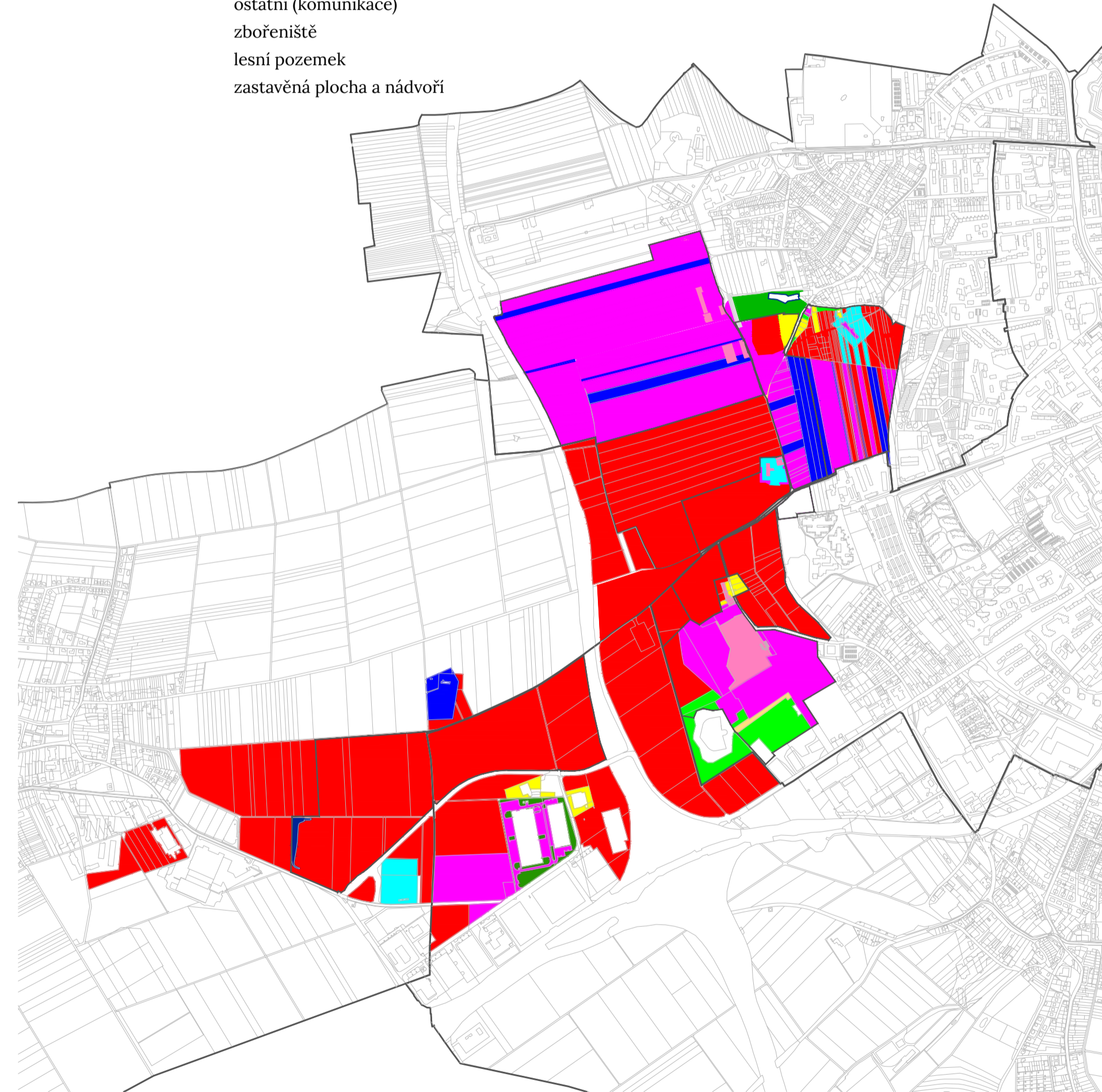

Analýza využití pozemku dle katastru nemovitostí

1 : 17 000

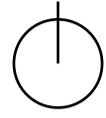
- ostatní (sportoviště)
- ostatní (manipulační)
- ostatní (jiná)
- orná půda
- zahrada
- trvalý travní porost
- ostatní plochy zelen
- vodní plocha
- ostatní (komunikace)
- zbořeniště
- lesní pozemek
- zastavěná plocha a nádvoří

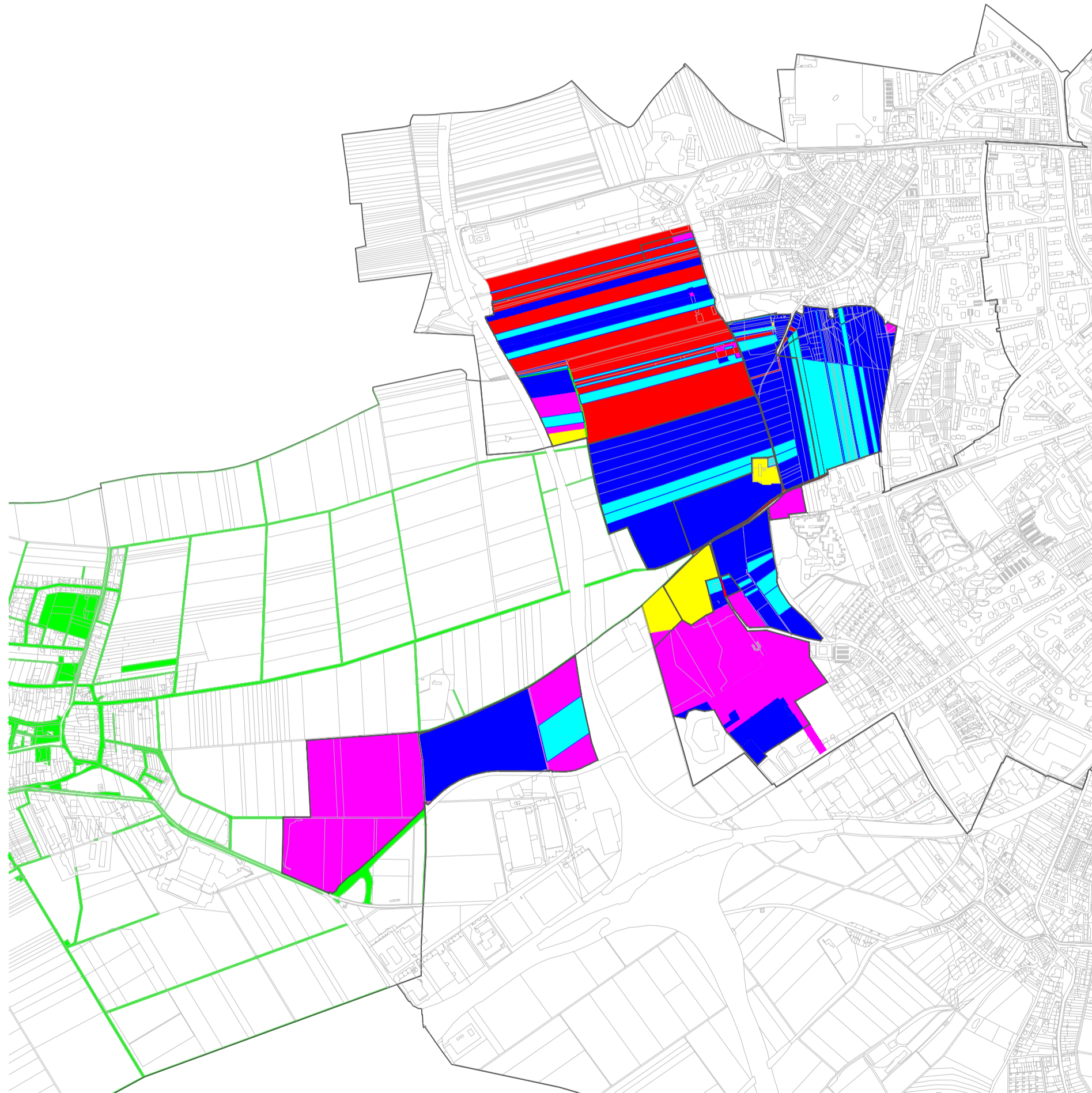
f.12/

Analýza majetkových vztahů

1 : 17 000

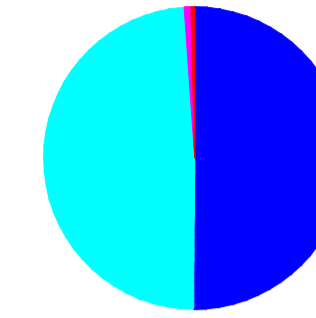

- Fyzické osoby jednotlivci, SJM
- Skupina fyzických osob
- Právnícké osoby
- Statutární město Olomouc
- Česká republika
- Obec Hněvotín

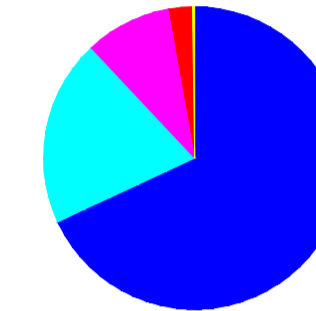
f.13/

Procentuální vyjádření majetkových vztahů

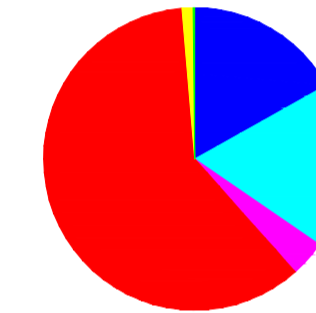
S1

Vlastnické poměry	plocha celková [m ²]	% území
Fyzické osoby jednotlivci, SJM	100 272	49,88
Skupina fyzických osob	98 544	49,02
Právnícké osoby	1 401	0,70
Statutární město Olomouc	803	0,40
Celková plocha	201 020	100

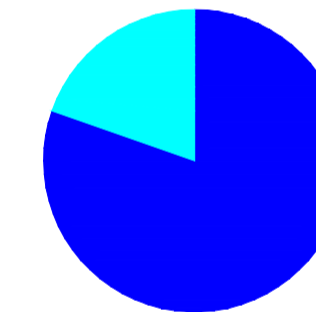
S2

Vlastnické poměry	plocha celková [m ²]	% území
Fyzické osoby jednotlivci, SJM	86 953	68,06
Skupina fyzických osob	25 475	19,94
Právnícké osoby	11 730	9,18
Statutární město Olomouc	3 315	2,59
Česká republika	281	0,22
Celková plocha	127 754	100,00

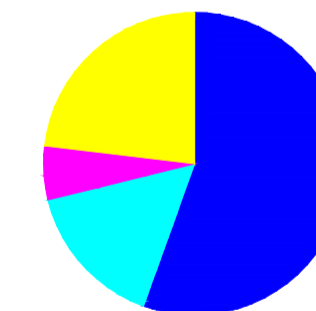
S3

Vlastnické poměry	plocha celková [m ²]	% území
Fyzické osoby jednotlivci, SJM	90 140	16,88
Skupina fyzických osob	94 417	17,69
Právnícké osoby	20 481	3,84
Statutární město Olomouc	321 475	60,22
Česká republika	6 470	1,21
Obec Hněvotín	882	0,17
Celková plocha	533 865	100,00

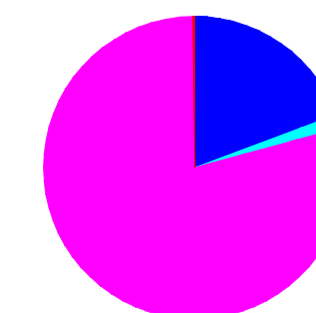
S4

Vlastnické poměry	plocha celková [m ²]	% území
Fyzické osoby jednotlivci, SJM	202 072	80,34
Skupina fyzických osob	49 463	19,66
Právnícké osoby	0	0,00
Statutární město Olomouc	0	0
Celková plocha	251 535	100,00

S5

Vlastnické poměry	plocha celková [m ²]	% území
Fyzické osoby jednotlivci, SJM	112 959	55,49
Skupina fyzických osob	31 872	15,66
Právnícké osoby	11 657	5,73
Statutární město Olomouc	0	0
Česká republika	37 560	18,45
Česká republika - hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje	9 513	4,67
Celková plocha	203 561	100,00

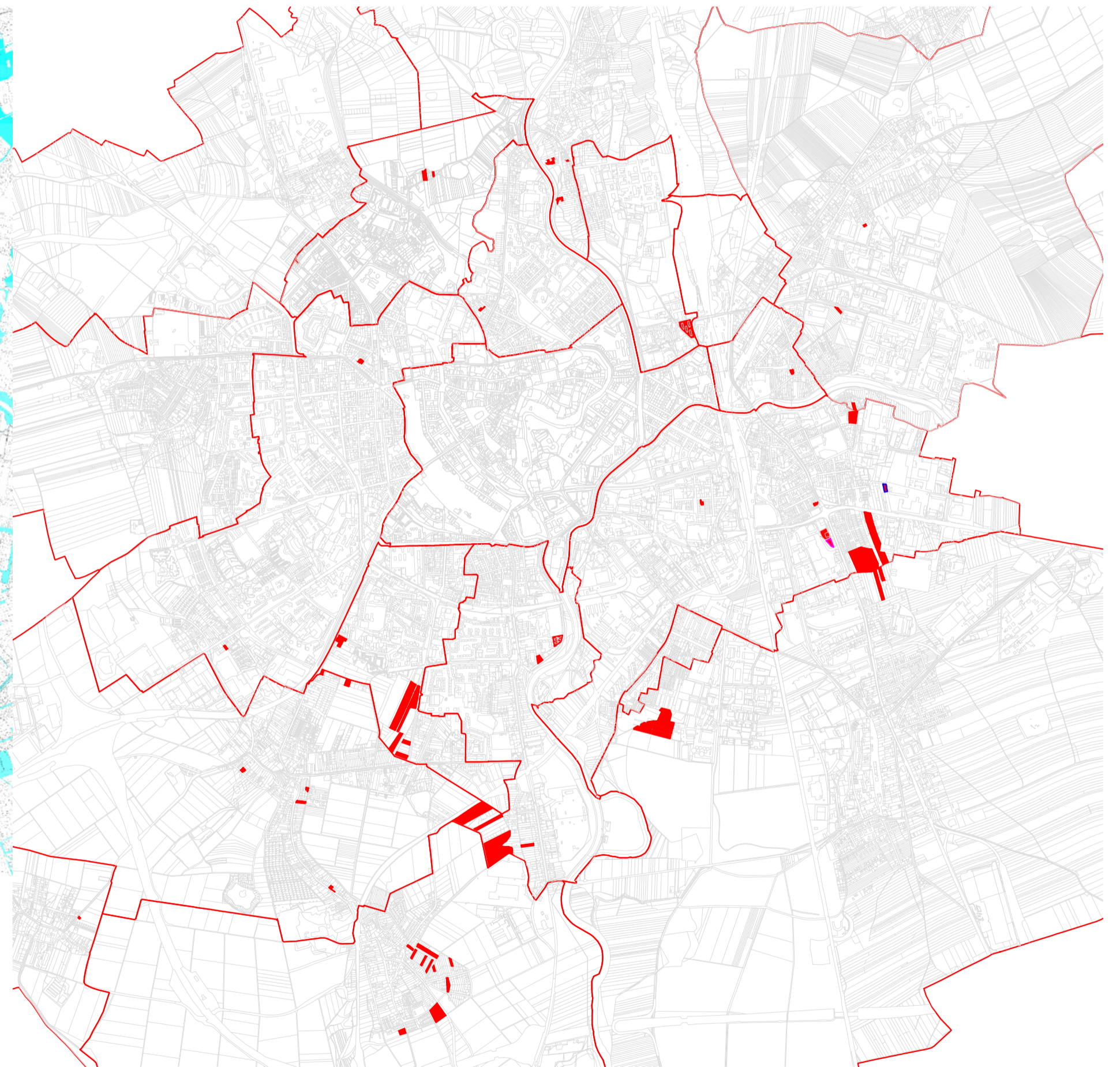
S6
f.14/

Vlastnické poměry	plocha celková [m ²]	% území
Fyzické osoby jednotlivci, SJM	47 850	19,29
Skupina fyzických osob	3 644	1,47
Právnícké osoby	195 990	79,03
Statutární město Olomouc	526	0,21
Celková plocha	248 010	100

Z analýzy majetkových vztahů vyplývá, že v Okrajíně převládá soukromé vlastnictví. Možným řešením je úprava pozemkového vlastnictví. Pro demonstrační rovinu uvádím analýzy, které ilustrují některé městské pozemky. Vytipovala jsem jich několik, ať už se jedná o malé proluky v rámci individuální zástavby, a tudíž by aspoň pro pár šťastlivců mohl být naplněn sen o rodinném domě (a jako bonus v kvalitnější městské struktuře než v koberci nových rodinných domů), nebo o větší územní celky, které by se mohly stát lákadlem pro developery. Analýza možných pozemků ke směně nebyla dokončena, schéma je tedy pouze ilustrační. Spíše nastiňuje, že město vlastní několik typů pozemků, které by (v ideálním světě) mohly uspokojit současné vlastníky.

f.15/

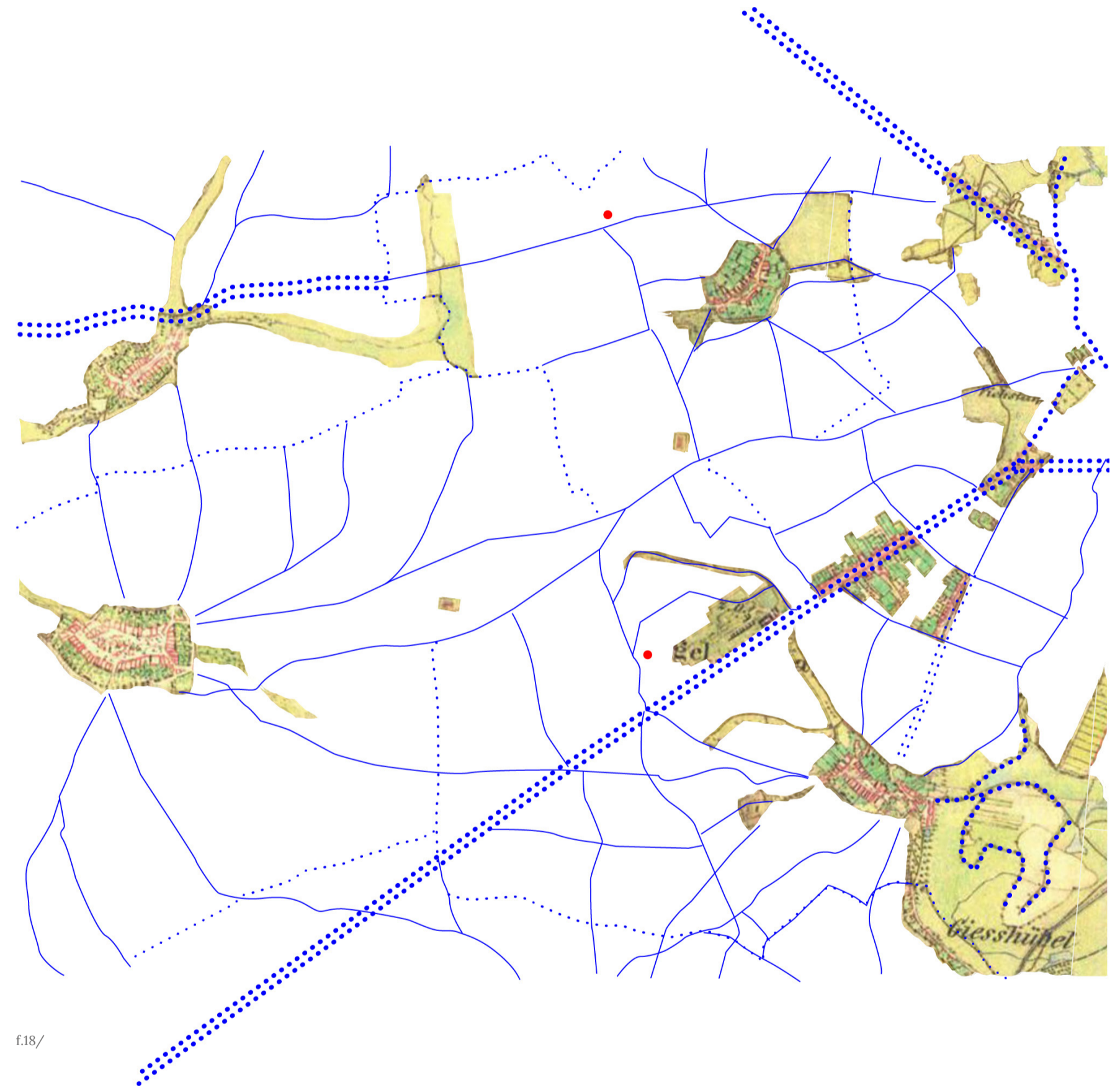
f.16/

kapitola III.

OK_KRAJINĚ

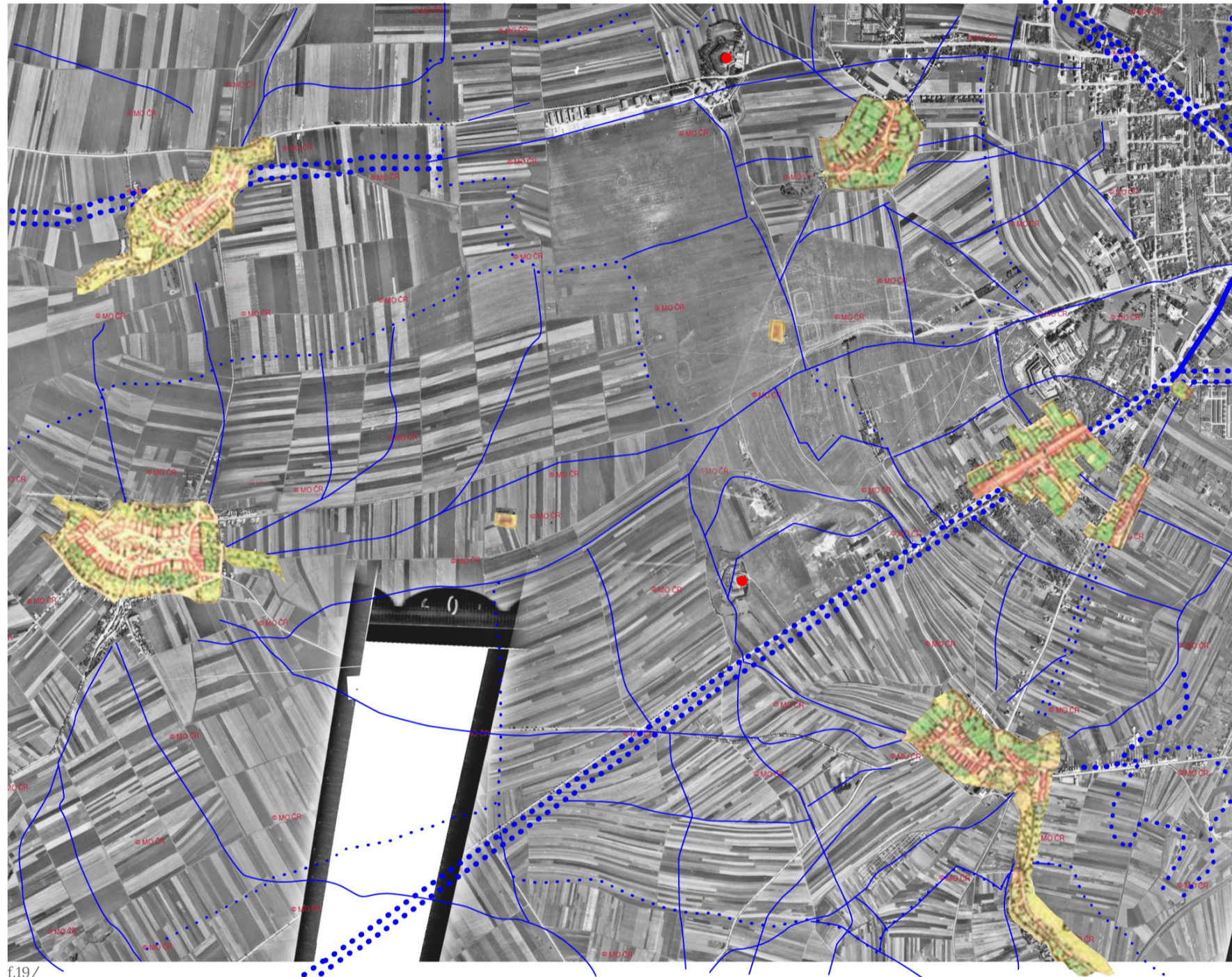
f.17/

f.18/

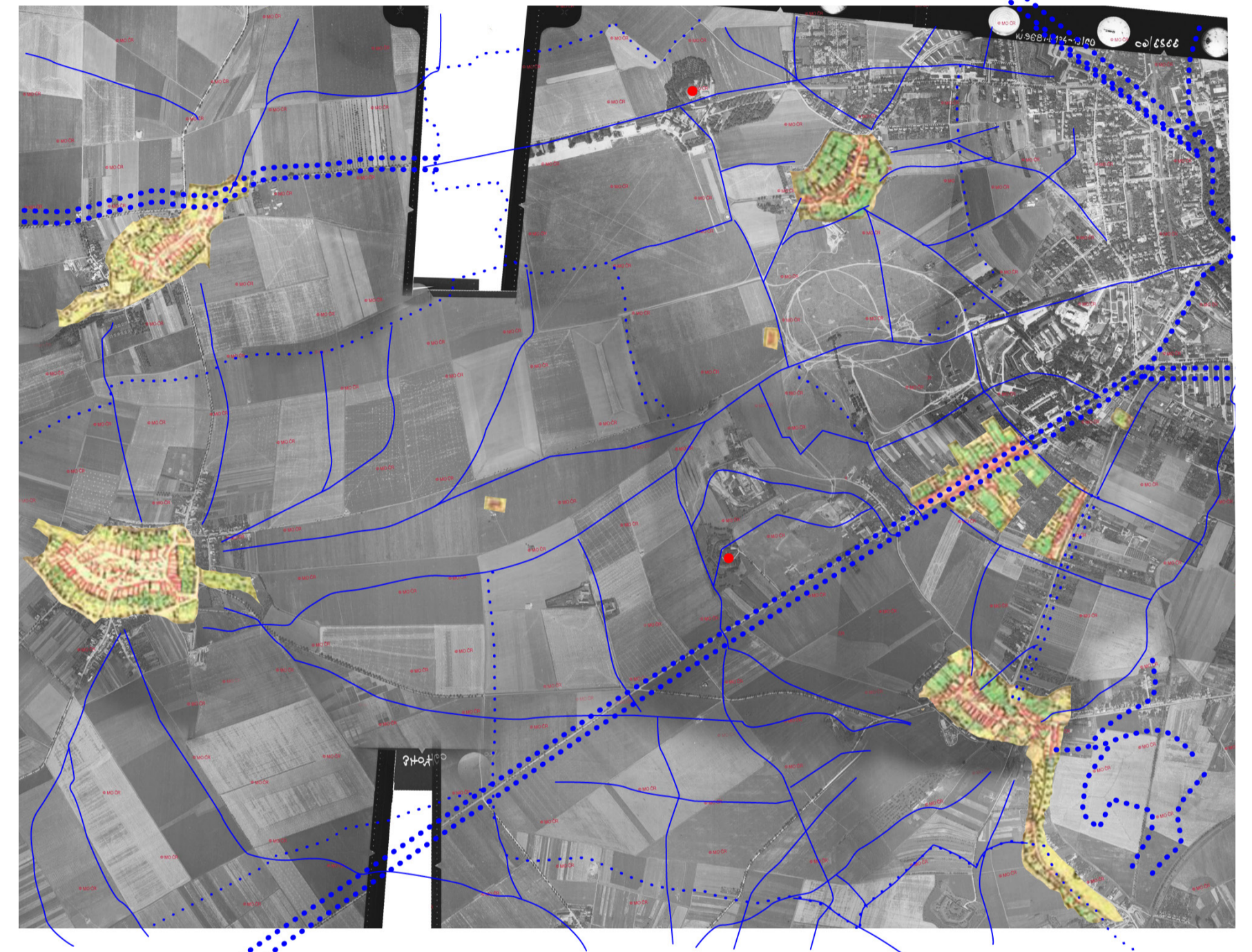
- hlavní aleje
- cesty
- cesty na hranici katastru
- fort

Historický vývoj území
Soutisk 1938 vs. 1852

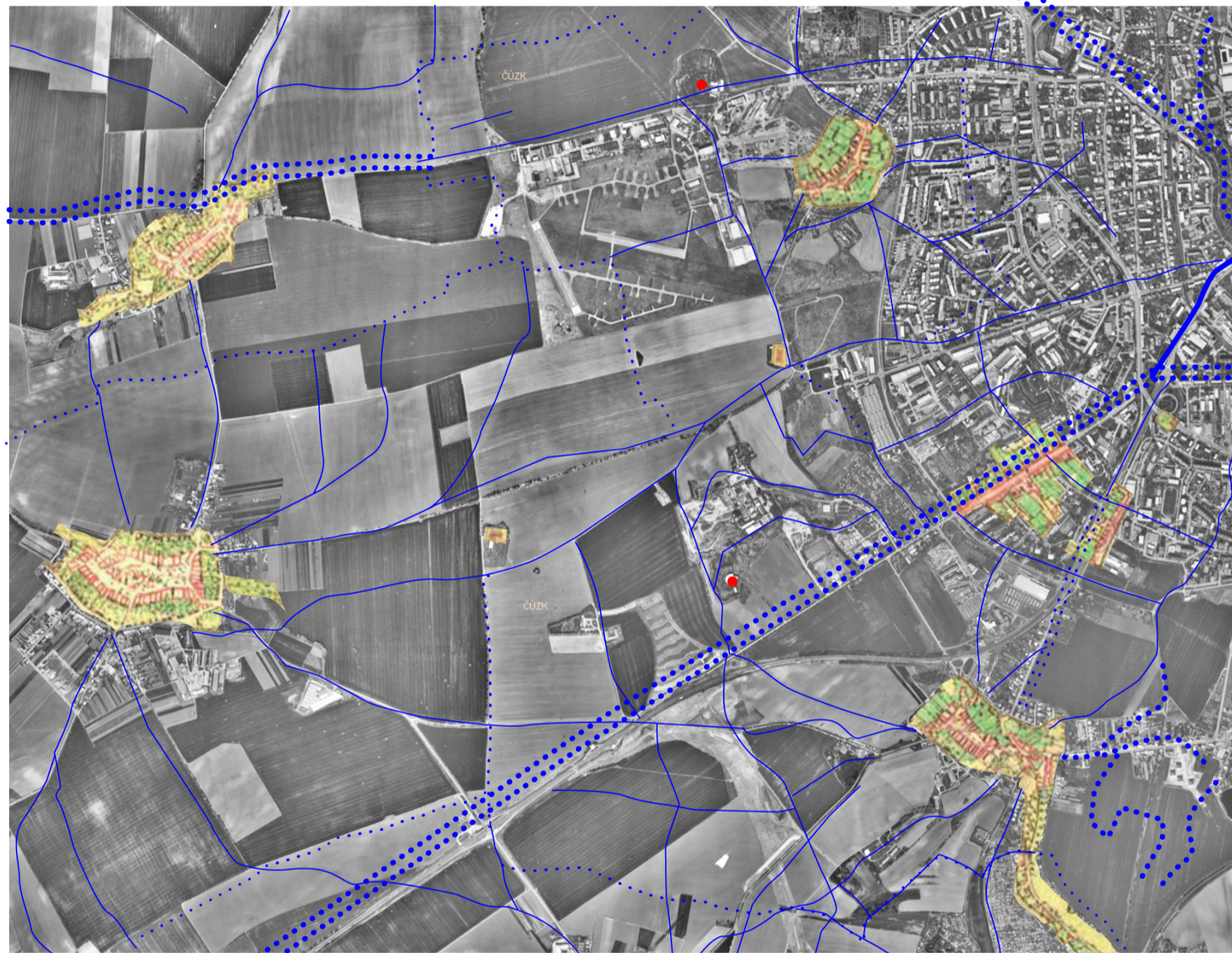
f.19/

Historický vývoj území
Soutisk 1960 vs. 1852

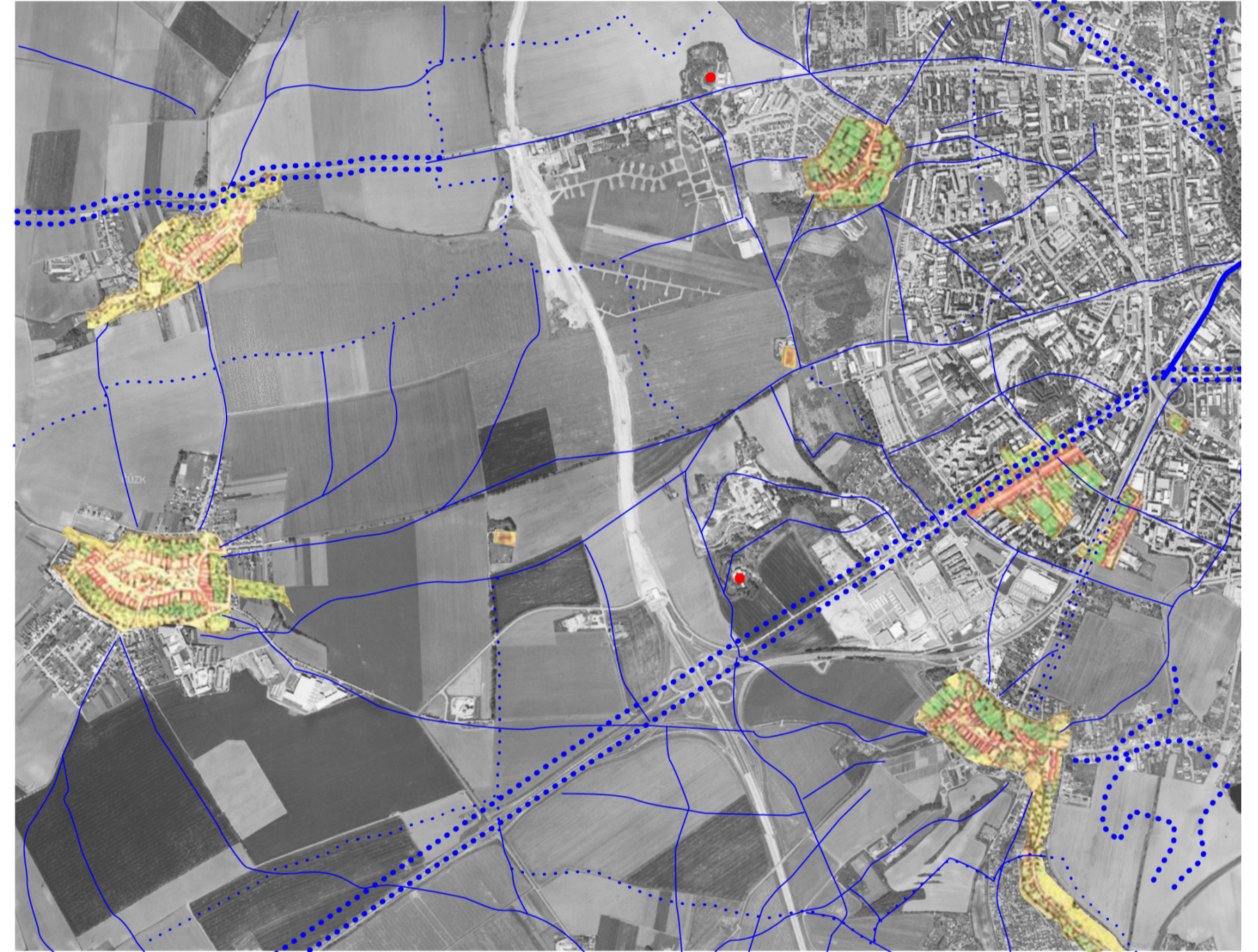
f.20/

Historický vývoj území
Soutisk 2000 vs. 1852

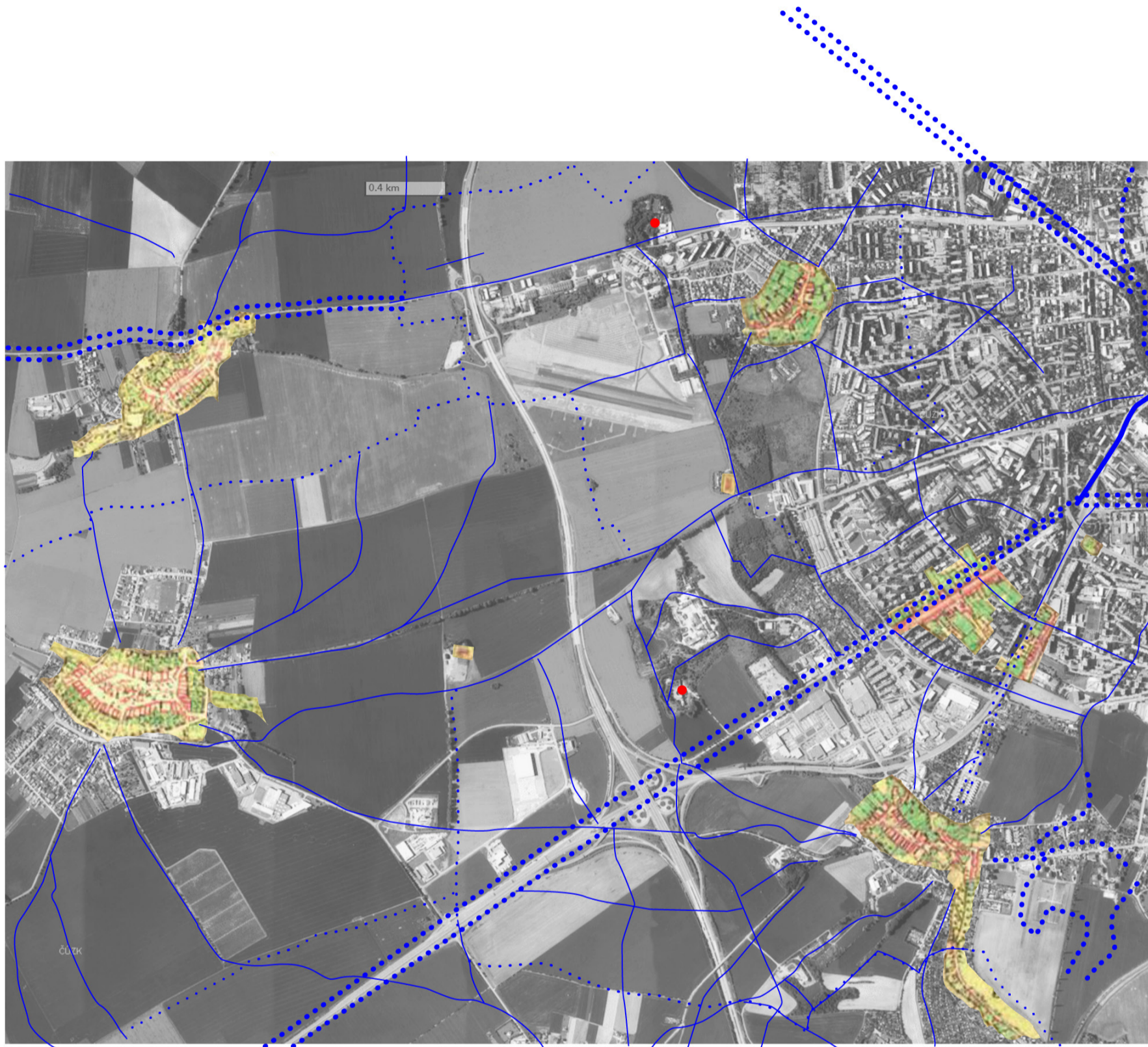
f.21/

Historický vývoj území
2006 vs. 1852

f.22/

Historický vývoj území
Soutisk 2014 vs. 1852

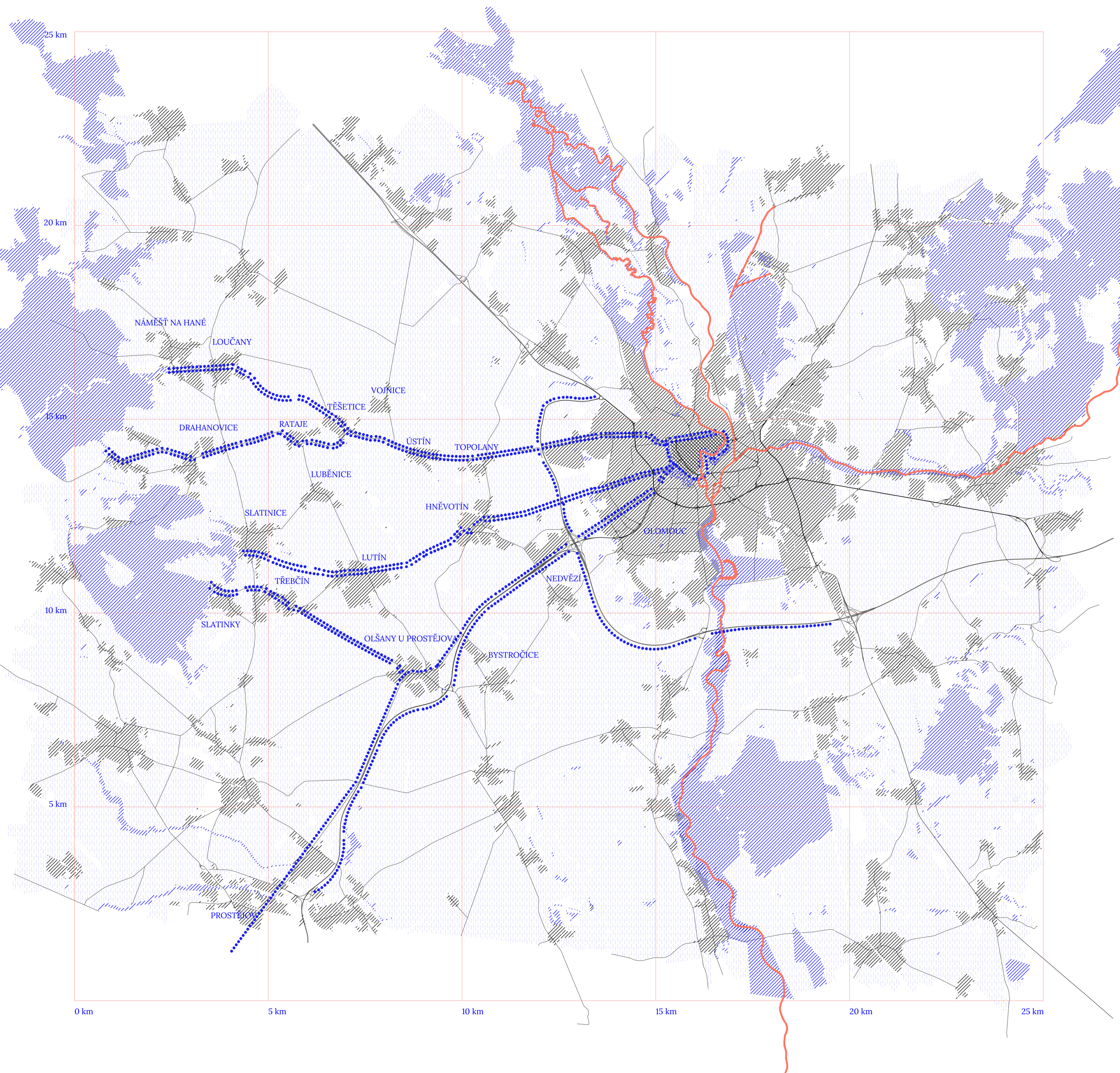
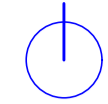
f.23/

Historický vývoj území
Soutisk 2021 vs. 1852

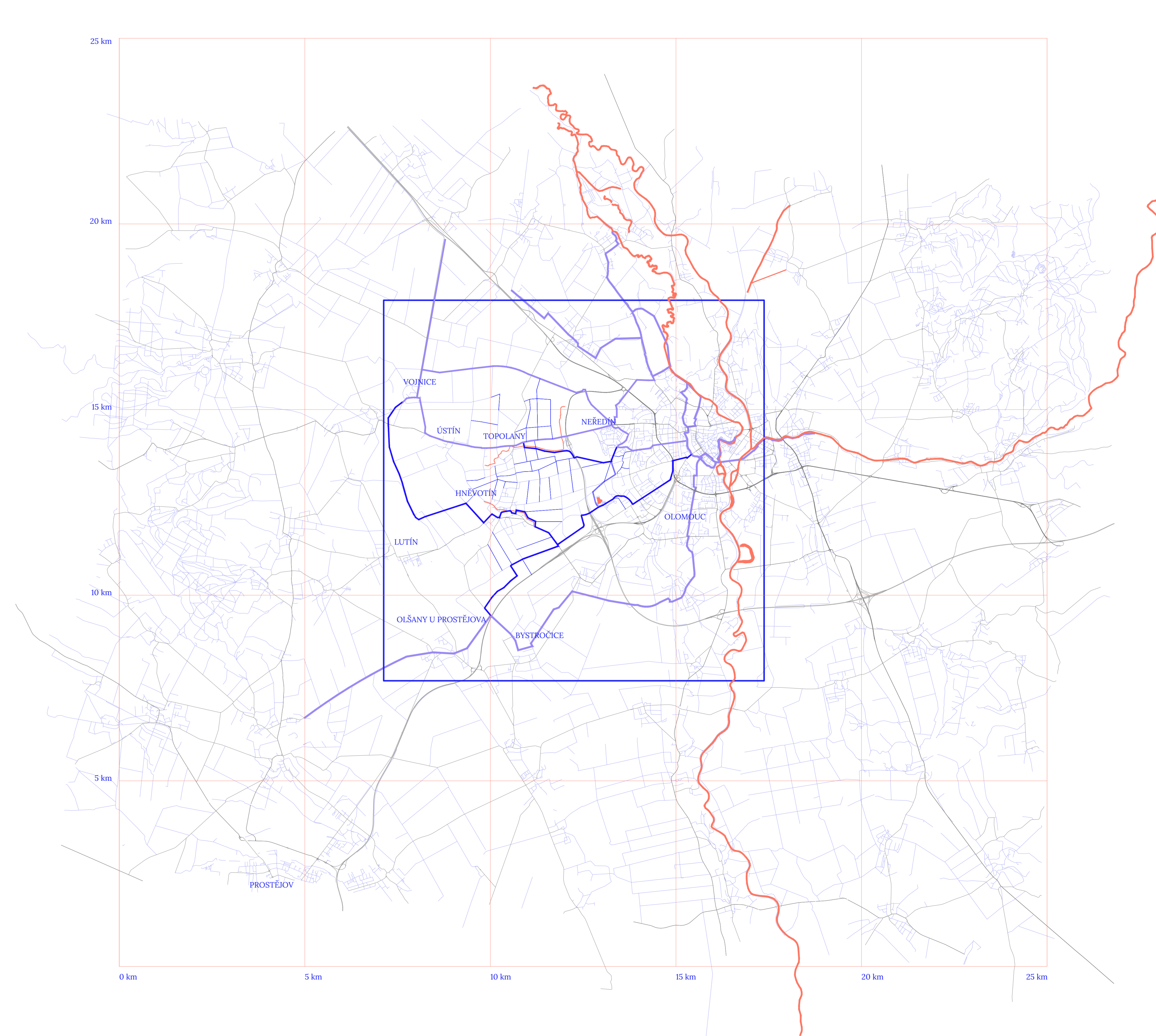
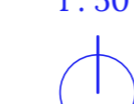

f.24/

Situace širších vztahů – Krajina vstupující do města - počátek zeleného klínu
1:50 000

Situace širších vztahů – cestní síť
1:50 000

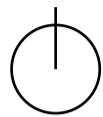
zastavěné území
 zemědělská krajina
 přírodní krajinné prvky, lesy
 vodní toky
 aleje podél radiálních cest - počátek klínu, propojení na okružní park kolem centra
 stromořadí kolem dálnice

stávající cesty a silnice
 národní a regionální cyklostezka
 navrhované cesty
 navrhované cyklotrasy
 vodní toky

Vývojový scénář - návrh

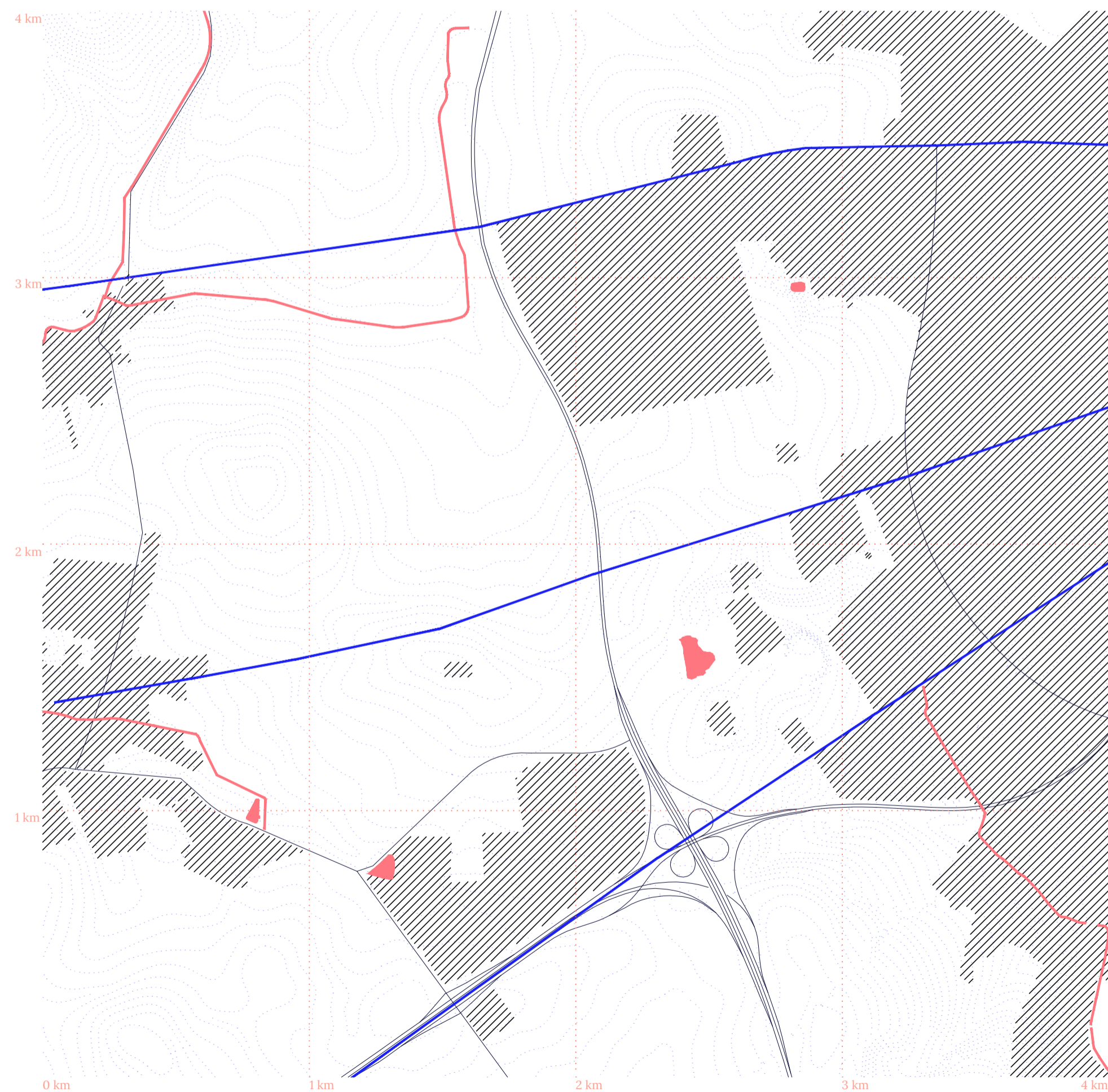
Hlavní radiály klínu

1 : 17 000

PROPOJENÍ

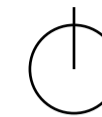
Linie propojující město
s volnou krajinou lesů,
směr pohybu.

Vývojový scénář - návrh

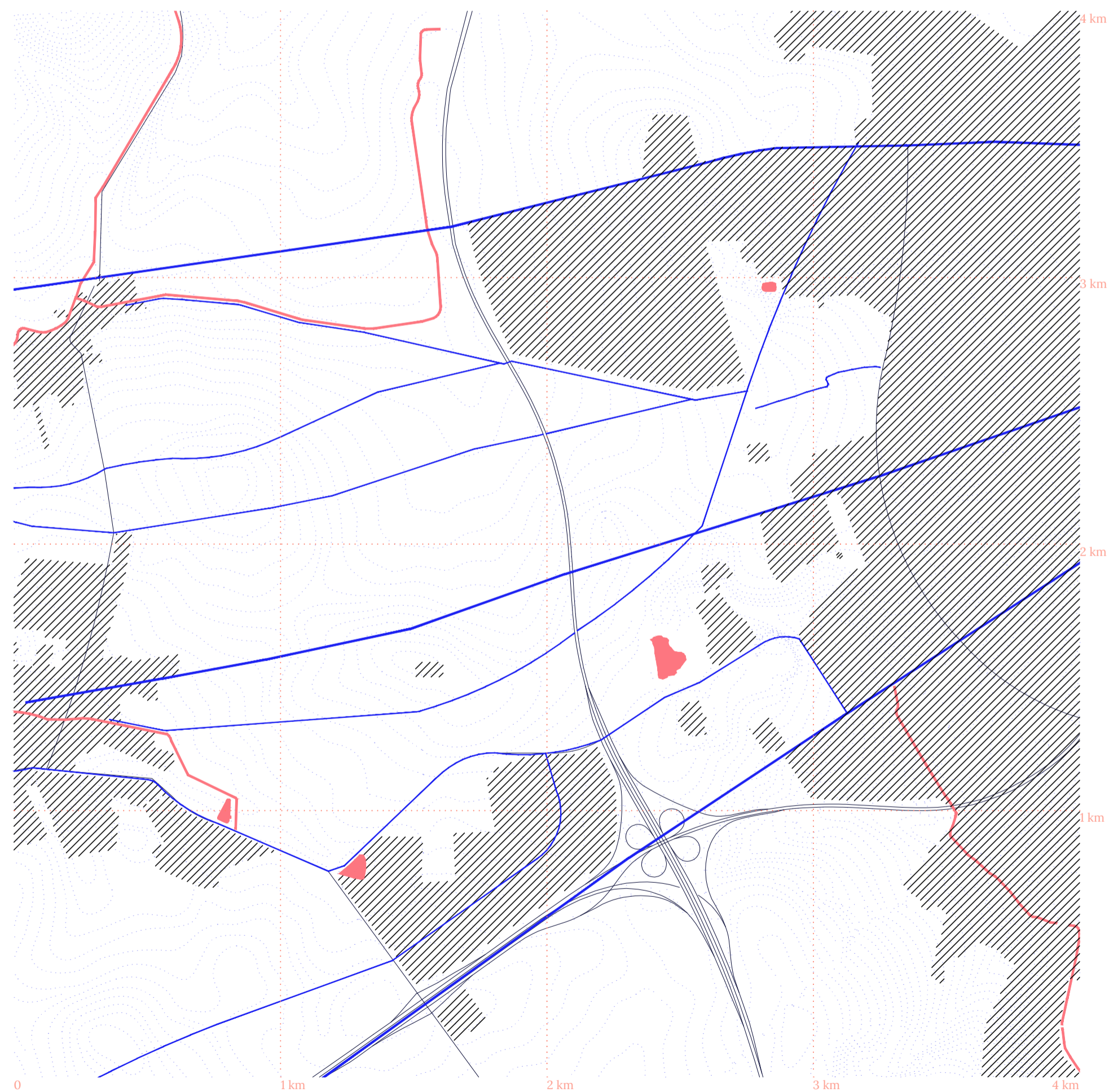
Zahuštění radiálního směru

1 : 17 000

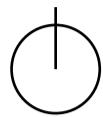
PROKRVENÍ

Prokrvení území radiál-
ním pohybem cest.

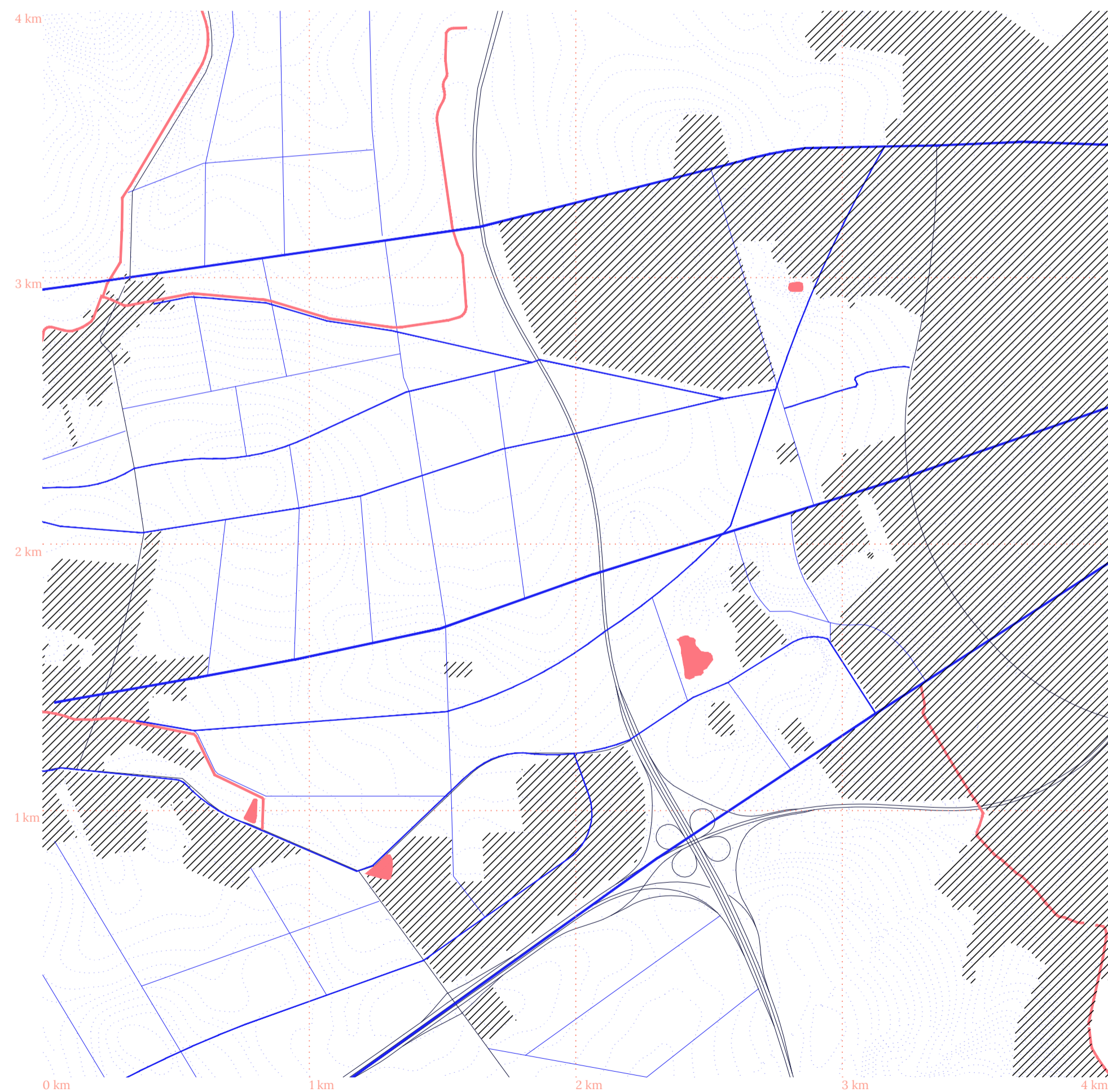
Vývojový scénář - návrh
Dodání příčného směru

1 : 17 000

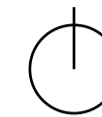
SETRVÁNÍ

Obnova příčných polních
cest zeleného prstence.

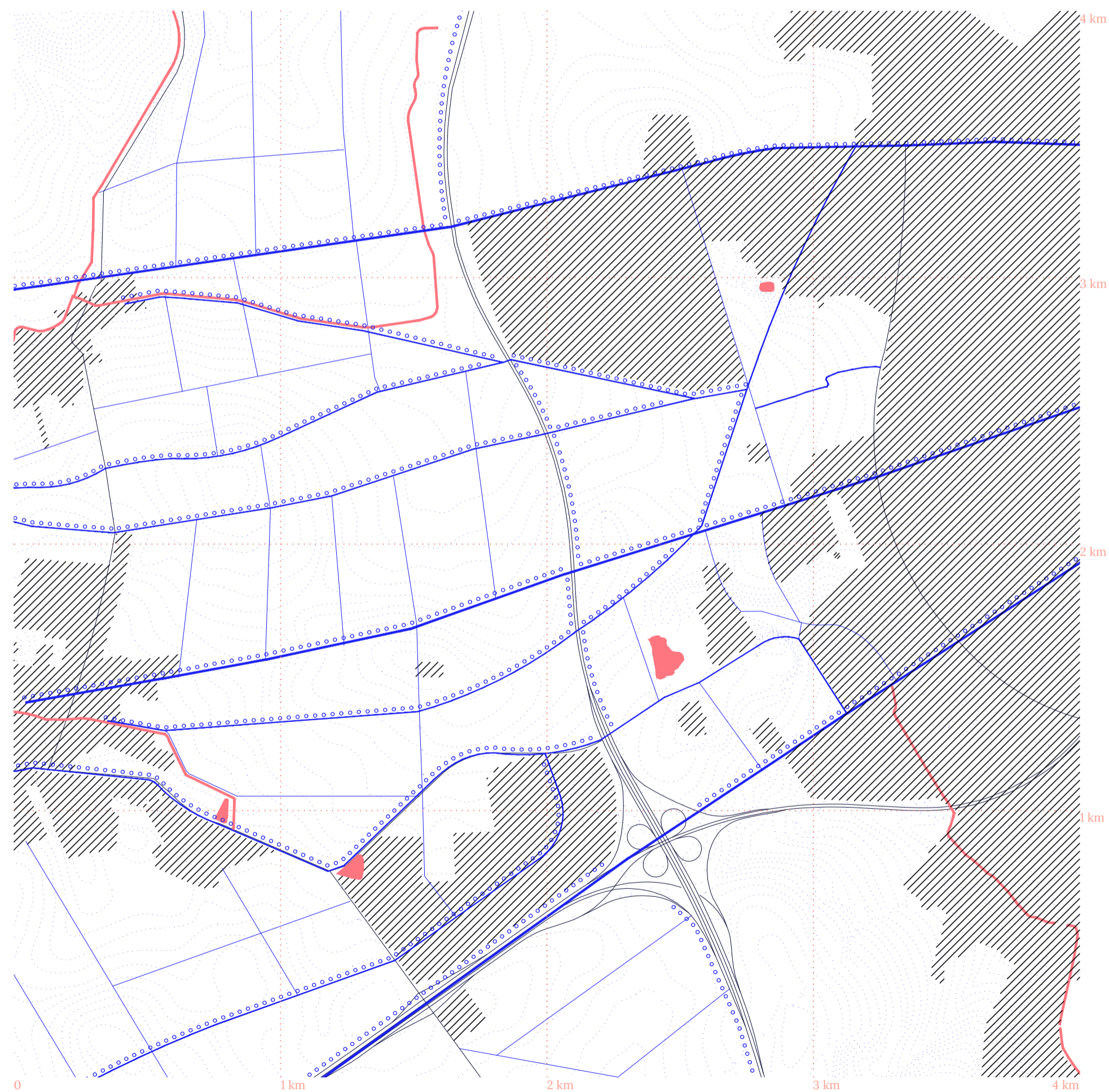
Vývojový scénář - návrh
aleje a stromořadí

1 : 17 000

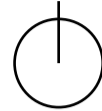
SMĚŘOVÁNÍ

Výsadba alejí a stromořadí,
které v krajině vedou
a ukazují.

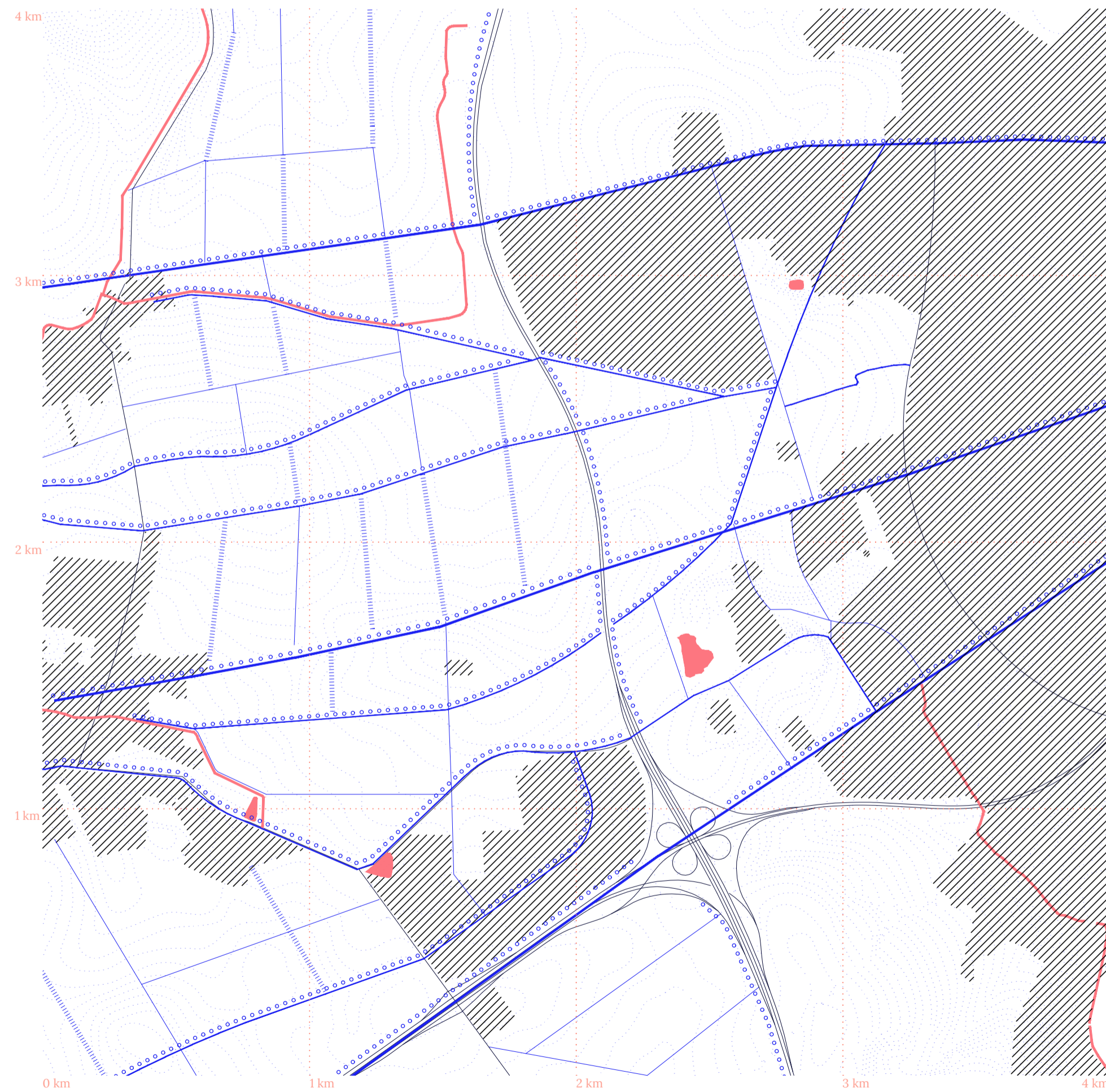

Vývojový scénář - návrh
Meze, květinové, travnaté pásy, remízky

1 : 17 000

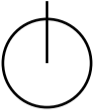

POBÝVÁNÍ

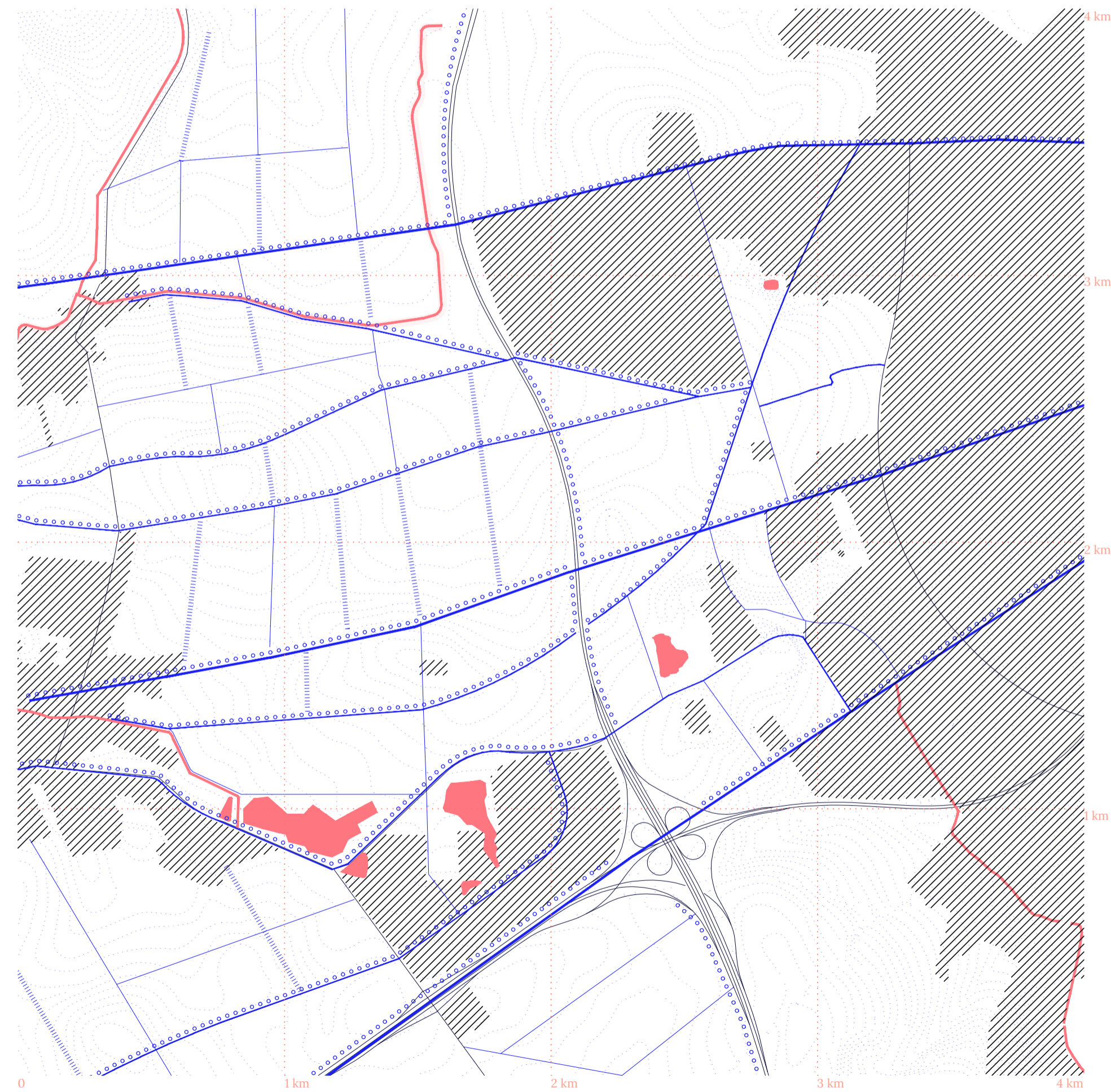
Vývojový scénář - návrh
Voda

1 : 17 000

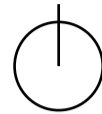
ZASTAVENÍ

Zadržení vody v krajině.

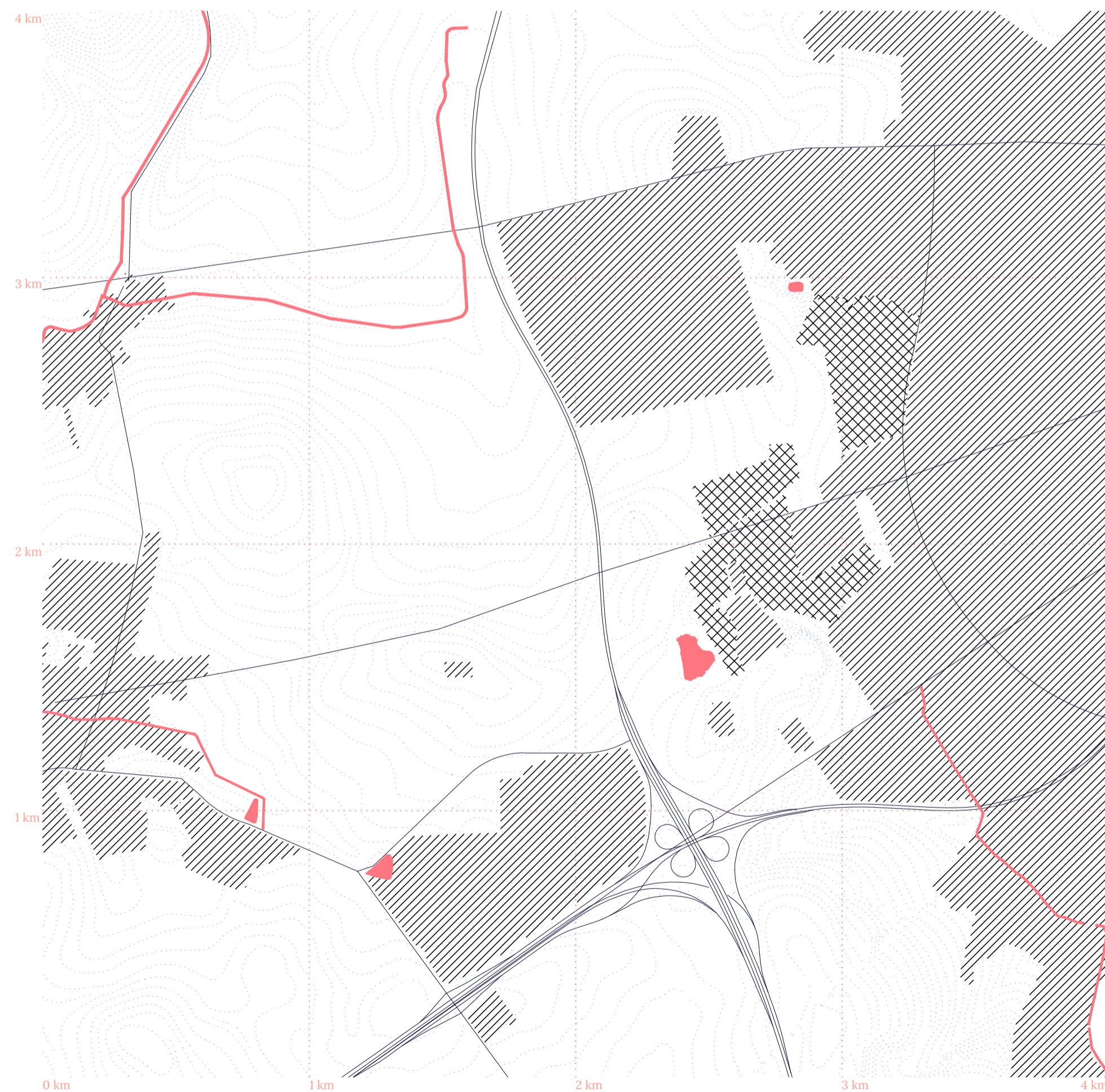

Zastavitelná území včetně rezervních ploch, varianta vycházející z ÚP

1 : 17 000

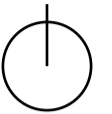

PROHRA MĚSTA

Vývojový scénář - návrh
Mnou definované hranice zastavění

1 : 17 000

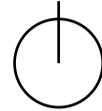
PŘEHODNOCENÍ

Nově definované plochy
pro vývoj a dokončení
města

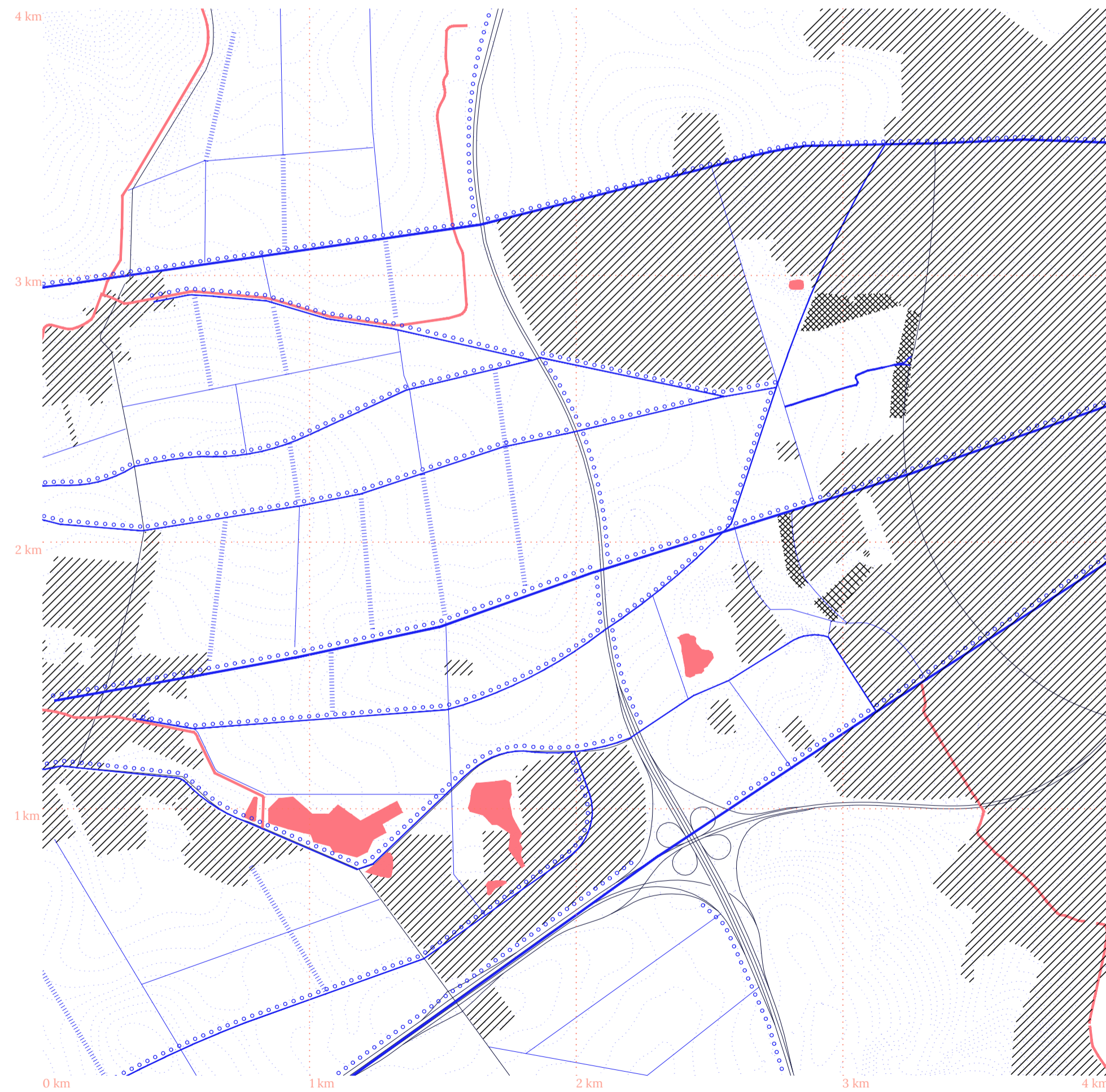
Vývojový scénář - návrh
Střetnutí pohledu z krajiny a pohledu z města

1 : 17 000

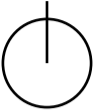
SETKÁNÍ

Setkání vývoje města
a krajiny

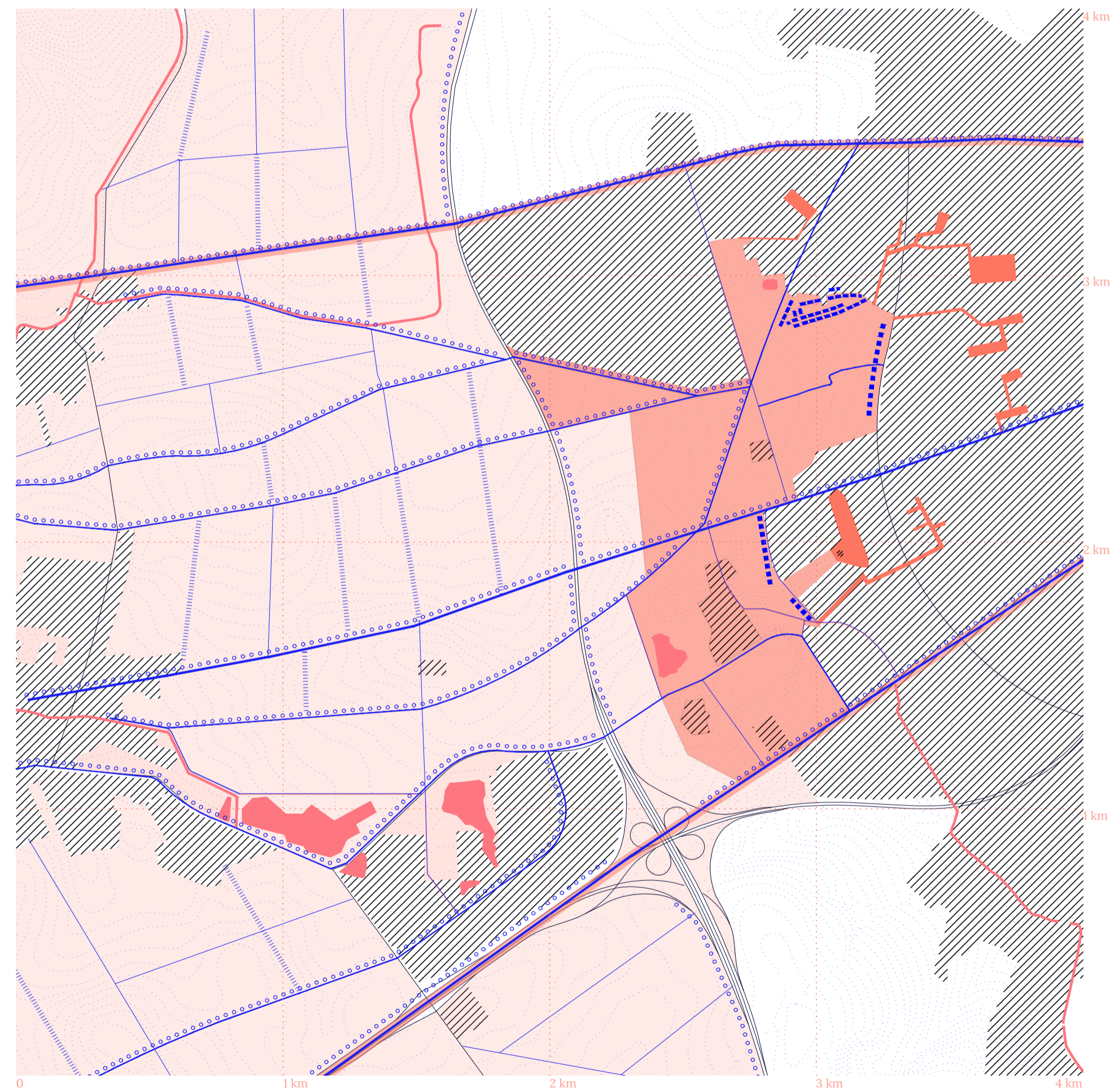
Vývojový scénář - návrh
Plochy vstupující krajiny

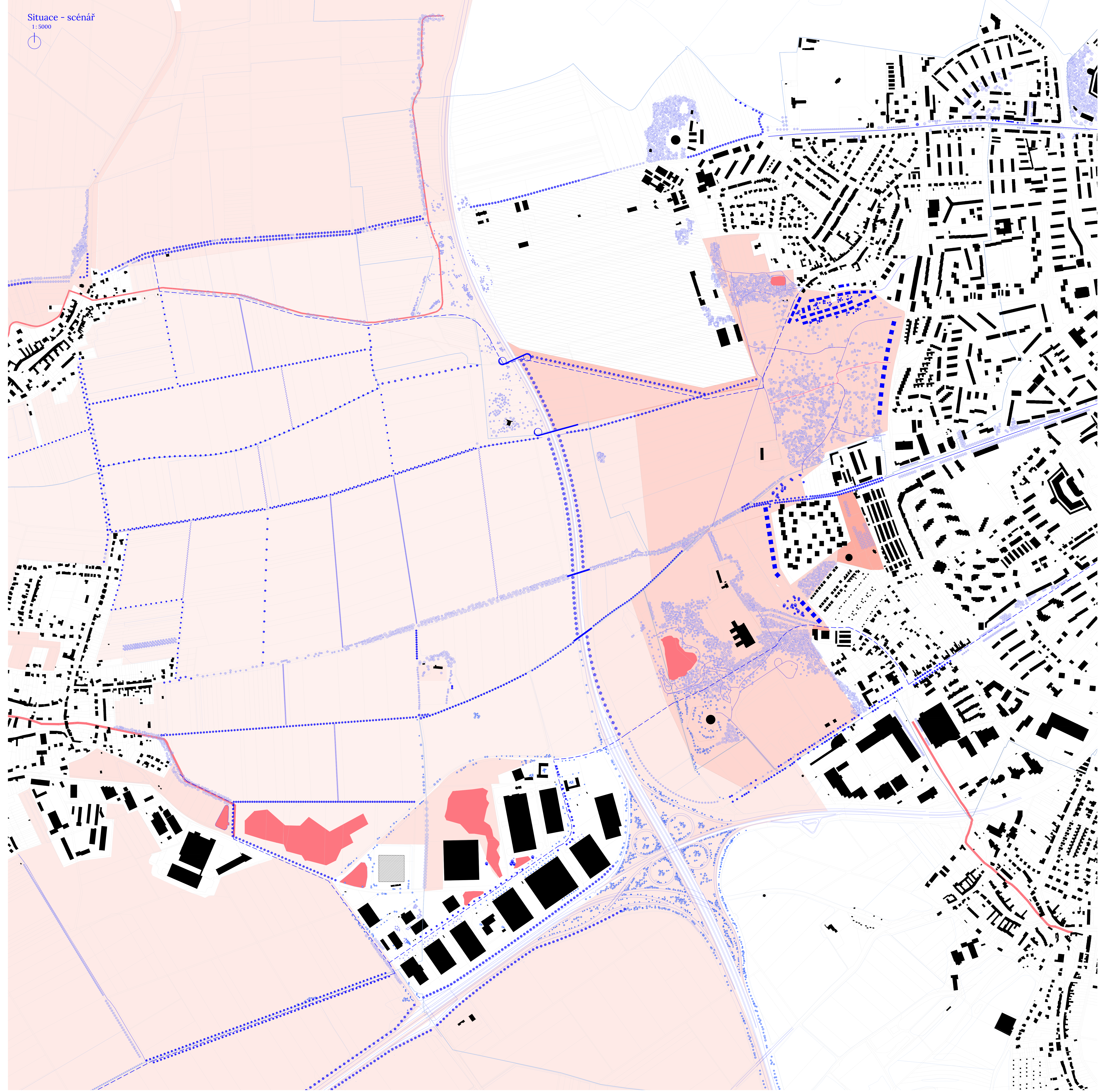
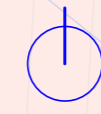
1 : 17 000

PROSTOUPENÍ

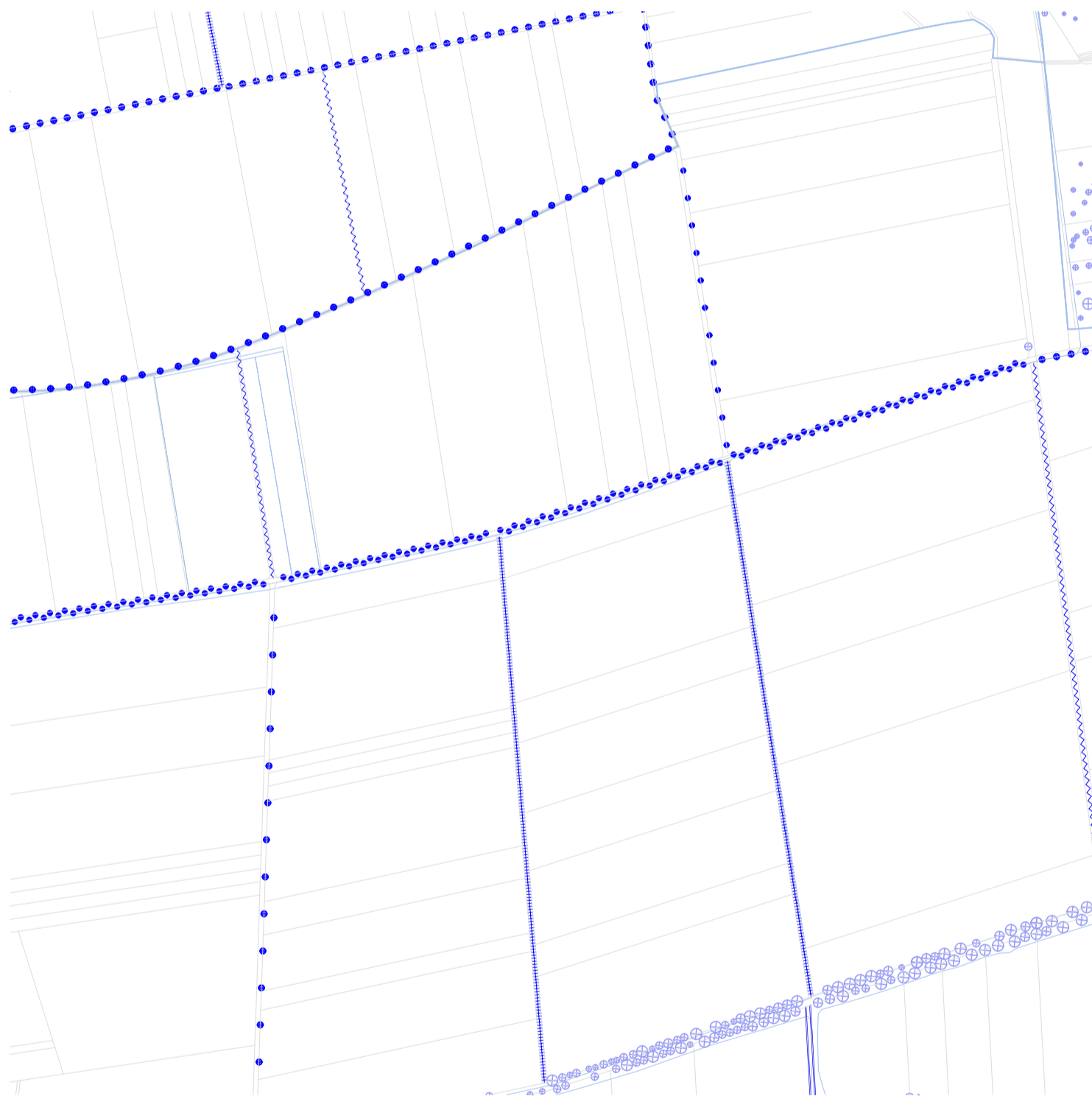
Prostoupení krajiny do
města, vydefinování ploch
obnovené zemědělské
krajiny a příměstské kra-
jiny.

Vysvětlení návrhu

Mapky vývojového scénáře pro mě představují základní kostru území, základní mantinely chaosu. Chaosu, kterým si území prošlo, ale i „fyzického chaosu“, kterým si území může projít. Podstatné pro mě ale v budoucím vývoji je, aby byl ponechán nově definovaný vztah mezi obnovující se zemědělskou krajinou, příměstskou krajinou a městem. Funkce, jak jej lidé či fauna nebo flóra bude obývat už je další vrstvou příběhu území. Dokážu si představit různé obsahy a významy, které plochy krajiny můžou pojmout. Na dalších stránkách bych ráda představila začátek vepisování principů do Okrajiny, jak jej promění, co znamenají a jaké možnosti otevírají.

Navazuji na samotnou snahu Hněvotína nebýt laxní vůči svému okolí a naplňovat myšlenku, že kvalita sídla je dána i jeho okolím. V první řadě připomínám již existující cesty lemované alejemi jako důležitost současnosti a navazuji na ně. Začleňuji je do své krajinné sítě cest.

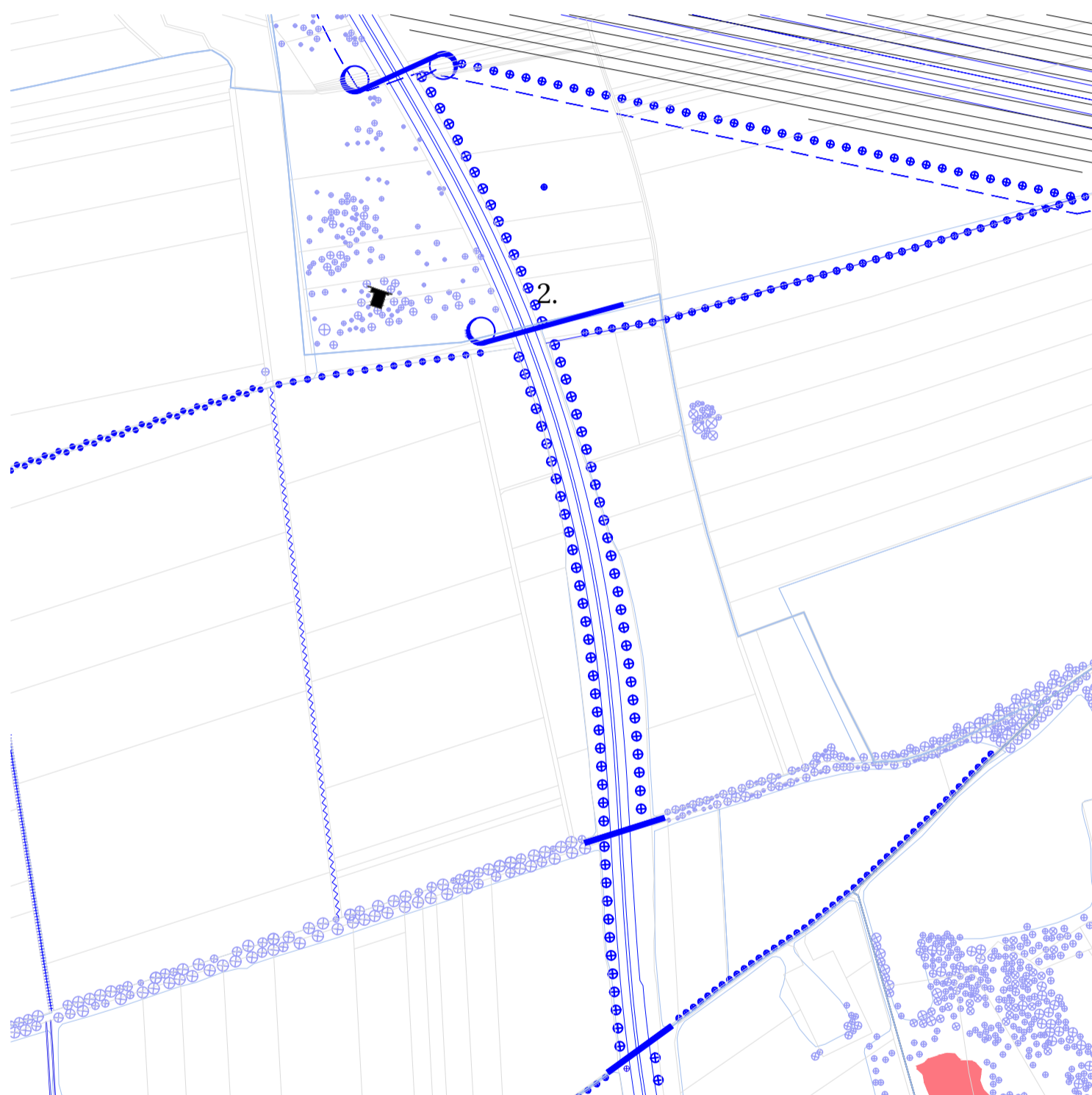
Obnovuji dálnici zpřetrhané a zapomenuté polní cesty, které jsou otiskem historie. Staletí člověk hospodařil v krajině, bydlel a pracoval v ní. Považuji za důležité si to i nadále připomínat a znovu navazovat tento pozapomenutý vztah. Vysazují kolem nich aleje a stromořadí, které nás vedou krajinou a ukazují směr. Jsou pevnými a neměnnými liniemi v krajině. Chtěla bych, aby každá měla jiný charakter a dozrála v jiné období. Vysazují kolem nich ovocné stromy.

Navracím do polí příčný směr dělení jako víru v budoucnost. Biopásy, luční květinové pásy, travnaté meze, které napomůžou navrátit rozmanitý život a biodiverzitu do velkých lánů polí. Tento směr dělení ve svém projektu vnímám jako směr setrvání a pobývání v krajině, kdy odbočím z hlavní cesty. Součástí těchto pásů má být i úzká pěšina pro člověka. Vycházím z katastru, kterým vnímám jako součást dědictví, ve kterém je vepsána paměť krajiny a využívám pro tento účel všechny příčné cesty. Tam, kde cítím potřebu propojení či zahuštění sítě ještě doplňuji. Tento směr vnímám jako proměnný. Některé pásy se dají zorat a znovuobnovit je třeba až příští rok. Nesmí se ale stát, že opět nadobro vymizí. Další dělení v měřítku samotné parcelace a pozemků už je pro mě o lidech. Nechávám na nich, zdali se do budoucna rozhodnou, že se tato skutečnost propíše do fyzické podoby. Ráda bych ale do budoucna viděla, aby se zde toto měřítko alespoň v nějaké míře propsalo, alespoň v podobě remízku. Nechávám ve výkresu katastrální mapu jako ukazatel toho, že se může stát jednoduchou pomůckou pro další dělení. Třeba opět nalezneme v budoucnosti vztah k vlastní půdě. V paměti krajiny i v paměti zákonů už je vepsáný.

Myslím, že toto je nejvíce realistická část mého projektu. Vedení Hněvotína má podobnou vizi jako já. Myslím, že je ale důležité znovu ukázat velice jednoduchý potenciál, který už je vepsán v katastru. Směnit co nejvíce pozemků bývalých cest, které nevlastní Hněvotín, za jiné vnímám jako realistickou možnost, jak alespoň částečně předělit velké lány. A pak jen trvat na tom, že cesty už nadále zůstanou cestami.

Logistické, výrobní, skladové haly. Město z ocele. Přes logistickou krajinu vedu nově navrženou trasu cyklostezky, dostane se tak do ní i jiný způsob života. Vepíší plochy vody a mokřad. Voda, která by se jinak z krajiny vypařila se postupně vsakuje díky mokřadům. Taktéž by měly zabránit další urbanizaci polí.

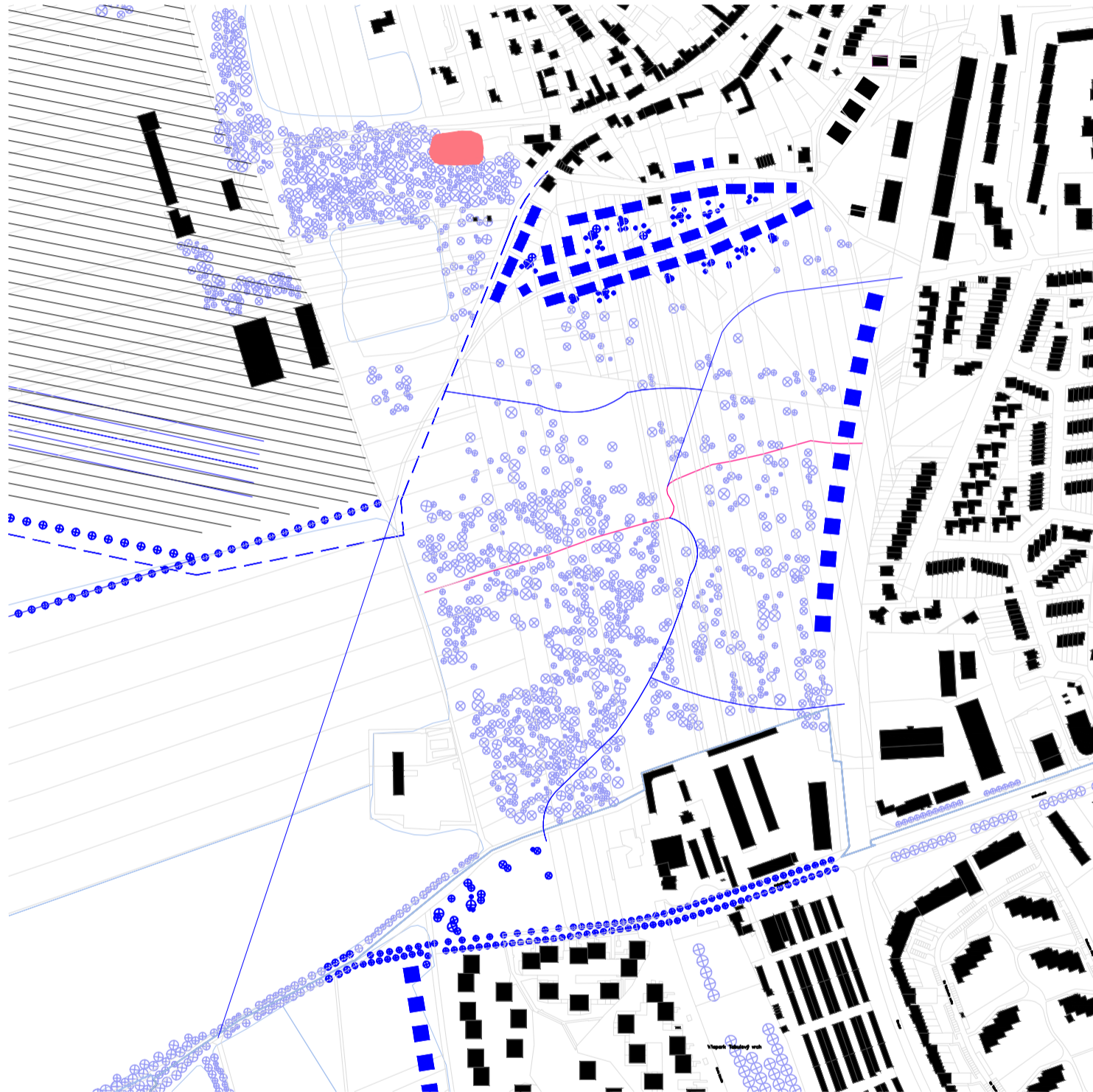

Přiznat si její přítomnost, nezapírat, překonat a jít dále. To je vše, co je potřeba. Zahušťuji síť přechodů přes dálnici a doplňuji ji o čtyři nová místa. Česká krajina se vyznačuje svojí prostupností, neměli bychom na ni zapomínat ani při stavbě dopravních koridorů. A pokud se na ně zapomnělo, je třeba je doplnit. Vnímám potřebu v tomto místě vztah propojení posílit, aby Olomoučané nebyli spoutáni dálnicí. Pokud by se naplnila současná podoba územního plánu, vnímám vybudování přechodů přes dálnici ještě jako důležitější. Umožnily by tak lidem kontakt s obytnou zemědělskou krajinou kolem Hněvotína, kterou ale budou v tomto případě hledat až za dálnicí.

Vytvořením dvou severních přechodů se aktivuje trojúhelníkové území, které lze vyčlenit z letiště. U přechodu č. 2, bych považovala za vhodné spojit stavbu přechodu/lávky s přidruženou funkcí, která by byla drobným zázemím pro vyčleněnou letištní postindustriální plochu.

Vysazuji taktéž stromořadí kolem dálničního obchvatu, které se objevuje buď na jedné nebo druhé straně dálnice. Otevírají a ohraničují výhledy do krajiny projíždějícím lidem. Umocňují vizuální prožitek z krajiny a doprovází novodobé automobilové poutníky na jejich cestě. V tomto případě je krajina objektem, který je vidět.

Dalo by se zajisté namítat, že dálnice snižuje rekreační potenciál. Já si to až tak nemyslím. Tvoří charakteristické pozadí dané krajiny. Je součástí naší kultury a společnosti, odráží i náš způsob života, jak osidlujeme krajinu. Stala se součástí každodenního života. A příměstská krajina je i o každodennosti a všednosti. Dálnice v ní může mít v současnosti svoje místo. Nelze donekonečna hledat krásná místa bez bariér a limitů.

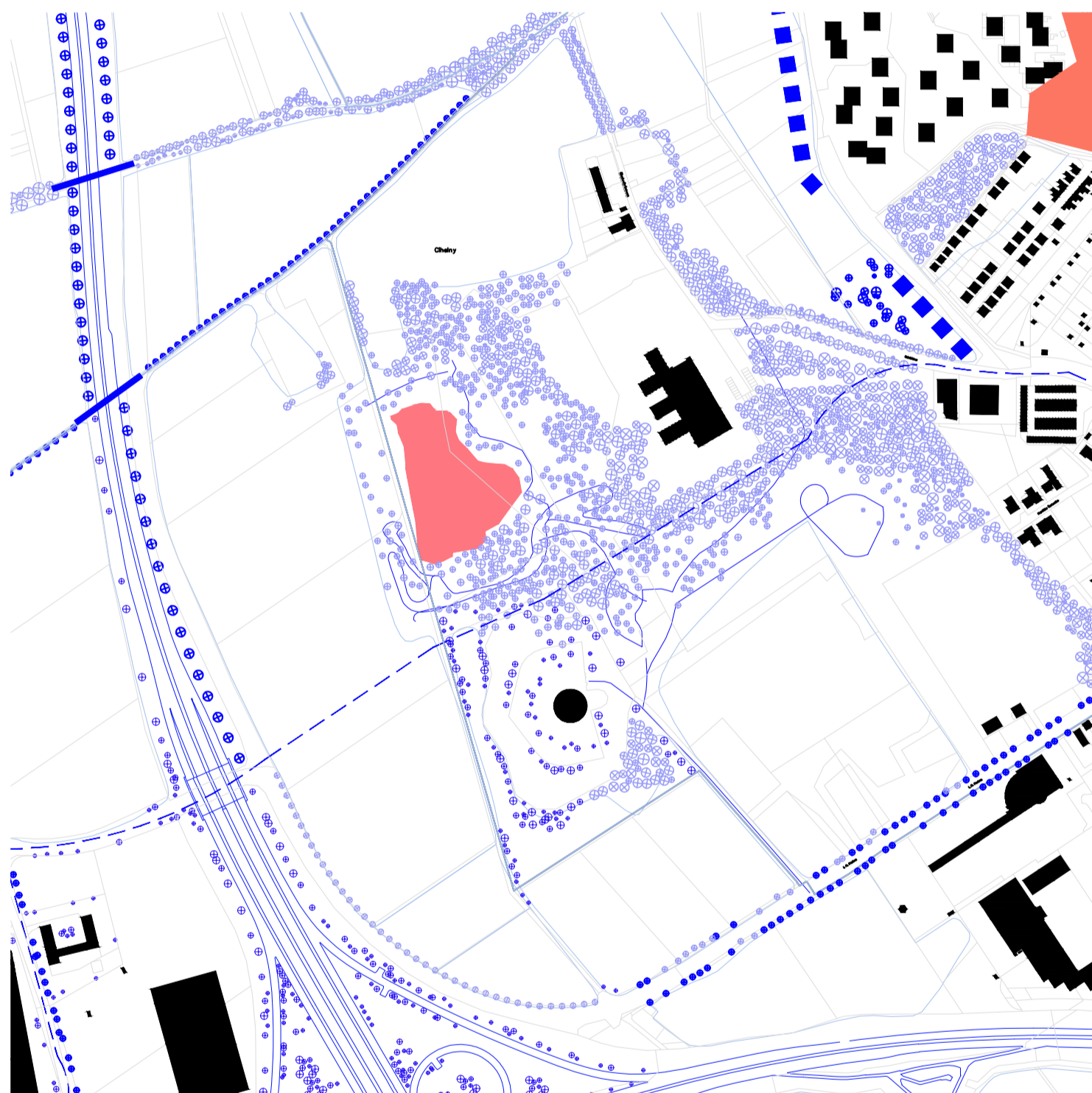

Na Neředínské stráni definuji nové plochy pro zástavbu. Původní územní studie, uvádí 134 rodinných domů a 234 bytů. V případě redukce ploch se jedná o 70 rodinných domů a kolem 160 bytů. Nenačítá se původní studii, nicméně v případě směny pozemků, by největší rekreační zelená plocha v Olomouci sloužila opět veřejnosti. Zbudou volné plochy pro pobytové louky. Kolem ulice Okružní navrhuji princip bodových domů, které netvoří hrabdu a krajina jimi může prostoupit do města. V severní části definuji princip zastavění pro individuální zástavbu jako dvojdomky.

Bod prachárny na samém horizontu zůstává bodem v krajině a tvoří tak zázemí pro rekreaci.

Stejný princip bodových domů stanovuji i v rezervním území. Je to pro mě jedna z možností, jak ukončit město. Ukazují schematický princip zastavění, jak lze v tomto území stavět a odpovědět tak na nově vznikající čtvrt vily domů na Tabulovém vrchu. Linie bodových domů se nesmí spojit, musí mezi nimi zůstat volný prostor, aby mezi nimi mohla do města vstoupit plocha krajiny, která se napojuje na plochu hřbitova a parku. Linii bodových domů vnímám jako stavební čáru, za kterou se již nesmí stavět. Nesmí výškou přesáhnout sousední vily domy, jedná se tedy o třípodlažní objekty. Územní plán zde udává funkci smíšenou obytnou. Já si myslím, že stačí definovat strukturu zastavění, ale pohodlně se zde ubytuje kolem 100 rodin.

Laguna by měla být ponechána. Jedná se o místo se silným potenciálem, které je lidmi už teď využíváno. Zapojuji ji do svého systému pomocí cyklostezek, vnímám ji jako oblast postindustriálního charakteru.

Cihelna

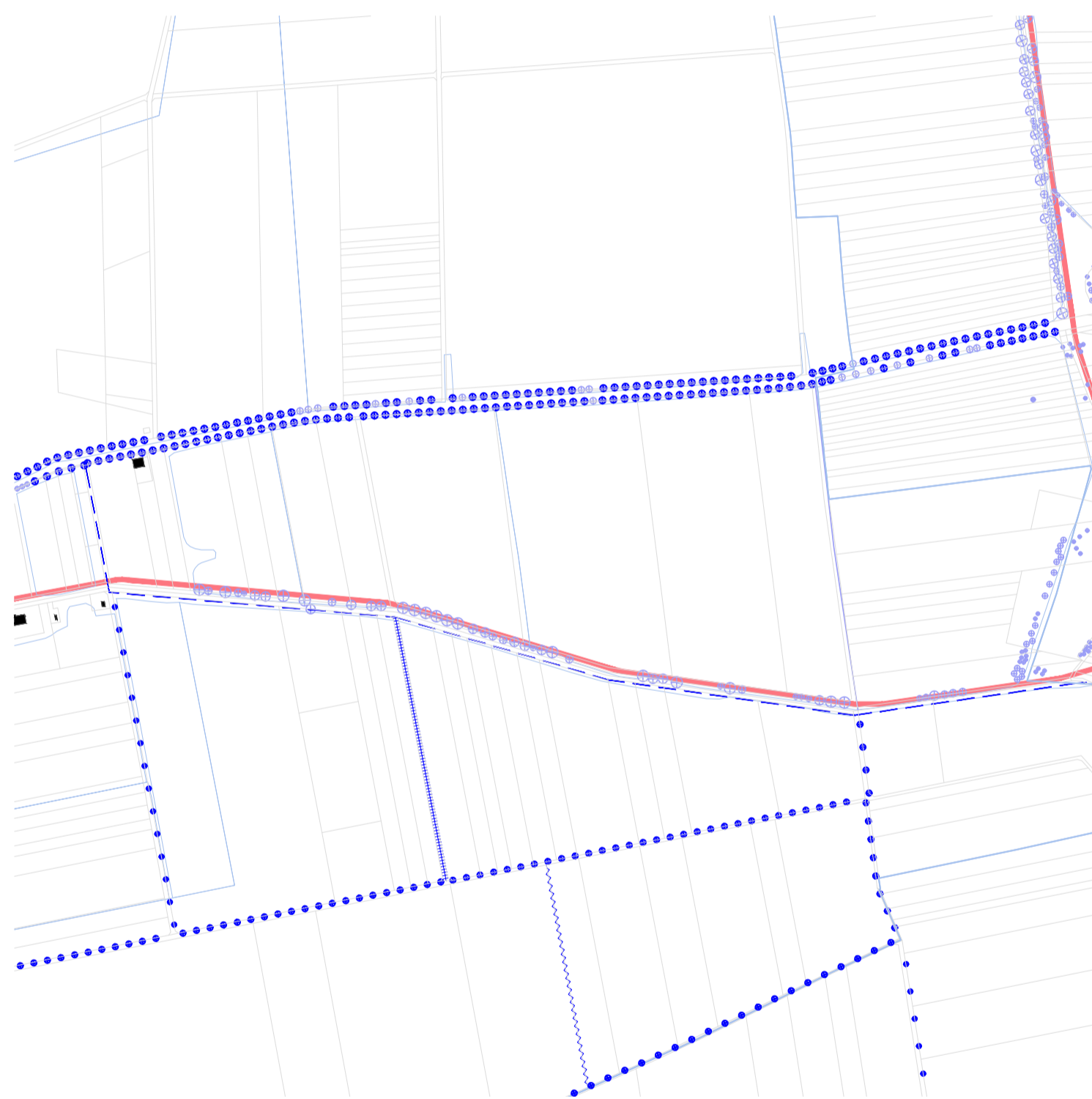
Rozhodnutí přeměnit areál cihelny a nadobro smazat stopy historie a přejet ji rodinnými domy vnímám jako velice nešťastný. Zde navrhuji využít areálu cihelny jako zázemí pro sportovně-rekreační vybavenost města, která může mít komerční charakter, čímž by se stala rentabilní. Součástí by mělo být zázemí pro přírodní koupaliště laguny. Areál bude pročištěn od přístavků.

Fort a jeho nejbližší okolí

Fort nechávám fortem s jeho stávající náplní. Pouze se lépe prováže do systému území pomocí cyklostezky. Majitel zde provozuje muzeum fortů a vojenské historie. Přílehlou plochu, kterou vlastní stejný majitel, u ní respektuju jeho plány si kolem fortu zřídit malý parčík. Pár stromů, cest.

Zemědělské plochy kolem

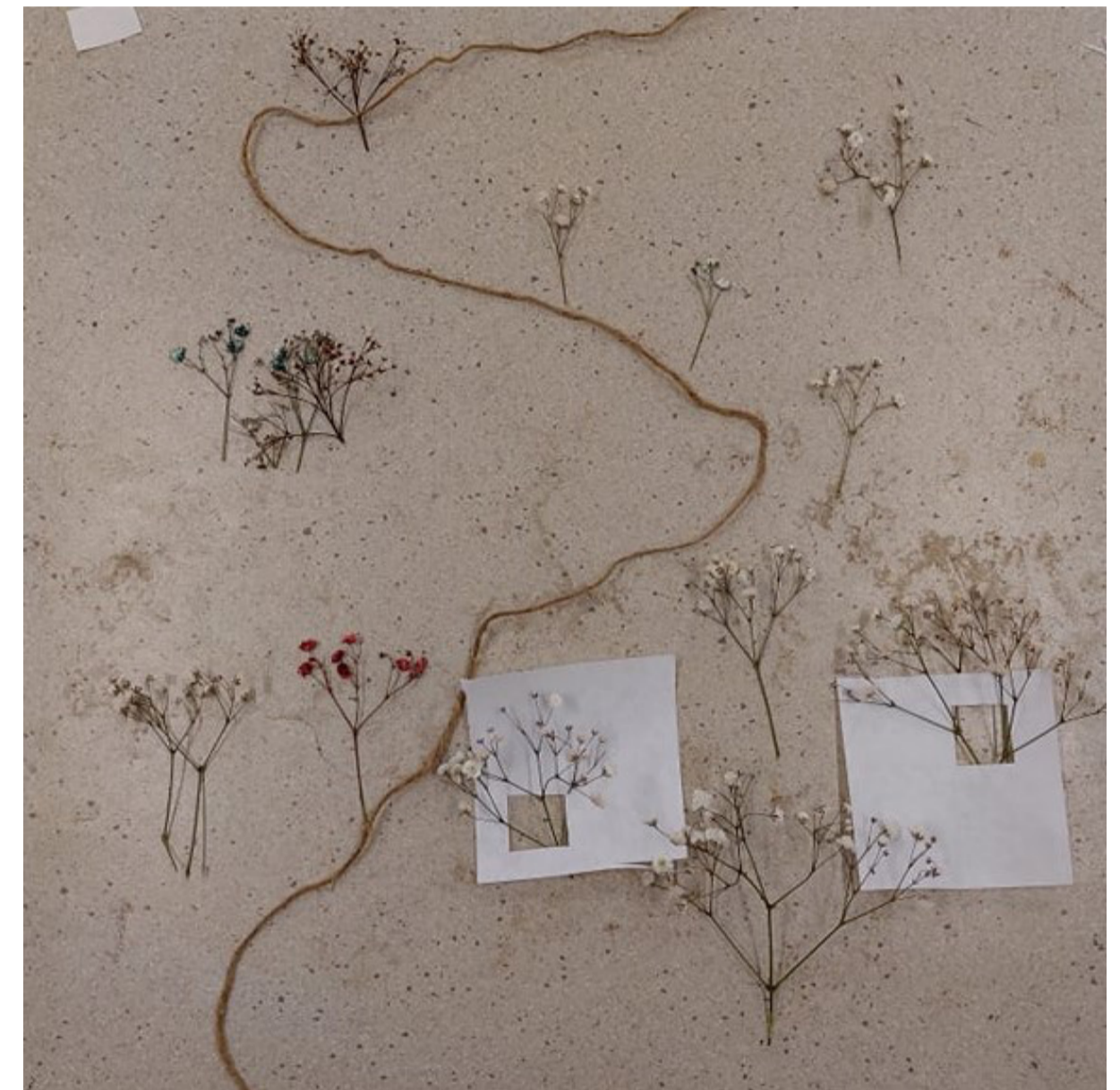
Zemědělské plochy kolem tohoto území bych ráda viděla stejně členité jak je ukazuje katastr. Nazvala jsem si je jako plochy kulturního zemědělství. To vnímám jako území, kde se navrácí vztah k půdě a k plodinám. Meze, různorodost plodin určených k přežití a obživě. Dálnice je vyčlenila z monokulturních polí, měli bychom toho využít.

Odkláním v Topolanech trasu regionální cyklostezky a dále ji vedu kolem potoka Stouska přes nově vybudovaný přechod přes dálnici, pokračuji v nově vyčleněné trojúhelníkové ploše (bývalá plocha letiště) příměstské krajiny. Na původní trasu cyklostezky se napojuji v Neředíně.

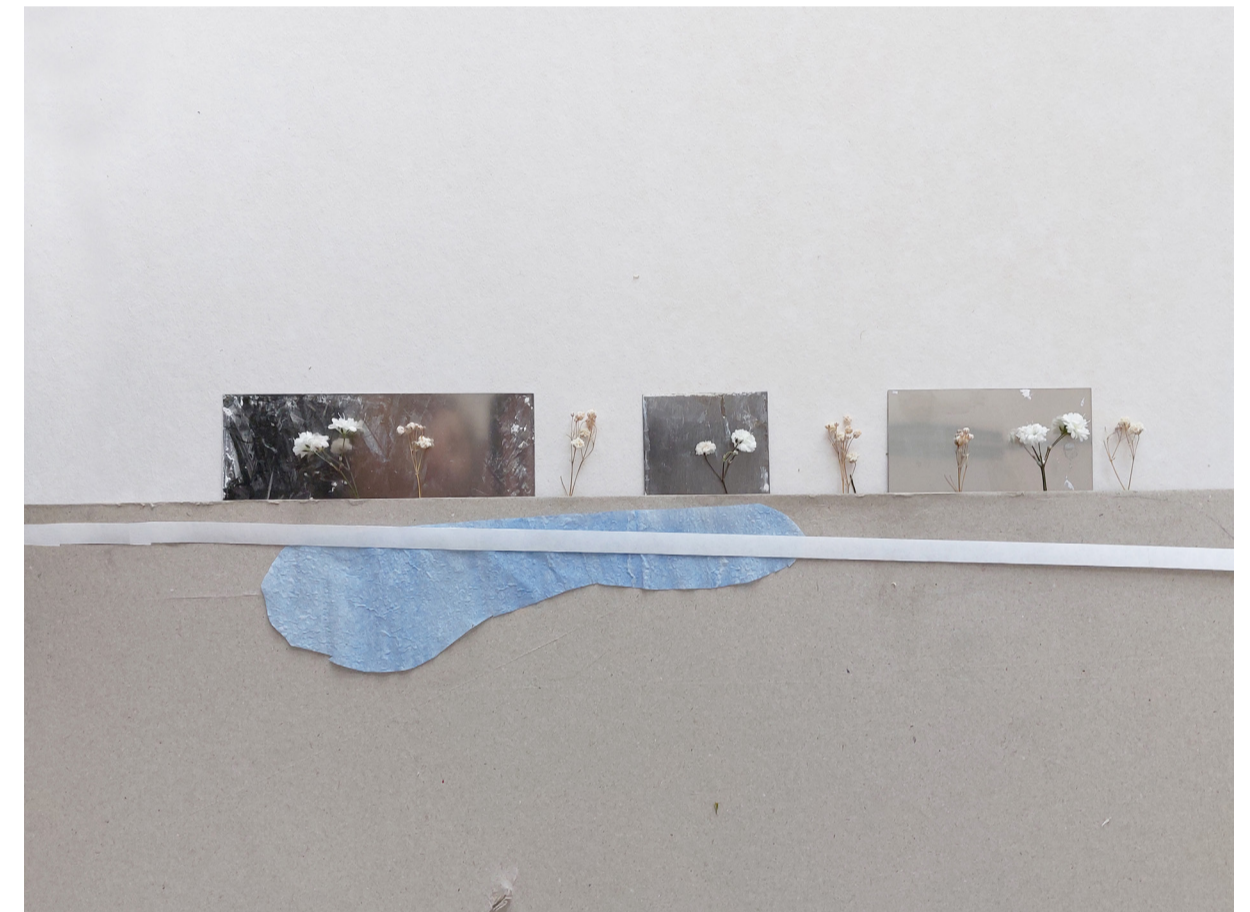
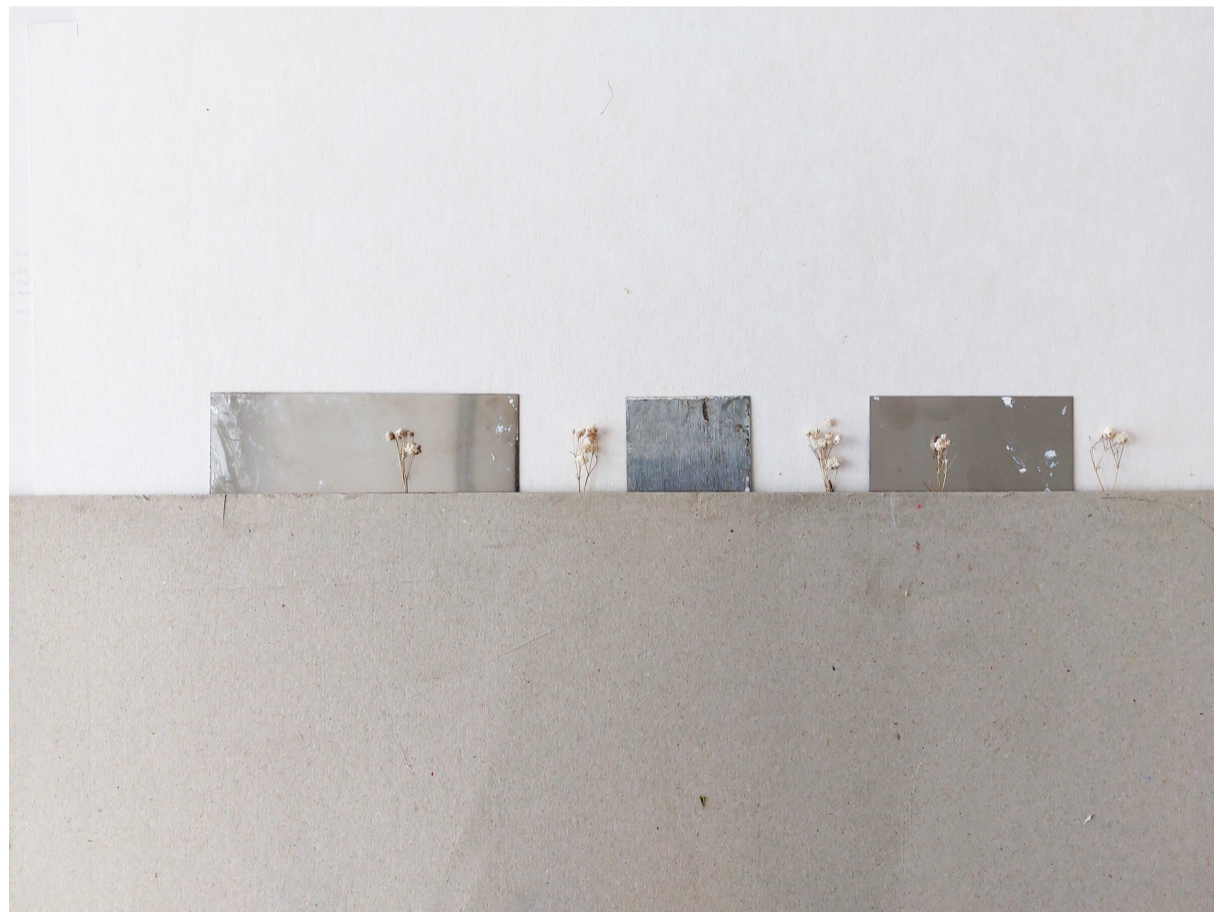
kapitola IV.

KRAJINĚ

lán

setrvání v krajině
příčná cesta lemovaná květinami

...

Závěr

Projekt O_KRAJ_JINĚ je v prvé řadě mojí osobní interpretací území a jeho budoucího vývoje, ať už reálného nebo alternativního. V některých místech může práce působit velice subjektivně a pocitově, ale chtěla jsem zaznamenat proces, kterým jsem si prošla. Pro sebe osobně jej považuji za nejvíce přínosný.

Práce je ale i jednou z možných reakcí na konkrétní situaci v rámci Olomouce a jejího okolí. V předcházejícím projektu, který jsem měla možnost během studia zpracovat, jsem si vytyčila zelený „obranný“ pás kolem města. Diplomový projekt považuji za jeho doplnění v širším měřítku regionu, ale i v detailnějším měřítku, kdy konkrétně reaguji na část Olomouce. Vytyčila jsem si konkrétní území, na kterém ověřuji, zdali mají být, a případně jak, tyto dvě koncepce aplikované, ať už z pohledu krajiny nebo města. Právě v tom spatřuji (alespoň pro sebe) největší hodnotu svého projektu. Postupné kroky od širšího měřítka k detailnějšímu a od detailnějšího měřítka k celkové koncepci. Pohled na krajinu skrze město, ale i pohled na město očima krajiny. V tomto postupu vidím do budoucna potenciál pro městské plánování Olomouce a plánování obecně.

Myslím, že projekt obsahuje dostatečně nosnou myšlenku v širším měřítku o, která tvoří rámec celé práce. Zároveň se věnuje městu v měřítku, kdy je možno ji do města už konkrétně začít vepisovat, ale nechává dostatečně velký prostor pro imaginaci a další reakce, které by zapříčinily další vývoj území a naplnění koncepce reálnými prvky a aktivitami. Za přínosné považuji i analýzy dokumentující stávající zejména majetkoprávní stav a snahu najít možnosti a cesty, jak koncepci aplikovat. Během projektu jsem musela udělat několik kompromisů a přehodnotit své příliš idealistické postoje jako konfrontaci se současným stavem. Z mého pohledu dávají tyto kompromisy projektu reálnější základ a nekonzervují momentální stav města ani krajiny. V konečném důsledku je považuji za prvek, který celou práci posiluje.

Rozsah práce a její měřítko je zároveň největším úskalím celé práce. Projektu by v dalším vývoji, ale i během zpracování zajisté prospěl multidisciplinární tým, ekolog, krajinář, urbanista apod. Spolupráce hraje v dnešním světě klíčovou roli. To se týká i mé diplomové práce. V realitě by potřebovala spolupráci a ochotu mnoha aktérů a činitelů jakožto politické reprezentace, vedení města, vlastníků pozemku, odborníků, veřejnosti, změnu legislativy apod.

Co vnímám na Olomouci jako největší problém, je absence vize, kterou se chce město ubírat. Pokud ji má, není mi zřejmá. Byla bych ráda, kdyby má diplomová práce měla sílu na otevření diskuze nad podobou pří- městské krajiny (potažmo celkové vize Olomouce) zejména u občanů Olomouce, kteří mají ve svém počtu sílu změnit směr vývoje Olomouce. Nabídla jsem alternativní scénář a kostru území. Vepsání reálného obsahu, připojení svalů, které tuto kostru rozpohybují už je na lidech, kteří se musí postavit za svoje město. Primární snahou práce bylo pojmenovat a identifikovat hodnoty a problémy území, zanalyzovat je a nabídnout možné východisko a cestu pro budoucí rozvoj.

Může se zdát, že moje představy o proměně západního okraje Olomouce jsou v realitě našeho světa naivní a nereálné, i přestože jsem (znovu) navrhla jen několik málo zásahů, které jsou částečně již vepsány v paměti území. Nenavrhuji zde žádné vzdušné zámky. Spíše poukazuji a pojmenovávám, snažím se místům vrátit jejich význam. Uvědomuji si pokrok a rychlost světa, ve kterém žijeme, nechci navracet území do romanticky historické podoby. Uvědomuji si složité majetkoprávní vztahy, legislativu a další skutečnosti, které vstupují jako aktéři do této hry. Hry o městě, o krajině, o životě na Zemi. Hry plné tahů a protitahů. Nesmíme ale zapomenout na to, že nemáme hrát jako jednotlivci proti sobě, ale hrajeme společně.

Dovolte mi však věřit, že se to dá, pokud existuje vůle něco změnit. Konec příběhu ještě nebyl definitivně napsán. Je stále čas přehodnotit stará rozhodnutí a přepsat je tak, aby byl scénář hry alespoň o trochu příznivější. Nebudme laxní vůči místům, ve kterých žijeme.

Dovolme si opět snít o světě a o lidech. Věřit tomu, že existuje naděje pro nás a pro náš svět, a nezapomněli jsme na základní hodnoty a potřebu dobra. Nepřináším nic nového. Nepředkládám jako momentální výsledek své práce nic jiného než obyčejnou víru v nás. Víru v člověka.

Seznam zdrojů	Obrazové zdroje
<p>KOUCKÝ, Roman a kolektiv. Elementární urbanismus: Kniha 2.0 + Book 2.1.</p> <p>DVOŘÁKOVÁ, Alena. !!! . Brno, 2021. Architektonická ideová studie. Fakulta architektury Vysokého učení Technického v Brně. Vedoucí práce Prof. Ing. arch. Ivan Koleček.</p> <p>Územní plán Olomouc KneslKynčl. Úvod KneslKynčl [online]. [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: https://knesl-kyncl.com/projekty/uzemni-plan-olomouc</p> <p>Statistický lexikon obcí 2013. Základní údaje za obce, části obcí a základní sídelní jednotky podle krajů a okresů. Olomoucký kraj – okres Olomouc [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013-10-31 [cit. 2022-04-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/document/ts/10180/25385875/19915415+4116130564.pdf/b8200c8b-e78b-4743-b320-2a941be6bec1?version=1.0</p> <p>KNESL KYNČL ARCHITEKTI. Územní plán Oloumouc: Koncepce uspořádání krajiny a veřejné zeleně [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/27_/27270/up_olm_uplne_zneni_2022_1-2-4_kkz10.cs.pdf</p> <p>KOLEČEK, Ivan a Vojtěch JEMELKA. Zadání diplomové práce: OLOMOUC - Densification Urbaine - Zahuštění zastavění. Brno, 2022.</p>	<p>f.1/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.2/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.3/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.4/ KNESL KYNČL ARCHITEKTI. Územní plán Oloumouce. In: Knesl Kynčl [online]. Brno: Knesl Kynčl architekti, c2001-2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://knesl-kyncl.com/images/MzUIMngweDUIMÅ==/00222_04_zelen.jpg</p> <p>f.5/ KNESL KYNČL ARCHITEKTI. Územní plán Oloumouce. In: Knesl Kynčl [online]. Brno: Knesl Kynčl architekti, c2001-2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://knesl-kyncl.com/images/MzUINHgweDUIMÅ==/01_00222.jpg</p> <p>f.6/ vlastní koláž, zdroje vstupních dat KNESL KYNČL ARCHITEKTI. Územní plán Oloumouce. In: Knesl Kynčl [online]. Brno: Knesl Kynčl architekti, c2001-2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://knesl-kyncl.com/projekty/uzemni-plan-olomouc</p> <p>Zdrojový podklad mapy pro vlastní koláž Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.7/ vlastní koloč. zdroje vstupních dat KNESL KYNČL ARCHITEKTI. Územní plán Oloumouce. In: Knesl Kynčl [online]. Brno: Knesl Kynčl architekti, c2001-2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://knesl-kyncl.com/projekty/uzemni-plan-olomouc</p> <p>Zdrojový podklad mapy pro vlastní koláž Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.8/KNESL KYNČL ARCHITEKTI. Územní plán Oloumouc. In: Územní plán Olomouc. Naše mapy [online]. Dostupné z: https://portal.nasemapy.cz/app/olomouc/up/view/</p> <p>f.9 / vlastní koláž, zdroje vstupních dat STUDIO PAB Olomouc US – 108, Okružní, aktualizace územní studie [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/16_/16683/212_cele.cs.pdf</p> <p>KNESL KYNČL ARCHITEKTI Územní studie US-11 „Nová Ulice – Cihelna“ [online]. Brno, 2021 [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/16_/16683/328_cele.cs.pdf</p> <p>Bude zachován Neředinský horizont zelený nebo vyhrají plány soukromých developerských firem? - Hnutí DUHA - místní skupina Olomouc. Hnutí DUHA - místní skupina Olomouc [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://olomouc.hnutiduha.cz/aktuality/bude-zachovan-ne-redinsky-horizont-zeleny-nebo-vyhrají-plany-soukromych-developerských-firem/</p> <p>Nechceme žít mezi obrovskými lány! Hněvotín tlačí na zemědělce - Olomoucký deník. Olomoucký deník - informace, které jsou vám nejbliž [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/hnevotin-zemedelstvi-puda-2020.html</p> <p>Kraj podpořil zastavění další úrodné půdy u Olomouce, je strategickou zónouOlomoucký deník - informace, které jsou vám nejbliž [online]. - [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: http://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/olomouc-hnevotin-orna-puda-zastaveni-strategicka-zona-vedecky-park-odejmuti-ochrany-kraj-zastupitel.s.A190923_174418_olomouc-zpravy_stk</p> <p>f.10/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.11/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>f.12/ vlastní materiál, zdroje vstupních dat pro analýzu vyhledány na Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. c2004 - 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://nahlizenedokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx</p> <p>f.13/ vlastní materiál, zdroje vstupních dat pro analýzu vyhledány na Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. c2004 - 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://nahlizenedokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx</p> <p>f.14/ vlastní materiál, zdroje vstupních dat pro analýzu vyhledány na Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. c2004 - 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://nahlizenedokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx</p> <p>f.15/ zdroje vstupních dat pro analýzu vyhledány na Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. c2004 - 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://nahlizenedokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx</p> <p>f.16/ vlastní materiál, zdroje vstupních dat pro analýzu vyhledány na Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. c2004 - 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://nahlizenedokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx</p> <p>f.17/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy.cz. Mapy.cz [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://mapy.cz/19stoleti?x=17.2226176&y=49.5904863&z=14&q=olomouc&source=-muni&id=1&ds=2</p> <p>f.18/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy.cz. Mapy.cz [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://mapy.cz/19stoleti?x=17.2226176&y=49.5904863&z=14&q=olomouc&source=-muni&id=1&ds=2</p> <p>f19/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy vyhledán na Archiv. [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/</p> <p>f.20/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy vyhledán na Archiv. [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/</p> <p>f.21/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy vyhledán na Archiv. [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/</p> <p>f.22/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy vyhledán na Archiv. [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/</p> <p>f.23/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Archiv. [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/</p> <p>f.24/ vlastní koláž, zdrojový podklad mapy Mapy Google . Google [online]. Dostupné z: https://www.google.com/maps/</p> <p>- Pokud není uvedeno jedná se o vlastní materiál</p>

Internetové zdroje
<p>https://ags.cuzk.cz/archiv/</p> <p>https://www.czso.cz/</p> <p>https://cuzk.cz/</p> <p>https://www.denik.cz/</p> <p>https://knesl-kyncl.com/projekty/uzemni-plan-olomouc</p> <p>https://www.google.com/maps</p> <p>https://mapy.cz/</p> <p>https://nahlizenedokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx</p> <p>https://www.olomouc.eu/o-meste/uzemni-planovani/novy-uzemni-plan</p> <p>https://www.olomouc.eu/o-meste/uzemni-planovani/uzemni-studie</p> <p>https://olomouc.hnutiduha.cz/</p> <p>https://portal.nasemapy.cz/app/olomouc/up/view/</p>

Použitá územně plánovací dokumentace

<p>Územní plán Olomouc (Knesl Kynčl architekti s.r.o.)</p> <p>KNESL KYNČL ARCHITEKTI Územní plán Olomouc. In: Aktuality [online]. Copyright © Statutární město Olomouc [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.olomouc.eu/o-meste/uzemni-planovani/novy-uzemni-plan</p> <p>KNESL KYNČL ARCHITEKTI Územní plán Oloumouc. In: Knesl Kynčl [online]. Brno: Knesl Kynčl architekti, c2001-2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://knesl-kyncl.com/projekty/uzemni-plan-olomouc</p> <p>Územní studie - Olomouc US – 108, Okružní aktualizace územní studie (Studi PAB s.r.o.)</p> <p>STUDIO PAB Olomouc US – 108, Okružní, aktualizace územní studie [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/16_/16683/212_cele.cs.pdf</p> <p>- Územní studie US-11 „Nová Ulice – Cihelna“ (Knesl Kynčl architekti s.r.o.)</p> <p>KNESL KYNČL ARCHITEKTI Územní studie US-11 „Nová Ulice – Cihelna“ [online]. Brno, 2021 [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/16_/16683/328_cele.cs.pdf</p>
--